

NEGOCIAR, SALVAR VIDES.

PRES D'UN FÒRUM D'INTERNET (UOL):

Todos negocian: en Palestina, en Irlanda, en Argelia, en el Beluchistan... Hay que negociar, hay que ser responsables y proteger a la ciudadanía española. Pero Madrid y sus peberos siguen inperterritos, y es que saben que cada víctima de Eta les aporta nuevos votos, para seguir con sus turbios negocios (que es para lo que se metieron en política, en definitiva), como el de exportar armas a dictaduras genocidas y terroristas como Turquía. Son unos psicópatas cínicos. Pretenden que un muerto kurdo con armas españolas no es terrorismo mientras que un muerto español sí: pues la igualdad, la democracia y el derecho internacional dicen que, o todos, o ninguno. Su ultranacionalismo es excluyente, intolerante, injusto y exaltado. La ley del embudo y la ley de la selva...madrileña...

L'ESTREL

http://teletel.terra.es/personal/focifum
E MAIL focifum@teletel.es

A.P.P.E.C.
ASSOCIACIÓ
DE PUBLICACIONS
PERIÒDIQUES
EN CATALÀ

ANY XIX. NÚMERO 446

1er DE NOVEMBRE DEL 2000

PREU: 250 PTS - 1,50 euros

FIRES DE LLUCMAJOR

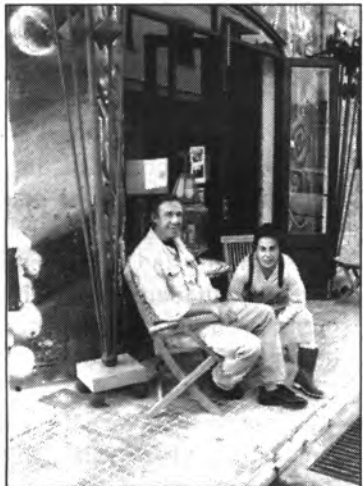
Fa mig any que en Rafel Llull, el seu germà Joan i en Pep Cortés han obert el Taller Serrat i Polit al carrer Miquel Salvà 29 de Lluçmajor. Fan artesanía en marès, pedra de Santanyí i similars. Tel. 971 120 840

Fa un any que n'Esperança Fullana és la madona dels Magatzems de Construcció Fullana a Lluçmajor. Son pare, en Sebastià Fullana s'ha jubilat i ara ella és la que mana. La veiem envoltada de les seves secretàries. Tel. 971 660 959

Fa 12 anys que en Joan Huguet va obrir la botiga de Cortinatges Huguet a Lluçmajor. Tel. 971 662 610

Fa un any que na Pilar González Suco d'Astúries regenta la Botiga Sense Nom a la Ronda de Migjorn de Lluçmajor. Ven artesanía i antiguitats. A la foto amb el seu home. Tel. 971 664 219

N'Andreu Garau i els seus fills Marga i Toni regenten la Fontaneria Puig-Garau a Lluçmajor. Fa 30 anys, quan se casà amb n'Antoni Puig, obriren l'empresa. Tel. 971 660 977

Fa 2 anys que en Miquel Antoni Garí i la seva dona Araceli Marcos són els delegats a Mallorca de Sum Sol (Subministres Solars) al carrer Antoni Noguera, 2 de Ciutat. Els trobarem a la Fira de Lluçmajor. Tel. 971 270 602

Fa 3 anys que na Magdalena Oliver va obrir la Perruqueria Embulls a Lluçmajor. Tel. 971 121 232

* Fa 15 anys que n'Esteve Galmès de sant Joan regenta la Immobiliària Mayurqa a Ciutat. Ara en fa 3 que té oficina a Lluçmajor. N'Esteve també és promotor. Construeix i ven xalets dins sol rústic de més de dues quarterades. Tel. 971 120 219

ALS JOVES

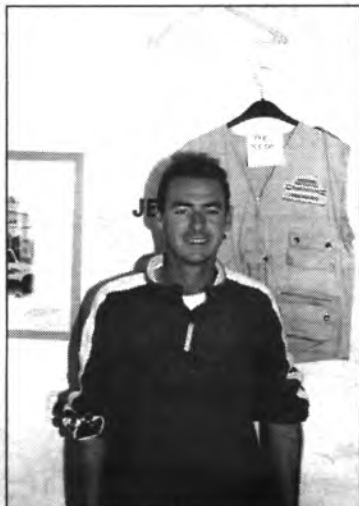
Los ignorants que porten la bandera estrangera amb què tants genocidis han estat comesos, l'estanquera reintroduïda pel dictador, que a més és sols una còpia abreujada de la nostra senyera (des de Carlos III)

“... no renegueu de vostra sang... oprobi pel fill qui n'és apòstata!
Per honra té ésser bord. Són cor. espuri
Sols posa arrels paràsites:
No té l'arrel que del terror dels avis
Ne beu saba legítima.
Per ell és pàtria una buidor coberta
D'algun mantell de púrpura,
Un tros de mapa, una abstracció volàtil,
Un mot de la retòrica...
(...)”

Alluny també, deliquescents cosmètics,
Untor de fornnes flàcides
De l'art caduc! Alluny, ximpleta insulsa
Fingint candors ingènues!...”

(Als joves, 1905, Pollença, Miquel Costa i Llobera).

S'ARENAL

Fa 3 anys que en Menno Post d'Holanda regenta el local de lloguer de cotxes Safari Beach Event al carrer de Bartomeu Calafell de s'Arenal. Lloga cotxes individuals i també organitza safaris amb una tira de cotxes. Tel. 971 490 154

Fa un any i mig que na Xàro López va obrir la Immobiliària J.R. al carrer de Trasimè de s'Arenal. Abans estava al nombre 47 i ara al 48. A la foto amb sa secretària Esther Blanc. Tel. 971 260 177

Especial dedicat
a
LES FIRES
DE
LLUCMAJOR
i
CA'N
PASTILLA,
ES COLL
i
ES MOLINAR
Si vos ha
agradat,
telefonau al
971 26 50 05
i el vos
enviarem
cada quinze dies

LLUCMAJOR

Fa dos anys que en Miquel Puigserver i na Francesca Rosselló regenten el Forn can Pau a Lluçmajor. El va comprar son pare ara fa 20 anys a n'Alfonso Corbalan. Tel. 971 660 839

Fa 2 anys que en José Comino va obrir l'empresa Prefabricats Comino al carrer Historiador Terrassa de Lluçmajor. Tel. 971 662 962

Fa 19 anys que en Bernat Garau, nebot preferit del glosador Climent Garau, regenta el Pub Can Tano a Lluçmajor. Obri a les 6 de l'horabaixa i els dilluns te tancat. És del Barça a matar. Tel. 971 661 916

En Rafel Fuster de Ciutat és promotor d'obres i sa filla Margarida és mestre d'obres. Des de l'any 1958 en Rafel ha construït uns 1500 pisos. Ara només construeix xalets. Tel. 971 469 676

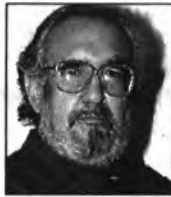
Fa 6 anys que els germans Fortesa regenten la Fusteria Fortesa a Lluçmajor. Fan mobles de cuina. El seu padri Francesc va obrir aquesta fusteria fa 61 anys. Tel. 971 660 081

Na Claudia Desdames posa ungles de porcellana i fa maquillatges permanents al seu saló del carrer Maria Ant. Salvà de s'Arenal. Cada any va a la Fira de Lluçmajor. Tel. 971 441 368

Fa mig any que en Miquel Salvà ha obert la Perruqueria Canina can Salvà a la Ronda de Ponent de Lluçmajor. La perruquera és na Sara Coll de ses Çadenes. Tel. 971 120 801

Foc i Fum

MATEU MARIÓ DE SANT JOAN

* Els municipis guipuzcoans d'Hernani, Astigarraga i Errezil, tots ells governats per HB, decidiren obrir les portes dels seus Ajuntaments el passat dia 12 d'octubre, per ser aquest dia una festa espanyola. La revista mallorquina L'ESTEL, va decidir fer feina el passat dia 12 d'octubre, de manera que tots els seus treballadors, (els qui etiqueten i dobleguen la publicació), feren feina tot lo matí, per considerar que aquest dia era una festa espanyola.

* Els vells se jubilen, i els joves a qui hem fet fotografies espor-

tives durant els darrers 20 anys i que no tenen prejudicis lingüístics ni pors ancestrals, se posen al front dels negocis i se subscriuen en massa a l'ESTEL. És de remarcar la quantitat d'al·lotes dins la vintena que s'han posat al front dels bars a la primera línia de la mar al Molinar i al Coll.

* Per altra banda, és ben trist l'espectacle dels bars del Molinar de terra endins: se veu que a posta de sol els homes van als bars a menjar i beure, sobretot a beure, a cridar i engatar-se. Llavors no ens hem d'estranyar que en arri-

bar a ca seva apallissin sa dona i maltractin als infants.

* Luxemburg ha estat notícia aquests dies. El vell gran duc ha abdicat en la persona del seu fill. És d'envejar aquest territori centre europeu de la mateixa extensió de Mallorca i poblat de 400.000 persones les més riques de la terra. Els Estats petits són rics i els Estats grans passen fam. I si no, demanau-ho als russos que dominen mig Àsia.

* El bisbe de Castelló que el 1998 va prohibí els resos en valencià a la seva diòcesi, ara ha deixat de subministrar llibres de text de religió en la llengua del país. Els partits d'oposició de la Generalitat valenciana han criticat durament la decisió del Bisbe. El PPD'en Zaplana ha callat com un mort. Ω

EDITORIAL

Entenguem-nos

En aquest afer de les matrícules hi ha dues posicions que ningú no hauria de confondre. La primera, la d'aquells qui demanen al govern espanyol la regularització d'un distintiu autonòmic (regional) complementari de la E d'Espanya, que aniria col·locat a la dreta de les plaques. Lamentablement el major gruix de l'activitat reivindicativa que hem vist fins ara va en aquest sentit. Es reivindiquen distintius autonòmics, que serien CAT (només per al Principat), IB i CV, darrere dels quals vindria, si fos el cas, el "café para todos" i, doncs, els distintius de La Rioja, Cantàbria, etc., tots al mateix nivell que el nostre CAT.

Nosaltres no jugam ni jugarem mai a aquest joc de míseres aspiracions i de desvirtuació de la realitat nacio-

nal, malgrat el respecte que ens inspiren totes les opcions democràticament sostingudes. Nosaltres no demanem res al govern espanyol, perquè sabem que aquest no pot fer altra cosa —com a màxim, i bé que ja li convindria— que satisfer les aspiracions regionalistes esmentades. I lamentem que ciutadans ben intencionats i entitats tingudes per defensores del país col·laborin en aquest muntatge.

Nosaltres ens dirigim als ciutadans dels Països Catalans i els demanem una acció de valor simbòlic, com és la col·locació del distintiu CAT en els seus automòbils, com a acte d'afirmació nacional, i que no deixin que aquest símbol esdevingui un distintiu regional degradat. Que tots els catalans, de Salses a Guardamar, posin un adhesiu amb la banda europea i el distin-

tiu nacional CAT al seu vehicle, tant si aquest té una matrícula nova amb la E, com si té una matrícula antiga amb els codis provincials.

Que el posin de la manera i al lloc que creguin oportú, però a l'esquerra de la matrícula. Si el col·loquen fora de la placa no infringiran cap norma legal. És un acte simbòlic i sabem que el CAT i les estrelles d'Europa no poden tenir cap valor legal ni administratiu. Però creiem que les accions simbòliques com aquesta poden ser un instrument eficaç per a anar cap a una nova legalitat, democràticament constituïda, en què el nostre símbol nacional tindran l'exacta correspondència amb els altres símbols nacionals, en una Europa reorganitzada i construïda sobre la igualtat de les nacions que la integren. Ω

Tapisseries
HUGUET

Cortinatges
BAHUG

C/ Melià, 35 • Telèfon i Fax 971 66 26 10

07620 Lluçmajor (Mallorca)

Sense Nom

Artesania i antiguitats

Ronda Migjorn, cantonada Ripoll
Tel. 971 664 219 - 610 929 423

<http://www.kunst-design-mallorca.d>

07620 Lluçmajor

Gaby
LOYAM, S.L.
INMOBILIARIA

GABRIEL MAYOL SASTRE
DIRECTOR

A GABY LOYAM feim
les coses be, lo altre
depèn de vostè.
Si vol vendre la seva
propietat, cridi'ns

Santiago Rusiñol, 116 - B
07300 INCA - Mallorca
Tel. 971 50 72 99
Mòvil 600 53 75 77
Fax 971 88 36 26

<http://www.gabyloyam.com>
e-mail: gabyloya@gabyloyam.com

Quo Vadis?

Alerta quan diuen que tot va bé

BERNAT JOAN I MARÍ. PRES.

D'ESQUERRA REPUBLICANA-ILLES BALEARS I PITÀUSES

El president del govern espanyol, José María Aznar, va fer famosa la frase que, posteriorment, s'ha dit tant seriosament com irònicament des de tot l'espectre polític nacionalista espanyol i menys nacionalista perifèric: "España va bien". La frase dóna molt de joc, perquè sempre es pot retreure quan hi ha alguna cosa que no funciona. Puja, per exemple, el preu dels carburants. Potser el govern de l'Estat no pot fer res per impedir-ho, perquè es tracta d'un problema que només es pot abordar en clau internacional, però els afectats, movent el cap amb menyspreu o amb indignació diran: "España va bien". Fins i tot quan les seleccions esportives de l'Estat i els diferents atletes, a Sidney fan un ridícul de campionat, alguns mitjans esportius ho reblen amb la coneguda frasetta: "España va bien". Així mateix, qualsevol abús de l'Estat, qualsevol cosa que no funcioni, qualsevol resultat negatiu, qualsevol inclemència meteorològica, qualsevol contratemps en les comunicacions... en definitiva, qualsevol cosa, pot ser rebatuda amb un "España va bien", que deixa les coses a lloc i qui el pronuncia (malèvolament o amb voluntat de exaltar qui la digué) pot quedar satisfet.

Dir que tot va bé constitueix un problema que sol tornar, en forma de boomerang, contra qui ho diu. És millor, per a qualsevol càrrec públic (o per a qualsevol persona que ostenti una o altra responsabilitat), no pronunciar aquest tipus de sentència. Perquè, com diuen els de la policia quan detenen algú, "qualsevol cosa que digui a partir d'aquest moment podrà ser utilitzada en contra seua". Fixau-vos, si no, en com s'ha utilitzat contra José María Aznar i contra el PPLa sentència "España va bien". Per cada vegada que s'ha dit en to laudatori -o, simplement, en

to seriós- s'ha pronunciat cinc-centes vegades en to irònic, o amb la voluntat de carregar-se moralment qui la va dir.

Qualsevol persona en responsabilitats en un o altre àmbit allò que ha de fer és donar comptes de les seues activitats, dels seus projectes i de les seues realitzacions, però és una postura intel·ligent no etiquetar-les. Val més que deixin que les etiquetin els altres (si volen). Els periodistes ho solen fer sistemàticament. També ho feim, per un notable afany classificatori i comentari, els que ens dedicam a escriure en una o altra tribuna d'opinió. O a fer comentaris radiofònics o televisius, que avui dia els mitjans audiovisuals tenen també un pes molt important.

I, sistemàticament, comenta i etiqueta la gent. És el poble, és la gent, qui sol dir si les coses van bé o malament, si cal canviar-les o si hi ha un grau acceptable de satisfacció col·lectiva. Usurpar aquest espai de la gent constitueix una gran manca d'elegància, especialment per a les persones amb responsabilitats públiques. És cada ciutadà i cada ciutadana qui ha de dir si troba que les coses funcionen bé. No ho han de fer mai els dirigents per fer-se autopropaganda. Aquesta autopropaganda sempre acabarà passant-los factura. A més, fer la feina ben feta constitueix una obligació tant dels que tenen càrrecs com dels que tenim qualsevol altre tipus de feina. La feina ben feta, com deia un eslògan de la Generalitat de Catalunya, no té fronteres. I la feina mal feta, hi afegia en els mateixos cartells o espots publicitaris, no té futur. Fer la feina bé no és un mèrit extraordinari, sinó una cosa normal.

Per això em preocupa profundament sentir dir a les autoritats educatives que el curs ha començat bé i que no hi ha problemes... Ω

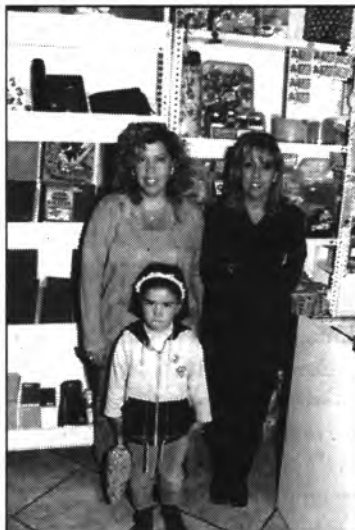
FIRES DE LLUCMAJOR

Fa 15 anys que na Pepita Gómez pinta paisatges, marines i bodegons al seu estudi del carrer de sa Font de Llucmajor. Tel. 971 662 187

Fa 21 anys que en Xisquet Maza pinta a l'oli. Ara en fa 3 que va a la Fira de Llucmajor. Tel. 971 798 148

Per les Fires de Llucmajor, les germanes Noguera han obert la Papereria Noguera al carrer del Bisbe Taixaquet. Tel. 971 661 176

N'Antoni Bennasser va exposar els seus olis a la Fira de Llucmajor. Tel. 696 780 767

Na Marta Quintana de Ciutat ha exposat per primera vegada les seves pintures a la Fira de Llucmajor. Na Marta pinta a l'oli cases i carrers.

Na Maria Francesca Ramon, filla del batle Ramon de Llucmajor és l'apotecaria de son Ferriol, el seu home Roman Muret és el titular de l'apotecaria de la Plaça Weyler de Ciutat davant el Gran Hotel. Quan va a Llucmajor tenen la posada on vivia el Batle Ramon, al costat de l'Ajuntament. Tel. 971 428 284.

En Benet Mora de Porreres ha exposat per primera vegada a la Fira de Llucmajor la seva col·lecció d'olis: retrats, boçegons i paisatges. Tel. 971 747 053

Fa 7 anys que na Maria del Carme Girado pinta a l'oli al seu estudi de son Ferriol. Tel. 971 244 130

Na Loli Cardona acaba d'obrir la Floristeria Es Born a Llucmajor. A la foto amb la seva ajudant Tània. Tel. 971 664 308

Fa 3 anys que n'Antònia Planes i na Caterina Serra, totes dues de Coll d'en Rabassa, exposen les seves pintures a la Fira de Llucmajor.

Fa 4 anys que n'Anna Pérez pinta a l'oli i modela bustos de fang al seu estudi de santa Ponça. Tel. 971 274 382

HI HA GENT
A QUI LI
MOLESTA QUE
ES PARLE
ES TENSE I
SENÇA A
L'ESCRIBIDA

ÉS LA MATEIXA
GENT A QUI LI
MOLESTA
QUE ES
PARLE ES
PENSE I
S'ESCRIBA

LA TORTURA?
NO, MAI!

ASSOCIACIÓ DELS CRISTIANES PER L'ABOLICIÓ DE LA TORTURA

S'ARENAL

Fa 8 mesos que en Francesc Cortés i na Joaquina Santiesteban de Còrdova regenten el Bar Camaron al carrer Joaquim Verdaguer de s'Arenal. És un lloc de cant flamenc i lailoiaio. Els dissabtes a vespre, música en viu a càrrec de los Canasteros de s'Arenal. Abans i durant trenta anys fou un bar d'alemanys regentat pel Parri de s'Hort de Ca que ara s'ha jubilat. Tel. 971 267 191

Fa 2 anys que na Neus Garí de Lluçmajor regenta amb el seu soci Alfons Torres la botiga de 20 duros al carrer Trasmé, al costat del SYP de s'Arenal. Tel. 971 263 834

Fa 7 anys que en Barry Bermond d'Holanda, casat amb na Caterina Colom de Consell, regenta el Restaurant Hollandia al carrer de Joaquim Verdaguer de s'Arenal. L'especialitat és menjar costelletes de porc a la graella amb salsa de tomàtiga (en poden menjar fins que en volen per 1875 ptes, beguda apart). A la foto amb el cuiner Robert Stevern. Tel. 971 491 388

S A C A P O L A D O R A

Olímpics Catalans

- Isabel Fernández, d'Alacant, medalla d'or en judo.
- Joan Llaneres, de Porreres, or en puntuació de ciclisme en pista.
- Margalida Fullana, de Sant Llorenç des Cardassar, bronze en bicicleta de muntanya.
- Gervasi Deferr, de Barcelona, or en salt gimnàstic.
- Àlex Corretja i Albert Costa, bronze en dobles masculins de tennis.

Els paperots de Jordi López

És un polític nat, capaç de fer una cosa avui i rectificar-ne la interpretació (ell segurament en dirà "precisar") l'endemà.

Si en les primeres setmanes del Pacte en el Govern fou una fricció amb el PSOE el que l'obligà a sortir a fer una roda de premsa amb en Crespí entonant una "mea culpa" clamorós, ara han estat les maniobres del diputat Buades les que ens han aportat una nova aparició pública espectacular.

De rerafons, un Joan Buades que ha volgut recordar a na Margalida Rosselló que ella és consellera perquè ell va fer les maniobres necessàries perquè no ho pogués esser el líder de Els Verds (i ara ja exmilitant), l'eivissenc Josep Ramon Balanzat; un Joan Buades que últimament ha fet molts de viatges a Menorca per aconseguir la fidelitat dels escassos militants d'aquella illa al seu projecte, ja que el seu control sobre el partit a l'illa d'Eivissa és absolut després de l'abandonament protagonitzat pel sector més moderat i pactista.

Si els de Menorca s'adonen de l'estratègia, la cosa acabarà amb una divisió al cinquanta per cent semblant al cas d'Eivissa, mentre que els mallorquins semblen molt més propers al PSOE (via control dels socis d'IU) i és molt probable que sofresquin una debacle electoral espectacular en unes noves eleccions, cosa que en Buades ja ha experimentat personalment a Eivissa.

PP - PSOE

Felipe González va dir dels seus principals adversaris polítics que *todos son la misma mierda*. Ara només cal fixar-se en la línia que segueix el PSOE al País Basc...

Serà veritat allò que deia Felipe González?

Els socialistes de les Balears, militants de l'ultraespanyolista PSOE -al cap i a la fi- segueixen escenificant la pretensió d'un canvi profund, cantant *La Internacional* en espanyol i honorant un Rodríguez Zapatero que presenta uns índexs de nacionalisme espanyol paral·lels als del *presidente* Aznar.

El PP i el PSOE, seguint aquesta línia, han votat conjuntament a favor de modificar els continguts d'història dels llibres de text aprovats pel Govern Basc. *Espanya: Una, Grande, Imperialista y Colonialista*, és el seu lema no declarat amb tanta evidència però absolutament compartit. Ens agradaria saber l'opinió que n'Antich té dels seus col·legues mesetaris i dels ultranacionalistes espanyols d'Euskadi com en Redondo i companyia.

Als uns i als altres... ni aigua!, com diria Joan Gaspart.

Pere Sampol vs. Artur Mas

El líder del PSM pretén des de fa anys centrar el seu partit, cosa que els ha duit a pactar amb CiU, però mentres que el mallorquí feia costat als pagesos i pescadors que bloquejaven els dipòsits de combustible (en perjudici del guix dels ciutadans), Artur Mas, important referent a CiU, aplaudia les mesures policials destinades a desallotjar el qui duien a terme accions semblants al principat.

Espanya va bien (memòria olímpica)

Ja... Sense tenir en compte la població i la renda per càpita dels diferents països, podem veure que Cuba, Romania, Corea, Hongria, Bulgària, Grècia, Etiòpia o el Kazahstan van molt millor. Això sí, els espanyols gairebé s'emporten medalla d'or en boxa i el super-gendre Urdangarin guanya ell tot solet una medalla de bronze en handbol (almenys si tenim en compte les imatges emeses per TVE)

Més PSIB?

Quines rialles!

Passi que el PSOE tengui a les illes n'Antich i quatre més que donin una certa credibilitat a aquest projecte, però pel que fa a la resta de dirigents, no veim cap fidelitat nacional més dubtosa que la de qualsevol *pepero* distingit.

El nou president del PSOE a Menorca és en Berto Moragues, que segons els menorquins de fidelitat nacional catalana és caracteritzat per esser tan distant de la seva antecessora Joana Barceló com ho pugui esser n'Antich de na Nájera.

Que no ens prenguin el pèl, per tant. I encara falta Eivissa i Formentera!

Som ràdio

Ja tenim una nova ràdio comarcal en català, cosa que no està gens malament a pesar que és un mitjà que només té una audiència significativa quan es tracta de gran cadenes de comunicació.

I nosaltres ens preguntam: si hi ha tant bon rotllo entre el PSM i CiU, perquè no s'ha avançat cap a la creació d'una potent ràdio catalana amb uns continguts vertaderament nacionals en tots els sentits? Perquè no se sumen suports humans i econòmics sobre un model ja consolidat i prestigiós com és Catalunya Ràdio? Perquè no s'aprofita després aquesta experiència per refundar TV3 en aquest mateix sentit i no haver de passar per la creació d'una TV balear que no té les més mínimes possibilitats de competir amb les grans cadenes per l'audiència de masses?

Mateu Morro i Aina Salom: Nodo (II part)

Si no ho veim no ens ho creim. Al *DdB* de dissabte 21 d'octubre hi ha dues fotografies amb un peu de pàgina ben descriptiu, al més pur estil del populisme franquista: "El conseller Mateu Morro i la consellera Aina Salom tastaren el me rostit mallorquí" i "Aina Salom serví el suculent dinar per a tothom".

Recordau quan Fraga i companyia es varen banyar a Palomares per convèncer els súbdits que no hi havia radioactivitat a l'aigua de la platja?

Lavors els nostres veïnats comentaren que allò que ens mostraven no devia esser precisament la zona on havien caigut les bombes, ara comenten que el me que es cruspiren devia esser com a mínim de per Múrcia. I és que els súbdits som d'allò més desconfiats, especialment quan ens fan aquestes demostracions d'infantilisme polític que suposen un notable menyspreu cap a la llibertat de decisió dels consumidors, que som tots i cada un de nosaltres.

Futbolisme

Si la despesa econòmica i humana del barcelonisme contra Figo s'utilitzàs per a altres objectius nacionalment més profitosos potser les coses ens anirien d'una altra manera. Ω

Asistencia Sanitaria Europea CB

MARIA ALBERDINA
CENTRE D'ASSISTÈNCIA A PERSONES MAJORS O INCAPACITADES
Carrer dels Trencadors, 1-bis
Tel. 971 445 101 s'Arenal de Mallorca

Centre de Dia

La justícia a Catalunya

EN CATALÀ

PLATA FORMA PER LA LLENGUA

prou agressions
dels estats espanyol i francès
a la nostra llengua

Volem viure plenament
EN CATALÀ

PLATA FORMA PER LA LLENGUA

Madrid ens empobreix

PERE FELIP I BUADES

Madrid, capital de Castella, seu central de les hosts de n'Aznar, aquest nou cabdill que s'ha inventat un nou model de creuades com el que ja fa segles s'inventaren els seus compatriotes basat en la imposició de fidelitat a uns valors que serviren contra tot allò que no està sotmès al seu control i explotació. I s'inventaren l'arma de la unificació. I s'enfrontaren a tot aquell que no era dels seus. Li l'anomenaren "Infidel", i el castigaren amb guerres, persecució, tortures, i presó, i el despullaren de totes les seves riqueses. D'Aquesta manera, a Castella i als territoris ocupats pels castellans, foren anatemitzats els diferents, els qui no tenien la seva mateixa bandera, els que no tenien la seva mateixa pàtria o el mateix Déu, els despullaren dels seus drets, de les seves riqueses i foren empresonats i morts per allò que ells anomenaren la "Santa Inquisició".

Idò bé, avui a Castella, regnen i governen els aznaristes que propugnen una nova creuada i una nova inquisició basada en els mateixos pilars que ho feren els seus avantpassats. I també han creat un modern tribunal de la inquisició que ja no persegueix als dissidents religiosos. Ara l'excusa és la protecció de l'imperialisme castellà, i va contra aquells qui com noltros no som castellans. Aquest nou Tribunal de la Santa Inquisició (La COPE, La Razón, l'ABC, El PP, el PSOE, etc.) són els fiscals d'un govern que dut d'un imperialisme ferotge esta fent una creuada fanàtica contra tot allò que no és castellà.

En aquest context, no es estrany que des de Madrid ens empobreixin. Que des de Madrid no reinverteixin els fabulosos guanys que recaptin a la nostra terra. Això forma part de l'estratègia dissenyada per aquests nous "cavallers", paladins dels

centralisme, de la opressió, del xantatge i de la explotació que exerceixen damunt les seves colònies interiors.

Així que no ens pot sorprendre a nosaltres ni al Govern del Pacte de Progrés que les inversions que vol fer a la nostra terra el Govern Espanyol siguin ridícoles. Amb això pretenen l'ofegament i l'empobriment d'una colònia rebel que no els estima, que no els vota a bastament i que te la gosadia de parlar una llengua diferent.

Aquesta nova creuada, dona vots castellans al PP i li atorga el poder mediàtic i de repressió. Ara se senten legitimats pels vots i persegueixen de manera cruel al poble basc i els altres pobles no castellans de la península Ibèrica.

Per això, el Torquemada Major utilitza els seus delegats a les colònies. A les Balears hi tenim un dels més ortodoxes delegats, la senyora Cirer que posa multes per anar a la Feria de Abril vestit a la mallorquina, que persegueix a la joventut independentista o que reprimeix als felanitxers quan fan festa en una manera i una llengua que està fora de la ortodòxia de la creuada. La que propugna el Sant Tribunal de la Inquisició. Ω

Règims stalinians de l'extrem orient

Vietnam: Persecucions i tortures policials

Tran Ngoc An és un heroi de la guerra del Vietnam contra l'ocupació nordamericana. Des de la seva conversió al cristianisme, evangelitza activament els antics combatents de Bac Lieu, on ara viu. El 22-12-1999 fou detingut i greument torturat per la policia staliniana. Fou alliberat més mort que viu el 31-12-1999.

Alhora que n'An, un parell d'evangelistes més també foren arrestats. Nguyen Khan Tung i Tran Ban Chinh. Tots dos foren igualment maltractats i encara són a presó.

El 10-10-99, la Sra. Nguyen Thi Thuy fou detinguda en un culte casolà. El 27-12 fou damnada a 12 mesos d'empresonament per "oposar-se a les forces d'ordre en l'exercici de llurs funcions" (la mateixa acusació que fan moltes policies espanyoles quan maltracten ciutadans sense motiu justificable i aquests els denuncien per maltractes o tortura, a Vietnam i a Espanya, dos estats igualment jacobins, la policia és part i jutge, perquè -antidemocràticament- té preferència en els testimonis davant els jutges).

Molts cristians vietnamesos continuen empresonats per raons de consciència (per practicar llur fe). L'1-5-2000, uns 12.000 presoners foren amnistiats però no n'hi havia ni un sol cristià.

Laos: Presoners cristians i programs de l'Estat contra les tribus

46 cristians, pel cap baix, hi són empresonats per llur fe, la majoria foren torturats. No reben cap menjar ni roba ni medicines de les autoritats penitenciàries, han de dependre totalment de llurs famílies.

El govern racista de l'Estat artificial de Laos també discrimina les tribus minoritzades com els Hmong i els Khmus, les quals s'han convertit massivament al cristianisme. Això els ha valgut persecucions i discriminacions encara més greus de les que ja patien per motius ètnicolingüístics.

Corea del Nord: arriquen llur vida

Hom calcula devers un milió el nombre de detinguts als camps de concentració nord-coreans, dels quals uns cent mil serien cristians. L'any 1999 les autoritats stalinianes executaren uns 400 cristians, segons un pastor coreà que visità Alemanya.

Un nord-coreà agafat amb qualque text bíblic pot esperar ser immediatament mort com a espia de Corea del Sud o, en el millor dels casos, passarà la resta de sa vida en un dels terribles gulags nordcoreans. Tot i això, el desig que hi ha per la Paraula de Déu és tal que el 1999, *Portes Obertes* introduí clandestinament dins Corea del Nord deu mil Bibles i Nous Testaments, distribuïts entre cristians que s'han arriscat a morir per tenir-ne una.

En un informe anyal del Departament nordamericà diuen que els presoners per motius religiosos són més maltractats als camps nordcoreans. Segons testimoni d'un exguardià d'un d'aquests gulags, els qui creuen en Déu hi són considerats malalts mentals. Ell mateix relatà com castigà una dona sorpresa quan pregava per un nin que havia rebut maltractes: la potjaren i la deixaren mig morta allí mateix durant 3 dies. Un altre testimoni de Corea del Nord (Estat supermilitaritzat i ben carregat d'armes nuclears i sota un règim stalinianà hereditari amb el més megalòman culte a la personalitat de tots els règims del planeta) informa que les autoritats "comunistes" pretenen eradicar en un plaç de 3 generacions certa mena de gent, entre la qual hi ha els que creuen en Déu.(P.O.) Ω

CAN PASTILLA

Fa 7 anys que en Paco Bermúdez de s'Arenal regenta al perruqueria de senyors Paco al carrer Virgili de can Pastilla. A la foto amb el seu ajudant Toni. Tel. 666 509 543

Fa 6 anys que n'Estrella Rabunyal de Galícia regenta la botiga de música i fotografia Fatxada a can Pastilla. La va obrir el seu oncle Manuel ara fa 30 anys. Tel. 971 262 749

Fa 12 anys que na Presse i la seva ajudant Pepita arreglen cabells a la perruqueria Presse al carrer Virgili de can Pastilla.

Fa un any que el mestre d'obres Joaquim Collado de València ha obert despatx al carrer Virgili de can Pastilla. És especialista en construir xalets i dirigeix una quinzena d'operaris. A la foto amb sa secretària Caterina. Tel. 971 490 326

Fa 23 anys que na Caterina Pujades d'Inca va obrir la Pelleteria Gabriel a can Pastilla. Tel. 971 266 440

En Joan Ripoll de Biniamar ha renovat el bar Troien de la Plaça Major de can Pastilla. Tel. 971 262 874

Na Margalida Colom de Sóller és un de les madones del Centre de Dia Randa a can Pastilla. Ella la seva sòcia Francesca Darder tenen cura de gent vella amb problemes. Tel. 971 490 254

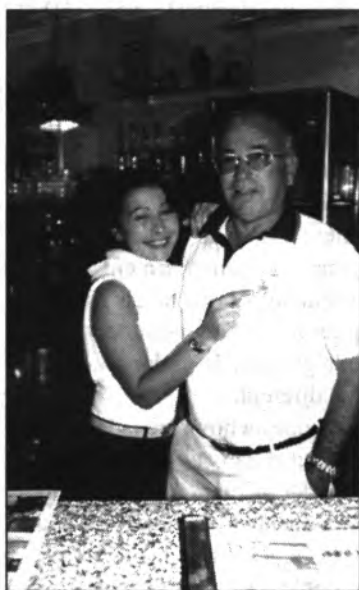
COLL D'EN RABASSA

Fa 3 anys que n'Arima Gil d'Artà regenta la Administració de Loteries sa Sort a Mercapalma. Tel. 971 267 708

Fa un mes que na Maria Domingo ha obert l'Institut de Bellesa Mabel al carrer de Vicente Tofiño des Coll d'en Rabassa. Fa neteja de cutis, manicura i pedicura. Posa unghes de porcellana, massatges i tractaments facials i corporals. Demaneu hora al 971 263 948

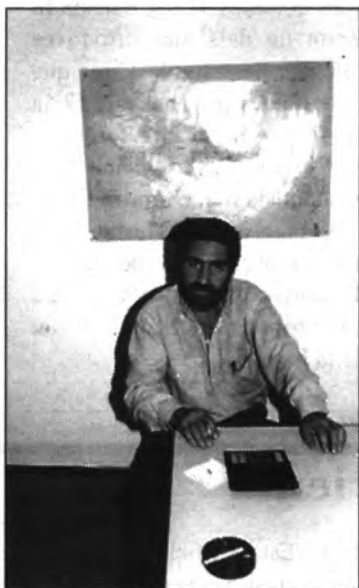
Fa 2 anys que na Maria del Mar López va obrir la Cafeteria Voramar a Cala Gamba. El seu client preferit en Poxolo que fou jugador del Mallorca els anys seixanta. Tel. 971 744 548

Fa un any que na Maria de l'Amor Portuguès, natural de Tenerife ha obert la botiga de moda d'infant Amorcitos al Coll d'en Rabassa. El seu home regenta una botiga Amorcitos al carrer de Miquel Arca de Ciutat. Tel. 961 264 384

Fa 10 anys que en Guillem Barceló va obrir l'Acadèmia Coll d'en Rabassa. Ensenya informàtica, idiomes (podeu matricular-vos de català), repassos. A la fotografia amb el director de la acadèmia Alain Trausch de Luxemburg. El senyor Barceló també és l'amo de la botiga Telecom Informàtica just davant l'acadèmia que està al carrer del Cardenal Rossell, 21 Tel. 971 745 489

Fa un any que en Jesús Pazos ha obert l'oficina de Construccions i Reformes Pazos al Molinar. Abans, i durant 15 anys tenia l'oficina a dins Ciutat. Te 16 picapedrers, la secretària, i el contador. És el picapedrer dels pobres. Tel. 971 244 024

Fa 2 anys que na Laura Navarro ha obert la botiga de moda de senyora Sirope al Coll d'en Rabassa. Tel. 971 743 921

Fa un any que na Consol Asencia ha obert la botiga de moda Ke Pasada al Coll d'en Rabassa. Tel. 971 744 701

Fa 3 anys que en Jaume Comes de can Mesquí a Binissalem regenta el Restaurant es Cavall Blanc al Molinar. Fa la cuina mallorquina. El batle de Ciutat amb els seus regidors hi solen anar cada setmana a menjar els fideus de vermar, les sopes de matances, les costelletes de xot amb espàrrecs... El menú dels dies feiners val 1000 ptes. els festius 1500. A la carta se menja per unes tres mil pessetes. En Jaume és menador de cavalls professional en la especialitat del trot. Ha corregut a les Balears, a Milà i a Niza. A la foto amb la seva filla Rosada i la foto de la seva dona Rosada Bash. Tel. 971 240 795

Fa 2 anys que en Jaume Ginard i n'Irene López regenten les instal·lacions del Poliesportiu Parroquial des Coll d'en Rabassa. Tel. 971 269 814

Terrorisme d'Estat Recordatori i homenatge: els assassinats per exèrcits en uns altres països amb armament d'E.S.P.A.Ñ.A., També són víctimes del terrorisme

Per cada mort per guerrilles i grups terroristes, hi ha al món 10.000 morts per Exèrcits d'Estats constituïts. Recordem un testimoni de com els "hispanos" han tractat tradicionalment els amerindis: "Des del primer moment li van lligar les mans al darrera, i el van començar a empènyer a cops de culata. Queia el meu germà, no podia protegir-se la cara.

Van estar torturant més de setze dies el meu germà. Hi havia també una dona. L'havien violada i, després, l'havien torturada.

Cada cop que explico això no puc aguantar les llàgrimes...

Ma mare gairebé es moria de tant de dolor. Va abraçar el seu fill, parlava amb el mort, torturat...

Ma mare va ser segrestada i des dels primers dies va ser violada pels alts caps militars del poble.

Desgraciadament, li van tocar tots els dolors que també li havien tocat al seu fill. La torturaven constantment.

Tanmateix, estàvem satisfets perquè sabem que el cos de ma mare ja no havia de patir més, perquè ja havia passat totes les

penes, i era l'únic que ens havia quedat per desitjar, que la matessin ràpidament, que ja no fos viva".

(Rigoberta Menchú, Guatemala. Premi Nobel de la pau, 1992. Fragments del llibre "Me llamo Rigoberta Menchú, y así me nació la conciencia").

És sabut que la producció i exportació (sovint il·legal) d'armament espanyol a infames dictadures genocides (com Turquia) no ha parat d'augmentar geomètricament durant els darrers 10 anys, amb gran mortaldat de civils i nens innocents (tema silenciats pels mitjans desinformatius i manipuladors oficials). El tràfic d'armes per al genocidi és igualment terrorista, per més que el promogui i amagui un Estat amb una Constitució formal. Aquest tema pateix una radical censura informativa antidemocràtica sobre els mitjans d'informació espanyols, venuts als diners.

Trenquem el silenci als morts amb armament i vots espanyols. Ω

FONS DE
DOCUMENTACIÓ
PER LA PAU

JUAN COMPANY MOREY
asesoria de empresas
asesoria fiscal y contable
Diplomado en Ciencias Empresariales

C/ Guasp, nº2 • Tel. 744 144 • Fax: 743 648 Coll d'En Rabassa • 07007 Palma de Mallorca

MASCRESPO, S.A.

CARNS I ALIMENTS MAS CRESPO, S.A.

Passatge Cantàbric, 11
Tel. 971 743 750 - Fax 971 491 768
07007 Coll d'en Rabassa

Sicília: de quan els catalans solcaven els mars

PER QUIM GIBERT, LICENCIAT EN PSICOLOGIA PER LA UAB

Allà on el Jònic i el Tirrè es donen la mà, en un lloc que podria ser ben bé el melic de la Mediterrània, l'esplèndida Sicília sempre és amatent al pas del viatger audaç. El periple d'Ulisses immortalitzà el punt en què l'estret de Messina es fa més prim: just quan de costa a costa no hi ha més de 4km. És en el moment en què els intrèpids protagonistes de L'Odissea han de vèncer els esculls mitològics d'Escila (Scilla en italià), una gossa de dotze potes i sis caps que "pesca mariners dels vaixells que hi passen", i Caridbis, uns remolins d'aigua mortals a causa dels quals "la mar tota bullia i bramava contra la roca", segons narra Homer.

En temps medievals, els temuts estols de Pere el Gran incorporaren Sicília al reialme catalanoaragonès. Amb motiu d'aquesta expansió mediterrània del XIII i XIV, l'illa esdevingué el centre d'operacions de les futures expedicions a Grècia i l'Àsia Menor de la Companyia Catalana a Orient que comandava Roger de Flor. La nostra presència en terres sicilianes s'allargà fins a inicis del XVIII, malgrat que a partir del XV l'illa quedà sota sobirania espanyola. No és estrany, aleshores, trobar gòtic català a Palerm, la ciutat de Barcelona -creada el XVII- al nord-est de l'illa, el palau del comte de Montcada a Caltanissetta, l'església de l'Annunziata dei Catalani a Messina o muralles, torres i castells d'aquell temps a cabassades, encara que moltes d'aquestes construccions han quedat deixades de la mà de Déu. Ens explicava una siciliana que a Palerm, capital de l'illa, hi ha el rècord europeu d'accidents per desprendiments en edificis. I és que, com ha constatat l'escriptor i poeta Narcís Comadira en el seu Carnet sicilià, datat el juny del 2000, hi ha indrets que són "pura escenografia", tot i que "els palaus estan apuntalats i no pas precisament in via di res-

tauro".

Tampoc se'ls fa estrany el pa amb tomàquet. Els catalans són uns pastissers de fleca típics de Tràpani, el principal port de l'oest de Sicília. I una de les varietats més menudes de figues, de pell fosca i molt gustoses, reben el nom de catalanischi. Paral·lelament, Catalanotti, Catalogna i, sobretot, Catalano són cognoms corrents entre els sicilians. Així com Ximenes, Serra, Martines, Vignes...

Tot i que la Sicília d'avui no desperta massa interès en cercles catalans, Barcelona resulta un destí atractiu als sicilians. I, des de l'illa, és considerable l'oferta de vols i d'excursions organitzades a Catalunya l'estiu i els caps de setmana. També a nivell lingüístic hi ha una admiració, segurament exagerada, envers el fet català. El sicilià ha quedat relegat com un parlar de la gent gran. I, a més, fa pagesot. Al llarg de bona part del segle XX Sicília i els seus referents han estat negativitzats. La pobresa de l'illa i les vinculacions amb la màfia han esdevingut fatals per a l'autoestima dels seus habitants: "Tot i que l'accent els delatava, ningú volia ser sicilià. La gent se n'amaçava.

Era una vergonya, era sinònim de delinqüència", recorda un veí de Siracusa tot parlant de la seva infantesa.

Arran dels efectes secundaris d'aquesta pressió emocional, la seva serà probablement la darrera generació de siciliano-parlants. Amb tot, el siracusà m'explica que en territoris com els del Veneto s'han aixecat veus, en àmbits escolars, a favor de l'ensenyament del parlar de Venècia i la seva àrea d'influència. I això sempre és un bri d'esperança. Perquè costa d'entendre la dèria perversa d'aquells que persegueixen desballestar identitats i cultures desvalgudes. Els perversos, ha deixat dit Leopardi, "són malvats perquè són infeliços". Ω

COLL D'EN RABASSA

Fa 5 anys que en Manolo Bosch ha posat el taller de restauració de mobles Bosch al Molinar. Tel. 971 274 002

Fa 3 mesos que en Josep Rodriguez regenta el Bar Restaurant cas Ferrer al Coll d'en Rabassa. El menú, cafè inclòs val 1000 ptes.

Na Carme Canyuela és pintora. Té el seu estudi-escola al carrer Joan Nicolau del Molinar.

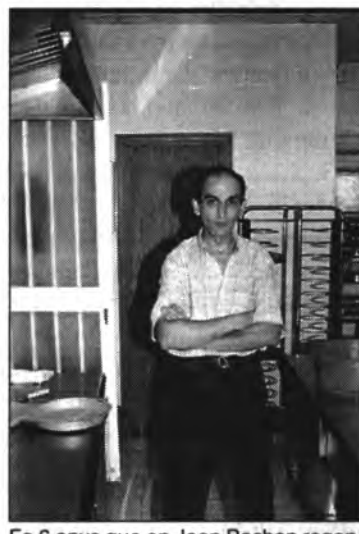
N'Antoni Oliver és el president, en Francesc Quetgles vice-president i en Pep de Gosaua un soci de l'Associació de gent gran des Molinar. Tel. 971 247 800

Fa 2 anys que José Morilla i na Josefa Grimaldo regenten el Bar Zacarias al Molinar. Tapes i begudes. Són del Betis i del Barça. Tel. 971 250 713

Fa 4 anys que na Soledad Campos ha obert el Bazar Valero al Molinar. A la foto amb el seu home, Pep Valero que li fa companyia. Tel. 666 445 025

Fa 6 anys que en Joan Pachon regenta la Pizzeria Veneto II al Molinar. Se menja per un milenar de pessetes. Tel. 971 420 352

Fa 2 anys que na Margalida Tomàs ha obert el Restaurant s'Eixerit al Molinar. Menú al migdia a 1250 ptes. A la carta se menja per unes 2000 ptes. Tel. 971 273781

Fa 3 anys que na Maria Padilla regenta el Cafè Portet al costat del Club Marítim Molinar. Ambient tranquil. Obert els horabaixes fins a mitja nit. Tel. 971 250 454

Na Paulina Mas i Beltran és la madona jove de la carnisseria ca na Paulina al Coll d'en Rabassa. Lo seu és la carn fresca, però també venen el peix, la fruita i el pa del dia. També tenen un petit bar pels clients. Tel. 971 743 750

Fa 3 mesos que en Marçal Picó ha obert l'Escola de Nàutica Recalada al Molinar. Ensenya a menar barques fins a 20 metres d'eslora. S'examinen a la Conselleria de Transports i el carnet costa mes o menys com el carnet de conduir cotxes. Tel. 971 277 10

CONSTRUCCIONS I REFORMES

Jesús Pazos Creo

Carrer Xadó, 3
07600 El Molinar

Tel. 971 240 364
649 237 547

L'antifranquisme a Mallorca. VII LLIBRE Poesia i lluita antifranquista (i II)

MIQUEL LÓPEZ CRESPI

Rosselló-Pòrcel, esquerrà com Pere Quart, s'incorporà -en els primers dies de la guerra- voluntari per anar al front, a lluitar per la República, contra el feixisme

Aleshores (parl de començaments dels seixanta) cert simbolisme ens deixava freds (mai no hem combregat amb el dogmatisme noucentista, partidaris com som del modernisme, de la vida per damunt de l'artificiositat i la falsificació intel·lectual). Record l'impacte (any 1962) que em produí, sentir, en un teatre de Barcelona, en una actuació mig clandestina, recitar a Núria Espert *Oda a Barcelona* de Pere Quart. Edigsa enregistrà aquest poema amb molts d'altres, i durant anys l'he escoltat amb devoció quasi religiosa. Reconec que sempre m'ha produït el mateix impacte, la mateixa palpitació. Era la meua llengua parlant del meu poble, d'un poble en lluita (Barcelona 1936), en combat per la seva llibertat amb les armes de la cultura, amb tot el seu esperit, lliurant una batalla a vida a mort per la cultura.

Més endavant va ser l'hora (1963) de descobrir (en revistes editades a l'exili) el poema de Bartomeu Rosselló-Pòrcel "A Mallorca durant la guerra civil". Rosselló-Pòrcel, esquerrà com Pere Quart, s'incorporà -en els primers dies de la guerra- voluntari per anar al front, a lluitar per la República, contra el feixisme. La grau malaltia (que el portà a la mort) no va fer possible aquesta participació personal, directa, en la trinxera, en la lluita, tal com era la seva voluntat, el compromís amb l'esquerra que sempre tengué. Igual que Gabriel Alomar (aleshores ambaixador de la República en el Caire, fundador del catalanisme socialista i per això mateix ignorat, vilipendiant per les classes dominants mallorquines fins ara mateix).

Cal dir que la revista *Serra d'Or* és, en aquells dies de tenebror dictatorial, una esclatxa de claror que ens indica el camí,

Bartomeu Rosselló-Pòrcel (dibuix de Ramon Nadal).

quant a la recuperació de moltes de les nostres senyes d'identitat. A les Illes l'Editorial Moll mantenia encesa la flama de la llengua i, dins les minses possibilitats que oferia la censura franquista, provava d'ajudar les nostres generacions de poetes. Recordem les inicials edicions de Miquel Dolç l'any 1943.

Més endavant, vers el 1963-64, és quan començam anar a la recerca de Joan Salvat Papasseit. Igualment ens arriben notícies (i alguns poemaris) del poeta eivissenc Marià Villangómez, del valencià Vicent Andrés Estellés (aquest darrer publicaria *Declarat amb el vent* l'any 1963 i *L'amant de tota la vida* el 1965). I una antologia que passa de mà en mà i que va fer Manuel Sanchis Guarner (*Els poetes insulars de postguerra*, 1951) que ens és molt útil per a saber de les generacions d'abans de la guerra (i de la represa posterior).

No cal dir que aleshores (mitjans dels seixanta) el Poeta per excel·lència és Salvador Espriu (el disc *La roda del temps* el va fer famós entre el jovent de l'època). Ens delia el *Llibre de*

Sinera, malgrat que l'impacte total va ser *La pell de brau* (que havia estat editat a les voltes de 1960 i nosaltres començàvem a conèixer cap a l'any 1964). Són dos llibres cabdals quant a domini del llenguatge, quant a compromís cívic amb el poble.

No és estrany que aquests dos poemaris de Salvador Espriu esdevinguin arma, flama lluminosa del nostre redreçament nacional i social i la seva aparició marqui, sens dubte, l'inici del despertar de tota una generació: la generació que, a la llum del maig del seixanta-vuit, s'engrescaria en la lluita antifranquista i, finalment veuria l'acabament del feixisme.

És entre el 1964 i el 1970 que els llibres d'autors compromesos, amb la llengua, amb l'home, amb l'antifeixisme combatent, amb la vida, s'acumulen fins a enterrar tota la putrefacció "cultural" del feixisme

Llibre de Sinera, de Salvador Espriu, va ser escrit entre el 1959 i 1962 i va ser inclòs (eren quaranta poemes) en el llibre que

aparegué l'any 1963 (*Obra poètica*) amb pròleg de Joan Fuster i una "notícia" del poeta escrita per M. A. Capmany.

És entre el 1964 i el 1970 que els llibres d'autors compromesos, amb la llengua, amb l'home, amb l'antifeixisme combatent, amb la vida, s'acumulen fins a enterrar tota la putrefacció "cultural" del feixisme. Reviscolava una cultura, unes idees, unes ànsies d'alliberament nacional i social que els vencedors en la guerra civil havien volgut anorrear per sempre. *Llibre de Sinera* (com indica Joan Triadú en *La poesia catalana de postguerra*, Edicions 62, 1985) "és senyal de plenitud". Plenitud personal (en el cas de l'autor), plenitud social (en el cas de la seva aportació a la tasca de l'alliberament nacional i social del nostre poble).

Pere Quart (amb *Terra de naufragis* i *Vacances pagades*); Gabriel Ferrater (amb *Da nuces pueris*, *Menja't una cama* i *Teoria dels cossos*, reeditats més endavant, l'any 1968, amb el títol *Les dones i els dies*) i Josep Palau i Fabre (*Imitació de Rosselló-Pòrcel*, *Càncer* i *Poemes de l'Alquimista*) seran alguns dels lli-

bres de capçalera amb la lectura dels quals fruïm.

I ara que parlem de Pere Quart pens que potser va ser aquell magnífic poemari (sempre en el prestatge d'"honor" de la meua biblioteca particular) *Circumstàncies* qui (juntament amb alguns poemaris de Brecht, Maiakovski, Whitman i Neruda) m'ajudaren a entrar per la porta sempre màgica i misteriosa de la poesia. *Circumstàncies*, de Pere Quart, aparegué a "Óssa Menor" l'any 1969 (un any ben emblemàtic, per cert!).

Vist amb perspectiva històrica, aquest llibre és molt i molt curiós. Precisament per la "poètica" que defensa ("tot és poesia, tots els vocables del Diccionari són poètics"), completament coincident amb l'actitud cultural i revolucionària dels situacionistes, els inspiradors del maig del 68 a París i de bona part de la contracultura mundial fins als nostres dies. Els situacionistes, concretament un dels dirigents de la Internacional Situacionista, Raoul Vainegem, havia publicat (any 1967, a Gallimard) *Traité de savoir-vivre à l'usage des jeunes générations*. Llibre que posteriorment, en traducció espanyola de Javier Urcanibia, va ser editat per l'Editorial Anagrama (l'any 1977) amb el títol *Tratado del saber vivir para uso de las jóvenes generaciones*.

Aquesta definició ("tot és poesia") és un manifest contra els exquisits. Just quan els hereus del més ranci simbolisme donen per enterrat el que anomenen "realisme" i malden, des de totes les tribunes que tenen a la seva disposició, contra el "desfasat compromís" de l'intel·lectual amb el poble, amb la lluita concreta de cada poble contra el feixisme i l'imperialisme, Pere Quart fa esclatar, davant els ulls de tant de miop intencionat, el volcà de *Circumstàncies* on "tot és poesia" (recordeu: "cada vocable del diccionari és poesia").

La revolució cubana, la denúncia del racisme i la sàtira contra la burgesia; l'atac punyent a la injustícia social i la colonització arreu del món; la crítica plena d'humor brutal contra el sistema i els seus "intel·lectuals", els servils, els exquisits; l'anàlisi lúcida damunt el fet religiós... tot és útil per a aquesta "nova poètica situacionista". La qual cosa no vol dir que Pere Quart conegués els situacionis-

L'ANTIFRANQUISME A MALLORCA VII LLIBRE

de M. López Crespi

Cada quinze dies a L'ESTEL (d'agost de 2000 fins a l'agost de l'any 2001)
Per demanar números endarrerits, telefona al 971 26 50 05

E P ! !

**PARES, EDUCAU-ME EN
CATALÀ, A MALLORCA HI HA
EL MEU FUTUR**

tes, ni tan sols que li interessassin els seves propostes polítiques i culturals; parlem només de l'estranya circumstància que fa coincidir la poesia catalana amb l'esclat del maig del 68, amb el triomf de la revolució cubana i algeriana -la descolonització de bona part del Tercer Món-, la Revolució Cultural Xinesa, l'inici de la desestalinització a l'URSS i, el que és també molt important, el començament de l'extensió de la Teologia de l'Alliberament (producte del Concili Vaticà II amb certa unió amb corrents marxistes) per bona part d'Amèrica Llatina.

De 1970 al 2000: trenta anys -per part dels exquisits, de la reacció cultural- d'esborrar el camí que ens havien indicat els nostres (sense aconseguir-ho mai, evidentment!)

Crec que, a poc a poc, a grans pinzellades, resumint corrents i aportacions d'escriptors, ens anam apropant a l'origen de Record de Praga (o de Llibre de pregàries, Revolta, Un violí en el crepuscle, per dir el títol d'alguns dels poemaris que han sortit aquest any 2000). Si al que hem dit fins ara (Salvat Papasseit, Rosselló-Pòrcel, Vicent Andrés Estellés, Pere Quart, Agustí Bartra, Salvador Espriu...) hi afegim Miquel Martí i Pol, escriptor que en aquells anys publica El poble (1966) i La fàbrica (1969), tendrem un panorama ben aproximat dels fils intel·lectuals que condicionaren (i condicionen) la nostra actitud davant la poesia. Tots aquests llibres (igualmente la vida i l'exemple personal d'alguns dels seus autors), aquest material emblemàtic del decenni 1960-1970, són el que marca la nostra generació (o una part de la nostra generació, ja que hi ha sempre "companys" que defugen, com qui s'allunya de la pesta, totes aquestes influències que estam comentant i, tot plagiant Baudelaire, s'imaginen ser tan "excelsos", que "estan per damunt del bé i del mal"). Ara potser seria l'hora de parlar d'algunes aportacions de Blai Bonet (L'evangeli segons un de tants), de Jaume Vidal Alcover (El dolor de cada dia), de Josep M. Llompart (Poemes de Mondragó)... O de la importància cabdal d'autors com Lluís Alpera (El magre menjar, 1963); Francesc Vallverdú (Qui ulls ha, 1962); Xavier Amorós (Guardeu-me la paraula, 1962); Joan Vinyoli (Realitats, 1963); Ramon Comas (Les paraules no basten, 1963); Joaquim Horta (Paraules per a no dormir, 1960); Àlvar Valls (El carro de la brossa, 1969)... Però això seria allargar massa aquesta introducció a Record de Praga (Capitoll, 2000). Poemes de Mondragó de Llompart de la Peña (1961) és parlar d'ara mateix, del més pròxim al poeta. Ω

MILOSEVIC HA CAIGUT

Judici a Belgrad. Fora l'OTAN. Independència de Kosova

Ja era hora! Aquest cop el poble treballador de Sèrbia estava decidit a no deixar-se arrabassar la victòria electoral: ha paralytitzat el país, ha ocupat els carrers, ha pres a l'assalt el Parlament. Una revolta popular ha engegat el procés de desmantellament del règim de Milosevic.

Així comença un nou capítol als Balcans. Ha estat derrotada una política que enfrontava els seus pobles fins a l'extenuació física i moral, fins a la ruïna i la prostració de tots davant les potències imperialistes. Amb la derrota de Milosevic a mans del poble serbi començaran a reunir-se les condicions, fins ara inexistents, perquè els pobles balcànics es reconciliïn i es treguin de sobre la tutela interessada de les potències exteriors, començant pels EE.UU. i la UE, i acabant per la Rússia de Putin.

Derrota del socialisme? En tot cas, no pas ara. Els cops més destructius al socialisme els va donar precisament Milosevic quan va dinamitar la Federació Jugoeslava abraçant la causa reaccionària de l'hegemonia sèrbia. Va ser també Milosevic qui va hissar els feixistes al poder i va restaurar l'autoritat de l'església nacional. Milosevic va començar la privatització sistemàtica i, encara pitjor, a benefici d'un capitalisme mafiós vinculat al poder.

Quina mena de socialisme era aquest que ningú, i menys la classe obrera, va sortir a defensar? Un "socialisme" que va morir sense defensors ni màrtirs, entre la indiferència d'uns i l'alegria de la majoria?

En el "socialisme" de Milosevic, els obrers no s'hi reconeixen. Era un avortó. No es pot construir el socialisme contra els propis treballadors,

violant els seus drets, enfrontant els pobles uns amb altres i emborratxant-los amb mites nacionals i himnes de guerra.

La revolta del 5 d'octubre ha enderrocat un obstacle a l'autodeterminació del poble treballador. Per llarg i tortuós que resulti el camí, segur que passa per la lliure decisió dels treballadors, no per la tutela de cap burocràcia privilegiada. Ara els obrers començaran a parlar amb veu pròpia i a crear les seves organitzacions sindicals i polítiques independents.

Desfeta de l'esquerra? Més aviat desfeta d'una certa esquerra, la que va cometre la imprudència de donar suport al carnisser dels Balcans.

Certa esquerra que no va saber combatre l'imperialisme des de l'interès dels pobles, sinó que ho va fer des de l'interès d'una burocràcia corrupta i desesperada, amb els dies comptats. A les guerres de Bòsnia i Kosova, aquesta esquerra no va voler, no va poder o no va saber fer seva la causa de l'autodeterminació dels pobles, de la pau democràtica y de la solidaritat amb els dèbils, i va deixar aquestes banderes a les mans de les potències imperialistes acabidillades per Washington.

Aquesta esquerra ha estat derrotada. No cal lamentar-ho gaire, perquè aquesta esquerra va ser incapaç d'aixecar el moviment obrer internacional contra la intromissió de l'imperialisme, ja que els treballadors de molts pocs països estaven disposats a fer causa comú amb Slobodan Milosevic, Mira Marcovic i Vojslav Seselij.

Victòria de l'imperialisme, doncs? No exactament; no pas més que la victòria de Fox sobre el PRI mexicà, o la de Toledo sobre Fujimori al Perú.

Els que confonen aquestes

passes insegures de la lluita de classes amb les victòries de l'imperialisme, desorienten el moviment obrer i sembren el pessimisme, incapaços de concebre l'avenç real cap al socialisme d'altra manera que sota la forma desviada i perversa del stalinisme, és a dir, sota la dictadura d'una casta privilegiada de buròcrates totalitaris.

Marx havia dit el contrari: "l'emancipació dels treballadors serà obra dels treballadors mateixos, o no serà".

Mentre van veure Milosevic capaç d'imposar ordre als Balcans, els imperialistes van donar-li suport, sense preocupar-se de la injustícia d'aquest ordre. Les guerres van esclatar a Bòsnia i a Kosovo molt abans que l'imperialisme veiés l'oportunitat o la necessitat d'intervenir-hi. I encara, els governs imperialistes van començar desqualificant ("terroristes", "rebels", "separatistes") els polítics capaços d'aixecar el poble contra l'opressió de Belgrad. Ha hagut de ser la resistència tenaç d'aquests petits pobles, a costa de grans penúries, que ha obligat a intervenir les grans potències, i sempre per negar-los una satisfacció completa dels seus drets nacionals.

Han estat els crims de Milosevic que han obert a l'imperialisme la via per penetrar als Balcans. Serà la completa autodeterminació política dels pobles balcànics (que ara s'està consumant a Sèrbia, amb la caiguda de Milosevic) que obrirà la via per expulsar-ne l'OTAN i desmilitaritzar els Balcans.

Quant més profunda sigui la derrota de Milosevic i més complet el desmantellament del seu aparell militar, burocràtic i policial, més fàcil serà que tots els pobles arribin a la plena independència, i a una pau sense tutela imperialista.

Victòria popular! Conduïts de guerra en guerra i de desfeta en desfeta, els treballadors serbis han dit: "prou". Desconfien, i amb raó, d'aquesta nova classe de governants massa lligats al vell poder i massa partidaris del capitalisme.

Però els treballadors saben que ara el més urgent és recuperar la pau, la dignitat i les llibertats, i sota Milosevic no n'hi podia haver.

El poble serbi afronta noves tasques. Necessita tota la nostra solidaritat. Ha d'organitzar-se lliurement. Els veritables partits i sindicats obrers estan gairebé per crear des de zero. Hem d'ajudar-los el més aviat possible. Milosevic i els seus han de ser jutjats a Belgrad pel seu propi poble, que és també la seva víctima. No per venjança, sinó per justícia i per prudència. Ha d'aconseguir una Assemblea Constituent veritablement democràtica, perquè tota la població participi de forma responsable i lliure en la determinació del règim polític i social del país. Ha de reconciliar-se amb els veïns: ha de reconèixer la independència de Kosova i Montenegro, per a restablir la confiança mútua entre els pobles balcànics. Ha de promoure la desmilitarització dels Balcans i exigir la sortida de l'OTAN i l'exclusió de qualsevol intervenció de potències exteriors.

Als Balcans s'ha jugat - i es continua jugant - una part decisiva del destí d'Europa i del socialisme revolucionari, del comunisme. Aquest futur, nosaltres el fiem avui a la solidaritat més completa amb les reivindicacions dels seus treballadors.

Continuar la lluita contra la burocràcia. Article de Rade Pavlovic Ω

<http://www.balkania.cjb.net/>

Restaurant
Ca's Carboner

(DIMARTS TANCAT)

Ctra. Manacor, Km. 28 - Tels. 971 64 65 04 - 971 64 40 66
07230 MONTUIRI

Cafeteria - Restaurant
BONAIRE

Menú

Dies feiners 925
Diumenges 1.400

Ctra. Militar, 215 • Tel. 971 743 225 • El Arenal

CRONOLOGIA DE LA HISTÒRIA DE CATALUNYA TOTA

El ple Renaixement europeu (1491-1520): Any 1494

PER RICARD COLOM -TLF. 964 207607

DEFENSEM LA NOSTRA HISTÒRIA CONTRA LES MANIPULACIONS DEL P.P.-REAL BORBÒNICA ACADEMIA DE LA HISTÒRIA, QUE PRETENEN REINSTAURAR D'AMAGAT LA "FORMACIÓ DEL ESPÍRITU NACIONAL" FRANQUISTA.

"...Pero el otro libro sobre la cuestión americana, lo publicó un francés. No había manera de que lo publicasen españoles. Lo publicó un francés aquí con toda clase de dificultades: de venta, de salida, de difusión y de lo que se quiera.

H. - ¿De dónde surgen esos criterios?, ¿dónde nace esa política? ¿de qué poderes?

- Pues advínelo usted. **Entérese quien les paga a ellos por falsificar la Historia y a parte de todo su equipo.** Esto me la han publicado franceses. La Casa de Velázquez es una institución francesa en Madrid. **Los españoles no lo hubiesen publicado jamás.** Y aquí no hay trampa ni cartón. Si lo mira usted, aquí están los legajos, de dónde se sacan los datos y con las fotografías de los documentos.

M. - ¿Se puede decir que hay razones de estado para ocultarlos?

- Sí, hay razones de Estado que a mí me parecen absurdas, pero las hay.

M. - ¿A quién benefician?

- Eso, actúen ustedes como los detectives ingleses. ¿A quién pueden beneficiar? Es absurdo porque no se puede falsificar la Historia. Falsificar la Historia no sirve para nada. Es una pérdida lamentable de tiempo porque **se pierden nuestras raíces.**

M. - ¿Actualmente se queman libros?

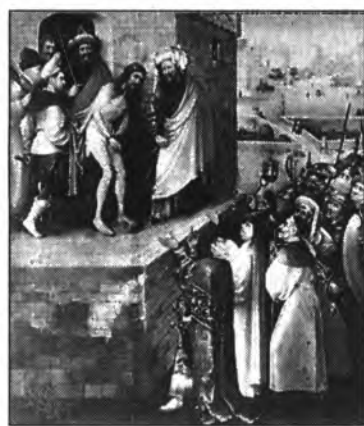
- No...Estoy hablando del siglo XVI. Bueno, actualmente se han estado quemado libros hasta hace muy poco. Y a mí se me dijo que los documentos éstos que me llevaban de la parte de África a América por los ríos y tal, **a mí se me dijo**

que los quemase. Le confieso que los he tenido escondidos mucho tiempo.

...Es una especie de constante en este país. Falsean toda la historia de Europa. Hay cosas que no las entiende nadie...

...Fue una auténtica sarracina lo que se hizo en la época colonial. Pero es así en todos los países colonizados. Primero, cosas curiosas que se las llevan a casa y, segundo, esto sirve para borrar la memoria histórica de la raíz de los pueblos. Un pueblo sin historia es mucho más fácil de dominar que un pueblo con historia. Eso está clarísimo. **Los colonizadores siempre tienden a destruir la Historia en beneficio de la Leyenda. La leyenda no perjudica, es inocua, como todo lo falso. La que cuenta, la que de verdad crea el espíritu de un pueblo es la historia humana. Mire hasta dónde llegamos.**

(Entrevista a Luisa Isabel Álvarez de Toledo Duquesa de Medina Sidonia, historiadora i aristòcrata espanyola)

ECCE HOMO 1480-1485, de Hieronymus Bosch

30.1.1494: Al Memorial que en Colom dona a n'Antoni de Torres per als reis, anomena els monarques "*mos senyors naturals*", expressió sinònima en aquells temps a súbdit de naixement. Per tant, és improbable que fos genovès.

7.6.1494: "*Tractat de Tordesillas*": El català Jaume Ferrer de Blanes, un dels millors geò-

grafs del seu temps, considerat descendent del Magnànim per línia borda, trasllada més a l'oest la línia divisòria d'Amèrica entre Trastàmars i Portugal: 370 lligües a l'oest de les Illes de Cap Verd.

1494: Jeroni Münzer: "Avui Barcelona és quasi bé una ciutat morta si hom la compara amb allò que era abans".

El Papat autoritzen la reforma de les Ordres religioses peninsulars. La reforma és disciplinària, dirigida per fra Francisco Jiménez de Cisneros (1436-15127) i xoca amb l'alt clergat i les ordres monàstiques.

Mor Ferrante I de Nàpols. El succeix son fill Alfonso II.

"Lliga Santa" (Habsburg, Castella, Nàpols, Catalunya-Aragó, Gènova, Milà, Venècia i el Papa) per "assolir la pau de la Cristiandat i enfortir l'autoritat papal".

Piero di Lorenzo de Medici (Piero il Sfortunato o il Fatuo), de 23 anys, fill de Llorenç el Magnífic, qui governava Florència feia 2 anys, és foragitat del govern. Mancat de sentit polític, es veié enmig d'una complexa conjuntura (denúncies del predicador Savonarola, intrigues de la branca menor dels Medici, amenaça d'invasió francesa), i canvia d'aliances: la vella amb França per una nova amb Nàpols. Però tot seguit és veu obligat a fer marxa arrere i demanar una pau humiliant a França que provoca la revolta dels seus súbdits, els quals saquegen el seu palau i ha de marxar. Savonarola queda com a únic cap de Florència -havia predit dos anys abans la invasió francesa i havia moderat les condicions de submissió a França. Hi instaura una sorprenent república democràtica d'inspiració cristiana, amb perspectiva d'una reforma a Itàlia i a l'Església, però compta amb l'hostilitat del duc de Milà i del papa Borja.

"Summa de Arithmetica" de Luca Paccioli, serveix per a fer balanços i comptabilitat actualitzades per a les noves empreses.

1494-1498: República futurista d'en Savonarola, qui no és ambiciós ni intrigant, vol trobar la seva Ciutat de Déu al cor d'Itàlia. El breu govern d'aquest místic trastoca del tot la capital renaixentista, des d'una corrupta esplendor a un "tast del paradís en la Terra".

1494-1566: Vida de Soliman el Magnífic, emperador otomà.

21.7.1494: Fundació del Consolat de comerç a Burgos.

19.11.1494: Creació, com a organisme consultiu, del **Consell Suprem d'Aragó**, a causa de l'absentisme reial. Barcelona havia exercit normalment com a capital de la Confederació, ara deixarà ja de ser-ho. Aquest "Consell Suprem d'Aragó", presidit per un vicecanceller a imitació del "Consejo de Castilla o Real", resideix allà on Fernando el Catòlic va a lloure, o sia, a Castella.

A CALDESA

Si el ferro cald refreda la mà casta,
calfar l'heu vós, encara que fred sia;
si tot lo foc en lo món se perdia,
pendrien-ne de vós, que en sou molt basta;
si en algun temps cremant la terra es gasta,
no perreu vós, vivint com salamandra,
ni perdreu l'ús de bona haca d'Irlanda
perquè us deixeu de vostra gentil casta.

Casta serà la vostra, no poc bella,
sens que jamás serà orfa de pares;
no crec lo món vos baste a compares
si gens pariu; segons vostra querella,
en dubte estic que fósseu mai donzella;
dot sens escriu demana la llei vostra,
e tot lo món de vostre cos té mostra:
fels e infels, e los de la Llei vella.

En flames grans fón verd la gavarrera,
e vós, sens foc, tenui calor que us crema;
pendran gran llum, si s'acosten ab tema
de batre en vós com en la pedrenyera;
per vós se dix la dona baratera,
que portau foc davall les vostres faldes,
del qual tothom, puix no el tancau ab baldes,
pendre'n porà com d'una gran foguera.

Calda cremant, més que el foc en l'esfera,
per a dir "no" feu-vos serrar les dents,
que noves pot dir algú dels requirents
en negun temps oís de vós espera. Ω

Joan Roís de Corella

(València c.1433 / 1443-1497)

Zoldas

Carrer de Manacor, 121-C

Tel. 27 85 18

07007 Palma de Mallorca

SERVEI OFICIAL

SERVIAUTO ARENAL S.A.

Carretera Militar, 185 • Les Cadenes
Tel. 26 81 11 • Fax 74 32 77
07006 S'Arenal-Palma (Mallorca)

el lleu de tots
mereix un
respecte

FORA FUMS!

Investiguen l'afusellament de Passaia

Santoña/Cantabria.- El divendres 22-9-00 a la presó "democràtica" de Santoña es va fer la diligència de declaració d'un pres, el sr. Jose Luis Merino Quijano, únic supervivent de l'emboscada que la policia espanyola havia preparat contra 5 militants de Comandos Autónomos Anticapitalistas (CAA), que ara fa 16 anys intentaven arribar al port de Passaia en una llanxa, la nit del 22-3-84. Els altres 4 nois: Rafael Delas Aizkorbe, Dionisio Aizpuru Arbeloa, Pedro Mª Izart Badiola i José Mª Isidro Izura, foren afusellats, almenys dos de ells a boca de canó, pels policies, quan estaven desarmats, amb les mans al cap i drets sobre les roques de la costa a una distància de menys d'1 metre dels seus assassins, segons va explicar en la seva declaració el pres que se segueix identificant com a basc, independentista i militant de CAA. La declaració es va fer a l'interior

de la presó davant de personal del jutjat 2 de Donosti en les diligències prèvies 734/84 que han estat desaxrivades a instàncies dels advocats de les famílies, alguns dels quals és membre del col·lectiu Justitia, Egia eta Oroitzapena (Justícia, Veritat i Memòria). A Merino no l'haurien fet matar perquè seria el més idoni per acusar-lo posteriorment d'haver participat en l'acció contra el senador Enrique Casas Vida, del PSOE, la mort del qual havia estat reivindicada pels CAA. En l'acta que va aixecar el secretari judicial s'aludeix repetidament al senador Casas com a responsable d'organització del PSOE d'Euskadi i com un dels caps del GAL de l'època. F.A.A. 2/10/00

Antifeixisme Atac feixista al CSO Pati Blau de Cornellà

Cornellà de Llobregat.- "El dissabte 30 a les 00:30h de la nit van tirar un còctel molotov a la

porta del Centre social El Pati Blau, però no va ocasionar desperfectes perquè va rebotar contra la porta. Abans del fet van ser vistos dos joves d'estètica skin mirant al pati, i sortir corrents. Tres hores més tard van aparèixer dos esvàstiques a la porta del CSOA La Krispa. Ja sabeu que els "fatxilles" s'estan encalentint perquè arriba el 12 d'octubre, però a Cornellà i a qualsevol altre lloc, **QUALSEVOL AGRESSIÓ SERÀ RESPOSTA!**" CSO Pati Blau 3/10/00

Dignitat per a totes les persones immigrades

Barcelona.- "Les humiliants condicions de vida que provoca la Llei de Estrangeria, hipòcritament anomenada Llei de Drets i Llibertats dels Estrangers, dia a dia es veuen reflectides en grups de persones disseminades per tot

l'estat que no tenen els mínims indispensables per sobreviure i estan exposades al maltractament i l'explotació. Fruit d'aquest racisme institucional són els brots xenòfobs de Ca n'Anglada, El Ejido, Sant Andreu de la Barca, Girona, etc... En els últims mesos a Barcelona han aparegut grups de persones immigrades que viuen a la intempèrie i en condicions indignes, a la Plaça Catalunya i al Parc de l'Espanya Industrial, entre d'altres. No són turistes ni passejants, són persones immigrades que no tenen papers, no tenen treball perquè no tenen papers, no tenen casa per no tenir papers i l'administració no les tracta com persones per no tenir papers. Són persones que han arribat perquè els seus països d'origen estan en guerra o sota cruentes dictadures, o perquè la seva economia està destrossada. (...) Ells/es només demanen la seva regularització. S'han mantingut fermes en la seva demanda en la única casa que tenen, el carrer, han passat a ser quasi part del paisatge quotidià. Cap argument serveix per marginar-los i oblidar-se que existeixen els drets

humans, que el govern català i de l'estat sempre diuen complir. L'actual Llei d'Estrangeria diu que totes les persones sense papers tenen dret a l'atenció primària, situació que és incomplida cada dia per part de l'administració. Aquesta llei és el pretext per negar-los els papers, i a més sembla que ja s'està aplicant la reforma del PP encara en discussió. El govern català, la Delegació del govern, l'ajuntament i la diputació, no donen resposta, cadascun s'amaga darrera d'arguments legals per alliberar-se del problema, queda clar que hi ha una decisió política de no resoldre'l. Hem de rebutjar la política de l'administració que vol dotar de papers i treball legal a un mínim de persones immigrades i a la resta de la població mantenir-la sense papers, reforçant l'exèrcit de reserva que realitza el treball esclau, mal pagat i sense drets i que porta a pensar a la població autòctona en precari, que les persones immigrades són les responsables de la pèrdua del suposat "estat del benestar". **Assemblea de suport a les persones immigrades 3/10/00** Ω

Pallisa i vaga de fam al centre penitenciari de la Moraleja

DUEÑAS/PALÈNCIA.- El pres Laudelino Iglesias Martínez va ser apallissat per funcionaris de presons sense cap mena de contemplació, tot i portar 16 dies en vaga de fam emmanillat al llit. Al pres, el van treure de la seva cel·la sobre les 17h del passat 3 d'octubre, i va ser colpejat de manera totalment gratuïta. Com a resposta, van ser destrossades totes les cel·les de la segona galeria, així com un parell més a la primera i a la quarta galeria. La vaga de fam col·lectiva de dos dies convocada pels passats 9 i 10 de setembre va ser seguida per pràcticament la totalitat dels presos FIES (17). Al departament de Règim Especial estan totalment aïllats de la resta de la presó, però saben que la vaga va ser seguida des de mòduls de 'vida normal'.

Es demana que es truiqui o s'escrigui al director de la presó: Hernando de la Rosa. CTR Local P-120 C.P. La Moraleja. Dueñas (Palència). Fax: 979 71 63 00 Ω

Apunts per a la nostra història menuda

21 de març de 1827

A l'Església de Fornalutx, el canonge de la Seu de Mallorca, Miquel Serra, beneeix el casament del Senyor Miquel Busquets de Puigderros i Ballester amb na Francesca Mayol i Estades. Ell és un senyor de la contrada i ella per part de sa mare Maria Estades Far de can Bartola descendeix dels Estades de Moncaira.

Miquel Busquets de Puigderros i Francesca Mayol tendran un fill, el Senyor Antoni qui casarà dos pics i morirà, el 1892, sense descendència acabant ell la línia agnàtica o mascle del seu llinatge.

11 de maig de 1884

Aquest dia a Alexandria neix Salah El Din Fouad. És nebot del rei d'Egipte i per tant príncep de sang reial. Quan tengui 18 anys vendrà a Mallorca per primera vegada i amb el temps coneixerà una sollerica filla d'un patró de pesca amb la que casarà malgrat la diferència de religió i de classe social. Aquesta sollerica, Antònia Vicens Mayol de can Codony, els seus concitadans la coneixeran per "sa Princesa".

12 de gener de 1890

Aquest dia se posa en marxa a Sóller una nova entitat bancària. Es tracta del Banc de Sóller. Les primeres oficines estaran al carrer de Serra. Primer president del banc és en Pere Antoni Mayol i Arbona de can Carabasseta, el qual té com a vice president en Nicolau Magraner Morell de cas Patró Lau. Com a director gerent ha posat a Damià Morell Pons.

El Banc de Sóller farà bon camí i a començament del segle XX el seu edifici definitiu a la cantonada entre al Plaça gran de Sóller i els carrers de Bon Any i Bon Vent. Després de la Segona Guerra Mundial el Banc de Sóller se fusionarà amb el "Banco Hispano Americano".

Ara, el 2000, el seu sumptuós edifici gaudià és la sucursal a Sóller del "Santander Central Hispano".

Any 1905

Es posa en marxa la companyia que farà realitat una línia ferroviària entre Sóller i Ciutat. Presideix aquesta companyia en Guillem Colom i Muntaner de cas Fideuer que té un fill de 5 anys, també anomenat Guillem, el qual serà una figura de prestigi universal en el món de la ciència, concretament de la geologia. Però l'home fort d'aquesta nova companyia és el seu vice-president Jeroni Estades i Llabrés, conegut com Jeroni s'Apotecari, perquè el seu pare, el seu avi i el seu besavi exercien aquesta professió.

Molts sollerics -rics i no tan rics- Invertiren diners en les accions d'aquesta companyia. També hi ha accionistes de Fornalutx, el municipi veïnat de Sóller, com el meu senyor avi que és el batle del lloc o bé un ex batle com en Josep Vicens Ros de can Trota, un propietari agrícola com en Josep Bernat Arbona de sa Vinyaveia, un mestre fuster com Jaume Sastre Busquets, un altre ex batle com en Gabriel Ballester Busquets o un vicari del lloc com mossèn Miquel Morey i Fluxà.

Novembre de 1905

Aquest mes mor el propietari solleric Miquel Puig i Miquel. Els seu fill Joan era batle l'any passat i enguany segueix a l'Ajuntament de Soller com a regidor. El 2000 encara viuen els seus nets, Miquel i Josep Maria Puig Morell. El primer té més de 90 anys i fou molts d'anys director del Ferrocarril de Sóller i el segon és president de la Junta de Govern o Consell d'administració de l'empresa ferroviària.

4 de setembre de 1920

Al Coll de Bini són trobades les despulles del jove solleric Francesc Just Serra Pastor. Havia desaparegut de ca seva el 17 d'abril i només tenia 22 anys.

Francesc Just Serra era fill del metge Pere Serra Canyelles i germà de l'apotecari Josep Serra Pastor que serà batle de Sóller el 1936 amb la República Espanyola. Un altre dels seus germans és l'escriptor i empleat de banca, Miquel Serra, pare de l'empresari de premsa i fill Il·lustre de la Ciutat dels Tarongers, Pere Antoni Serra i Bauçà.

13 de març de 1951

A Santiago de Xile ha mort el pare Jaume Ripoll i Deià de la Companyia de Jesús. Havia nascut a Sóller el 15 de Juliol de 1879. Un germà seu, en Guillem, era metge, "El Metge Puça, i els seus pares havien tingut un sabateria al carrer d'en Batac. Ω

Apunts presos pel Cavaller Estades de Montcaira

Es Mollet
Diumenges Tancat
C/ SIRENA, 1
Tel. 24 71 09
PEIX I MARICS A LA PLANCHA
ES PORTIXOL • ES MOLINAR-PALMA

"Jo també em planto"

amb en Lluís Maria Xirinacs
cap a l'assemblea dels Països Catalans

Tel: 93 4194747 (tardes)
web: <http://www.assemblea.org>
correu-e: assemblea@assemblea.org

Els altres catalans a la Mallorca de 1937

JOAN CABOT CALÇAHEU

En esclatar la guerra incivil del 36-39, devers cinc-cents catalans del Principat quedaren atrapat a Mallorca; la majoria hi passaven les vacances d'estiu. Des del primer moment, les comunicacions de la balear gran amb l'exterior restaren sotmeses a un control ferreny, i hom no en podia sortir sense autorització dels sublevats. Aquella gent visqué anys de por espessa.

Els primers catalans de Mallorca a ser pressionats, però, no foren els del Principat, sinó els intel·lectuals mallorquins vinculats a La Nostra Terra i el conjunt de signataris de la *Resposta al missatge dels catalans*, conegut popularment com el Manifest. Dos articles amenaçadors (en què, bo i l'anonimat, s'endevina la ploma de Miquel Villalonga), publicats en portada al *Correo de Mallorca* l'agost de 1936, forçaren els signants del Manifest a retractar-se: per salvar la pell, aquells autoanomenats catalans de Mallorca condemnaren públicament la Generalitat de Catalunya, bescantaren el catalanisme i s'adheriren al règim facciós. El mateix Francesc de Borja Moll hagué d'escriure un raig de mentides, tot fent equilibris per salvar l'edició del *Diccionari Català-Valencià-Balear* i la col·lecció literària 'Les illes d'or'.

L'any següent tocà el torn als altres catalans: els principatins sorpresos per l'alçament a Mallorca. El *Correo de Mallorca* de dia 25 de febrer de 1937 publica en portada un article titulat "CATALANES: ¡A FORMAR!", que en lletra gruixuda informa: "Se ha constituído en Baleares el Secretariado de Organización de Centurias Catalanas de Falange, en Mallorca." L'escrit exposa la intenció de posar a la venda uns bolletins d'inscripció, amb els

quals "queremos saber cuales son los catalanes que quieren ir a luchar para la reconquista de Cataluña, así como cuales son, los que quieren ayudarnos a cooperar con el glorioso Movimiento Nacional".

El pamflet falangista de seguida s'agita amb demble amenaçador: "¡¡CATALANES!!: ¿Desde el día 19 de Julio cuál ha sido vuestra actuación? ¿Habéis cumplido con vuestro deber? En nuestra incipiente Organización, tendréis un lugar de trabajo. ¿Mientras vuestros hermanos ponían en juego la vida y estaban enrolados en milicias armadas, vosotros estábais tranquilos en los cafés jugando al parchesi?". A les línies següents, l'amenaça creix i pren el trot: "¡¡TEMBLAD!!: pues en su día se os pedirá estrecha cuenta de ello. Todavía estáis a tiempo. Centurias Catalanas de Falange os aguardan en sus filas. Pensad que para defender a nuestros familiares, los más interesados debemos ser nosotros mismos. La posición de aguardar los acontecimientos es muy cómoda; pero tiene, en los momentos actuales, el grave inconveniente de ser peligrosa. No son amenazas, sino simples advertencias para que el día de mañana no os llaméis a engaño." La comminació acaba amb l'ordre-sí: *ordre*-que els catalans centrals vagin a la Casa Primo de Rivera de Palma (c. Reina Cristina, 47) per ingressar a la Falange. I ai de qui no ho feia! Podeu pensar si cresqué, així, l'afiliació al partit únic feixista...

I res pus. He volgut comentar aquest document perquè crec que no és gaire conegut -jo l'acab de descobrir-, i perquè em fa goig compartir la troballa amb l'improbable lector d'aquest paper. Ω

Paradoxes de l'experiència

RICARD COLOM

"Els discursos a tomb de la humilitat són matèria d'orgull per a les gents orgulloses, i d'humilitat per als humils...Pocs parlen de la humilitat humilment; pocs, de la castedat castament...No som sinó mentida, duplicitat, contrarietat, i ens amaguem i disfressem a nosaltres mateixos".

(Blasi Pascal, 1623-1662, savi i científic cristià nat a Occitània)

"L'experiència és quelcom de meravellós. Ens permet de reconèixer una errada cada vegada que el tornem a cometre".

(Franklin P. Jones, nat 1921, escriptor britànic)

"L'experiència és el bastó dels cecs".

(Jacques Roumain, 1907-1944, poeta francès)

"L'experiència és el pitjor mestre; dóna la prova abans de presentar la lliçó".

(La Llei de Vernon)

"L'experiència és el pitjor mestre. Sempre fa primer la prova i l'ensenyament després". Benjamin Franklin, 1706-1790, científic i polític independentista estado-unidenc, a "Poor Richard's Almanac")

"L'experiència té la mateixa utilitat que el bitllet de loteria després del sorteig".

(C. Alfred d' Houdetot, 1799-1869, escriptor francès)

"Per a la majoria dels homes, l'experiència és com els llums de popa d'un vaixell, que enllumenen sols el camí que queda arrere".

(Thomas Alva Edison, 1847-1931, inventor estadounidense)

"L'experiència, per als homes, és com els llums de popa d'un vaixell, que enllumenen només la pista d'allò passat" (Samuel Taylor Coleridge, 1772-1834, filòsof, poeta i crític anglès).

"L'aventura podrà ser boja, però l'aventurer, per a dur-la a terme, ha d'estar centrat".

(Gilbert Keith Chesterton, 1874-1936, escriptor anglès)

"M'aconsellen: "-Vés-te'n i potser oblidaràs./ I acabaràs per desitjar l'oblit".

Els faig: "-Abans moriré que oblidar./

¿Qui beurrà metzina com a experiència?"

(Abu Muhammad 'Ali Ibn Hazm al-Andalusí, "El Collar de la Coloma", 1022, Xàtiva al-Jamila, Xarq-al-Andalus, 1022)

"El vespre ens dóna l'experiència del jorn transcorregut, però no la de l'endemà".

(Johann Michael Friedrich Ruckert, 1788-1866, escriptor alemany)

"L'experiència és una pinta que et dóna la vida quan ja t'estàs quedant calb".

(Judith Stern)

"Quan la raó ens manca, tirem mà de l'experiència".

(Michel Eyquem De Montaigne, 1533-1592, filòsof francès)

"Nosaltres aprenem per experiència que els homes mai no aprenen res de l'experiència".

(George Bernard Shaw, 1856-1950, escriptor irlandès)

"La seva experiència, com tant a sovint s'esdevé, el féu desconèixer la veritat".

(J.F. Anatole Thibault "France", 1844-1924, St.-Cyr, escriptor i crític francès)

"Guanyar és un hàbit. Dissortadament, per al qui va perdent".

(Vince Lombardi)

"El judici bo ve de l'experiència, i l'experiència és el pou que ve del judici pobre".

(Primo Woodman)

"Sentir les pròpies experiències és detenir el propi desplegament".

"L'experiència és quelcom que hom no pot aconseguir per a res".

"L'experiència és el nom que els homes donen a llurs errors".

(Oscar F. O'Flahertie W. Wilde, 1854-1900, escriptor dublinès)

"L'experiència és sovint allò que hom ateny quan esperava alguna altra cosa". "Consulta un expert de debò: crida ta mare". "El problema duu l'experiència, i l'experiència duu la saviesa". "L'experiència és allò que ateny per no tenir-ne quan n'has de menester". (Anònim o sens autor identificat)

"L'experiència és el que hom ateny quan esperava quelcom de distint". "L'experiència és allò que fa fer a una persona errades noves en comptes de les antigues". "El bon seny ve de l'experiència, i l'experiència-i bé, l'experiència prové de la manca de seny". "Tot vist, tot fet, no puc recordar pas la majoria de les coses". "Educació és allò que hom ateny de llegir el llibre exquisit. L'experiència és allò que arriba per no llegir-lo". "Els éssers humans, qui són gairebé únics en la capacitat d'aprendre de l'experiència d'altri, són també extraordinaris per llur aparent poca afecció a fer-ho". (Douglas Adams, "Last Chance to See") Ω

El GOB denuncia abocaments d'enderrocs a zones protegides de Pollença

Des de fa algunes setmanes el GOB ve detectant i denunciant moviments de terra i sobretot el constant abocament d'enderrocs a diversos indrets del terme municipal de Pollença, sense que hi hagi una actuació municipal clara per aturar-los.

En concret, fa un més i mig se va denunciar la transformació radical del Camp de Costa, a causa dels abocaments d'escombros i la

instal·lació de maquinària pesant just a l'entrada de Pollença des del Port, devora el Col·legi Joan Mas, a una zona classificada com a sòl rústic.

D'altra banda fa uns dies el GOB va denunciar l'abocament d'enderrocs a una zona protegida per la Llei d'Espais Naturals, concretament a Can Gatul·les, una finca situada dins sòl rústic protegit, just devora la carretera de Pollença - Palma (km 48,4 aprox.).

En un i altre cas El GOB, ha demanat la paralització immediata de les obres i al mateix temps ha exigít de l'Ajuntament que insti a la restauració de la zona per retornar-lo al seu estat anterior.

A un d'aquests llocs, concretament a Can Gatul·les, se rumoreja que se pretén construir un camp de golf de 9 forats. Ω

<http://gob.balears.net>

El dia de les Excel.lentíssimes Bicicletes

El passat 'Dia mundial sense cotxes' arribava en un mal moment per al futur del transport no motoritzat a Mallorca. Aquests són els fets:

1999 La Conselleria d'Obres Públiques de l'antic Govern balear dirigit per Jaume Mates, elabora un projecte de reforma de la carretera de Santa Maria a Pòrtol que inclou la creació d'un carril per a bicicletes, segregat de la carretera. Aquest havia de ser el primer carril per a bicicletes digne del seu nom existent a les Illes Balears.

febrer 2000 Després de la publicació del projecte d'expropiacions de l'esmentada reforma, alguns (que no la majoria) dels propietaris afectats manifesten les seves protestes davant el Batle de Santa Maria, Sr. Mateu Morro.

11.02.2000 L'ajuntament de Santa Maria, governat pel PSM, presenta al·legacions al projecte de reforma, demanant la reducció de l'amplada de la carretera i la supressió del Carril Bici.

maig 2000 Com a resultat del debat encetat pel grup Ales de Santa Maria, en defensa del projectat carril ciclista, l'associació de veïnats de sa Cabaneta convocà una reunió a la qual assistiren representants de: PSM, EU i GOB de Marratxi, els Verds, Conselleria de Medi Ambient del Govern balear i Ales de Santa Maria. L'ajuntament de Santa Maria estava convidat, però no hi va assistir. A aquesta reunió tots els assistents es declararen favorables al projecte presentat per Boro Miralles, de la Conselleria de Medi Ambient, que proposa reduir al mínim legal possible les dimensions de la carretera i conservar el carril ciclista.

03.06.2000 Se celebra a Santa Maria una manifestació ciclista en defensa del carril bici. Assisteixen més de 40 persones, convocades per Ales, a la primera manifestació popular en l'història del nostre poble.

19.09.2000 La premsa local informa que la Conselleria d'Obres Públiques "rectifica" el projecte i, baix pretext de "reduir l'impacte", se suprimeix definitivament el carril bici.

22.09.2000 Se celebra el "Dia Mundial sense cotxes", on les autoritats competents ens parlen de la necessitat de reduir la utilització dels cotxes com a únic remei per no continuar degradant de cada vegada més la qualitat de vida. Un dia que ens dóna l'oportunitat de veure algunes excel·lentíssimes autoritats caminant pels carrers, i fins i tot damunt una bicicleta.

Un dia en el qual són cada vegada més els que creuen que tot això no són més que discursos, i que els fets ens demostren un progrés sostingut de la presència dels cotxes a les nostres vides amb totes les seves conseqüències nefastes. A Santa Maria alguns ens demanam quin és l'equilibri de forces dins el Pacte dit de Progrés, que permet adoptar l'esmena d'un batle contra la voluntat de molts d'altres membres del mateix Pacte.

El Pacte dit de Progrés havia heretat del Partit Popular l'únic projecte de reforma d'una carretera que incloïa un aspecte tan positiu. Era una oportunitat d'or per una foto de la Consellera de Medi Ambient inaugurant el primer carril ciclista de les Balears (això podria compensar un poc les inauguracions de dessaladores). L'inconvenient de l'esmentada foto potser era el risc que en Jaume Mates en fos el protagonista estrella, com a Ministre de Medi Ambient i promotor del projecte.

Descartada la foto, quin motiu per suprimir el carril?... un grapat de vots dels propietaris satisfets pel PSM de Santa Maria?... la voluntat de no contradir una esmena del qui és, a més de batle de Santa Maria, Conseller d'Agricultura?

En tot cas ens sembla mal d'entendre el concepte de progrés d'aquest pacte. Un progrés transversal oposat al concepte de dretes i esquerres, si hem de fer cas a les paraules de Morro?. Un progrés imparabile de la degradació del medi ambient és el que nosaltres constatarem.

22.09.2001 Usuaris resignats i damnificats pels cotxes continuarem assistint com cada any a l'espectacle de les Excel·lentíssimes Bicicletes que ens tomaren recordar que de cada vegada hi ha més cotxes i més contaminació i que la cosa no pot continuar així. I així continuarà fins l'any següent ... Ω

ALES per Santa Maria del Camí
(Guillem Ramis Canyelles, DNI 78195939,
telèfon 971621030

Suport a la lluita de les persones immigrades de El Ejido

EL EJIDO/ALMERIA.- Des del dia 20 de setembre, unes 65 persones immigrades d'origen marroquí de El Ejido, es troben tancades a l'església de San José de la mateixa població, exigint la regularització i el compliment immediat dels acords del 12 de febrer firmat per l'administració i els representants dels immigrants. La situació es va empitjorar quan la subdelegació del govern d'Almeria va anunciar la negativa a negociar amb els immigrants considerant satisfactori el resultat de l'últim procés de regularització. Això va aixecar la ira dels immigrants tancats que van iniciar una vaga de fam a la qual s'hi van sumar el col·lectiu subsaharià de Roquetas de Mar el dia 26 de setembre. El procés de regularització a Almeria ha fracassat absolutament: de les quasi 20.000 sol·licituds s'han denegat fins ara 10.000 expedients sense motiu legal, havent-hi moltes persones que porten 5, 6 i 8 anys a l'estat, persones amb sol·licituds del contingent del 97,... En un principi la oficina d'estrangers d'Almeria va enunciar que totes les sol·licituds que reunissin les condicions serien resoltes favorablement i que no hi havia limitacions de places. La realitat ha demostrat un cop més que l'objectiu del procés de regularització no és més que perpetuar l'explotació del col·lectiu immigrant i la seva exclusió, englobat en un projecte de repressió policial i l'enduriment de la Llei d'Estrangeria. Per tal de recolzar la lluita de les persones immigrades d'Almeria, s'ha iniciat una campanya de fax de solidaritat a les seves reivindicacions: Subdelegació del govern a Almeria fax: 950235799.

CGT Almeria + Contra-Infos 9/10/00

Concentració a les persones immigrades sense papers a Barcelona

PLAÇA SANT JAUME/BARCELONA.- Des de fa mesos, un ampli grup de persones immigrades estan vivint en condicions infrahumanes a Plaça Catalunya i al Parc de l'Espanya Industrial de Sants. No són turistes, ni passejants ni executius, són treballadors que necessiten papers per a regularitzar la seva situació: el treball depèn dels papers, la vivenda depèn del treball. En tot el temps que fa que dura aquesta situació cap de les administracions competents han assumit cap responsabilitat.

Per tot això i per exigir la immediata regularització d'aquestes i totes les persones immigrades es va realitzar una concentració a la plaça Sant Jaume, on hi van assistir unes 300 persones, que van desplegar pancartes, van cridar contra la Llei d'Estrangeria i finalment es va llegir un comunicat de denúncia d'aquesta situació. Després d'aquesta primera acció reivindicativa, s'ha iniciat una campanya per tal de forçar la solució a la situació d'aquestes persones immigrades que viuen al carrer i pressionar a les diferents administracions a que adoptin les mesures necessàries per a la seva regularització. Com a proposta immediata es convoca a que totes les persones possibles aportin mantes, roba d'abric, aliments, tovalloles, sabó i altres coses que es considerin necessàries (també diners) i que tot això es porti al Centre Social de Sants (c/Olzinelles 30). Per totes les persones o col·lectius interessats en participar de la campanya, recolzar i consensuar les cartes a les administracions, la propera assemblea es realitzarà el proper DIMARTS 17 D'OCTUBRE AL LOCAL DE LA FAVB (c/Obradors 6) a les 19:30h. Ω

Assemblea de suport a les persones immigrades +
Contra-Infos 10/10/00

El GOB veu massa ciment a la proposta municipal per al nou front marítim del Llevant de Palma

Massa hotels, massa habitatges, massa centres comercials, massa ciment al cap i a la fi, a una primera línia que dissenya l'Ajuntament de Palma per a la nova façana marítima de Palma, en concret a la zona del Llevant de la Ciutat.

Palma no necessita ni més complexos hotelers, ni més habitatges, ni més centres comercials, i molt manco necessita fer una primera línia marítima d'edificacions.

Seria un error històric que a una primera línia de la mar sense edificar que li queda a Palma, a principis del segle XXI ens decidís a construir edificis d'una alçada de sis plantes.

Palma, en canvi, ha de menester zones verdes àmplies, esbucar edificis existents, esponjar certes zones de la ciutat i donar sortida cap a la mar a la zona de Llevant. Amb la proposta que avui apareix als mitjans de comunicació s'aconseguiria tot el contrari. Grup Balear d'Ornitologia i Defensa de la Naturalesa (GOB) Verí, 1, 3r 07001 PALMA Tel: 0034 971 721105 Fax: 0034 971 711375 Ω

PETITS ANUNCIS

dors i sonadores, cantaires i gent engrescada per seguir fent coses. Actuam alguna vegada, no guanyam gaire, però ens ho passem d'allò més bé. Ens reunim els dimecres a les 20'30 al Rafal Vell (Antiga escola). Som gent acollidora. Trucau al 971 505374

Els nacionalistes interessats per un sistema d'intercanvi cultural i turisme alternatiu per a nacions sense estat, podeu informar-vos a: Turisme Alternatiu: Bústia Postal 1.171 Castelló 12005. Es tracta d'un sistema de llarga trajectòria provada arreu del món, molt adaptable i econòmic.

Les persones interessades en les activitats de les Associacions i clubs UNESCO poden adreçar-se a la Federació Catalana de la Unesco: Mallorca, 207-08036 Barcelona. Tlf. 932534367.

Necessitam persones amb

idees i ganes de tirar endavant la nostra llengua i la nostra cultura. Associació la Brúxola. Tlf. 93 4353323.

Coleccionau Fanzines? Voleu saber que fan els/les independentistes del Tarragonès? Subscriviu-vos al Butlletí del Col·lectiu independentista "El Timbaler de Bruc". Per 600 peles el rebreu cada dos mesos durant un any. Bústia Postal, 7- 43893 Altafulla.

Si us interessen les llengües minoritzades de més a prop, adreçeuvos a: **Llengües Vives**. Bústia Postal 5224/08008 Barcelona.

Si vol rebre l'*Euskararen Berripapera* (en foraster) gratuïtament escriviu a: Hizkunta Politikarako. Wellingtono Dukea, 2 - 01020 Vitoria-Gasteiz (Araba).

Coleccionista d'adhesius compra, camvia, recolleix material d'esquerra revolucionaria o independen-

tista. Coleccionisme I.S.G. Bústia Postal, 135-48980 Santurzi-Biskaia.

Col·laboreu! Ajudeu-nos! Per un projecte de documentació d'indrets de les Illes i dels Països Catalans necessitem targetes postals (noves o utilitzades de "Escudo de Oro" Biblioteca Catalana de Krefeld - Box 1665 D-47716 Krefeld Alemanya. Tel. 07-49215126635.

Classes particulars. Totes les assignatures i tots els nivells. Petits grups. Professors/es titulats. Preus econòmics. Telf. 971467931. Ciutat de Mallorca.

Classes particulars d'hebreu, grec i llatí a tots els nivells. Jordi 971242795

Piano Blues, Jazz, Rock. Classes particulars. Harmonia moderna. 971242795 Nanel.

A tots els valencians que vulguen contribuir a la

construcció nacional del País Valencià. L'associació cívica Tirant lo Blanc us espera. Som els nacionalistes valencians. 963879408.

Sóc professor d'una DIWAN (escola bretona) i escric i llig català. Envieu-me Informació sobre els Països Catalans, especialment de tema d'ensenyament: Gràcies. Joel Donnart-44, Hent Frinaoudour, Penc'hoad-F-22860 Plourivou Breizh/Bretanya - Estat francès.

El Call, la revista dels jueus dels Països catalans és a internet. <http://www.fortunecity.com/victorian/coldwater/252>.

Acaben d'editar-se els Evangelis segons sant Mateu, sant MARC I SANT Lluc, en versió interconfessional, en llengua catalana, en cassettes i CD. El seu preu per joc és de 3.000 ptes. Posteriorment

s'editarà l'evangeli segons sant Joan. També hi ha editat tot el Nou Testament en Braile en llengua catalana, i edició interconfessional. Són 22 volums, i es poden demanar a Mn. Joan Magí, Parròquia de sant Pere i sant Pau, 43007 Tarragona.

Ha nascut Correfoc!!! Una revista de literatura i Història catalanes. 64 planes 250 ptes. Col·labora-hi o fes-te'n subscriptor. Tlf. 971 200 810. Lluís.

A Ciutat estam creant el primer equip de rugbi català de Mallorca. Els Almogàvers. Interessants cridar al 971 200 810. Lluís.

BORSA DEL MOTOR

Si vol un cotxe nou de la nostra gamma, véngui i en parlarem. Agència oficial Renault. Tel. 413867. Son Ferriol.

VENDES

Venc piano marca TLEYEL, un quart de coa, en bones condicions. Mig milió de pesetes. Tlf. 939 373 151.

Venc figures d'escaiola noves per decorar o policromar: àngels, betlems, fruites, flors... per lots o a la menuda. Trucau capvespres i vespres al 971 29 44 44.

Videoconsoles, jocs, còmics a preus realment assequibles: Infomanga, carrer de sant Geroni, 2 Tel 636 720 814 Manacor.

Compraria videojocs, videoconsoles cotxes. Telefonau al 636 720 814. Sant Geroni, 2 local 3-07500 Manacor.

Venc mobles usats en bon estat. Tel. 971 867 286.

Infomanga li ofereix: lloguer de videojocs, canvi i compra de Pel·lícules, informàtica etc. Sant Geroni, 2. 636 720 814 Manacor.

L'ESTEL. SUBSCRIVIU-VOS-HI, ANUNCIAU-VOS-HI

C A R T E S

Impostos, protestes i redistribució

Senyor director:

La primera gran tongada de protestes dels pagesos, pescadors i transportistes per l'encariment del preu del combustible, té molt a veure amb el mal plantejament fiscal dels impostos que ha fet el PP.

Aquesta manera, ara, tots plegats, (uns més que altres, lògicament), estem pagant les "alegries" de la reducció d'impostos directes, és a dir, de la rebaixa de l'IRPF (sobretot en qui guanya més de 10 milions a l'any i a les grans empreses multinacionals). La política fiscal regressiva del PP ha portat a què hagin reduït els ingressos de l'estat en impostos directes, cosa que obliga a

L'executiu, per tal de fer quadrar la macroeconomia, a no poder fer cap rebaixa dels impostos indirectes. I ja se sap, els impostos indirectes són molt més injusts que no pas els directes, perquè qualsevol ciutadà, (tan si guanya 60.000 al mes com 100 milions) ha de pagar el mateix tant per cent d'IVA o d'impostos especials.

De fet, la política que porta a terme el PP, (en la seva vessant econòmica), s'ha carregat dos principis bàsics, que equilibren i donen cohesió social a una societat moderna, com són la justícia social i la redistribució de la riquesa. La qual cosa vol dir que, malauradament, en un futur proper, si aquesta política no canvia, tindrem problemes seriosos, perquè, per una banda difícilment es faran rebaxes als col·lectius que necessiten el gasoil per treballar, però per altra banda, si es fan aquestes rebaxes, tots (el més pobres com sempre), ho pagarem en retalls socials concrets -menys sanitat i ensenyament públic, més taxes indirectes i més privatitzacions salvatges-

I això sense comptar la dada de la inflació, la qual està totalment descontrolada, i en conseqüència implicarà una pèrdua important del poder adquisitiu dels salaris i les pensions. Ω

Josep M. Lobste. Port-Bou (Alt Empordà)

Traumes infantils a l'Ajuntament de Manacor

A mi, quant era petit, a vegades me deien "els nins no contesten", i això me va produir un petit trauma d'infància, que amb el pas del temps he arribat a superar.

El passat 5 de juliol vaig registrar una instància fent una petició a l'Ajuntament de Manacor. Com es habitual, aquesta petició no va rebre cap tipus de resposta.

Posteriorment, el 6 de setembre, vaig demanar una certificació d'actes presumptes, a la que un mes després com es habitual, tampoc no he rebut cap tipus de resposta.

Se veu que a l'Ajuntament de Manacor encara no han pogut superar els seus traumes infantils, i segueixen amb el "vuelva usted mañana", que deia en Larra.

Però aquesta actitud, que a dins l'àmbit privat causaria la ràpida desaparició per quebra de qualsevol empresa, en el cas de les institucions públiques suposa un incompliment de la llei.

Senyors de l'Ajuntament, si voltros no posau remei a aquesta situació, no passeu pena. D'aquí a un parell d'anys els electors ho faran per voltros. Ω

Cordialment Joan Miquel Monjo Tel 971 843 792
jo.en.el@terra.es

De qui són els morts: del PP o del Pacte de Progrés?

Sr. Director,
"Pacte de progrés, no matis ningú més", aquest era un de les pancartes que exhibien una colla de manifestants del PP i d'ASI que dia 11 van tallar la carretera de Lluçmajor per exigir més seguretat. Quina barra! Com a usuari habitual no seré jo qui negui que aquesta carretera és una merda perquè si fos pel meu gust tant els enginyers que la van dissenyar com el conseller de carreteres del PP que li va donar el vist-

i-plau ja serien dins la presó per negligència i homicidi. Però bé, salta a la vista que els fatxes del PP/ASI, des de Francisco Morata a Joaquín Rabasco i Ezequiel Ramos, es pensen que els mallorquins som imbècils i curts de memòria. Perquè sinó, ja em direu, al final resulta que, segons aquests "espavilats" que se volen passar de llests, la carretera s'Arenal - Lluçmajor només mata d'ençà que hi ha el Pacte de Progrés. Ho repetesc: Quina cara dura! Ja ho veis! La Conselleria d'Obres Públiques del PP va fer l'actual traçat de la carretera en ziga-zaga per tal d'afavorir les propietats de quatre botifarres terratinents del seu partit; qui era aleshores president del Govern, Gabriel Cañellas, va presidir-ne la inauguració, quan encara no havia passat una setmana ja hi va haver un accident brutal entre un camió i una furgoneta amb dos o tres morts; de llavors ençà no ha passat setmana que no hi hagi hagut un accident greu; qui té la culpa però d'aquest desgavell? Doncs ja ho sabeu! Segons els galiferdeus del PP/ASI, la culpa és del Pacte de Progrés! Increïble, però cert! D'aquesta guarda d'impresentables es pot esperar qualsevol barbaritat. Si l'escrivent oficial del partit i per cert, nou corresponsal de l'ABC, en Miquel Segura, va arribar a dir tres vegades seguides que si no plovia era perquè els déus estaven empenyats amb el Pacte de Progrés, després d'això ja ens podem esperar qualsevol cosa. I és que els anys passen, però els mètodes vils perduren. Temps enrera, la Inquisició espanyola se servia dels jueus com a boc expiatori i els culpava de les sequeres i de moltes altres calamitats.

Avui, els nous reaccionaris defensors del caciquisme i de l'oligarquia feudal, continuen recorrent als vells mètodes. La carretera de s'Arenal - Lluçmajor és un oi. Totalment d'acord. En aquest cas com en tants d'altres, ara li pertoca al Pacte de Progrés arreglar els desastres que ha fet el PP durant els anys (1983-1999) que ha governat Balears. Ja sé que des de Madrid estant, n'Aznar i en Matas ens escatimen els doblers que prèviament ens han espoliat fiscalment. En aquest cas, pens el Govern del Pacte de Progrés no hauria de dubtar a endeutar-se fins a les celles, si cal, per adobar tot allò que el PP ha desgaciat. Ω

Jaume Sastre (Lluçmajor)

Espanyolització/castellanització eclesial del País Valencià

Pels volts del 1500 un Papa Borja (valencià) governà al Vaticà, mentre la Inquisició toledana "neteja" els reialmes dels Reis Catòlics de judaïtzants i de Bfblies.

Prest, Luter, per un problema de consciència, planta cara als corruptes sangoneres papals pel tema de les butlles a canvi de diners. És la guspira que encén el foc de la Reforma protestant en uns països germànics tocats per l'humanisme i la desconfiança envers els descarats tripijocs vaticans.

Tot seguit, la burgesia ascendent valenciana i mallorquina intenten la modesta revolució de les Germanies, segons models genoveso-flamencs. Però a ca nostra el poder oligàrquic i les repressions antisemites no faciliten revolucions, i les Germanies són esclafades violentament, amb una llarga repressió posterior (moltes multes). El poble n'ix desfet, d'ençà el 1523.

Pertot l'Europa germànica avancen luterans, calvinistes i uns altres grups protestants, fins i tot arreu França, on la Inquisició no és gaire forta. Els Habsburg, tant a la Península com a Àustria-Alemanya, són els únics que, gràcies a una Inquisició totpoderosa, han mantingut el poble a ratlla a Itàlia, Àustria i les Espanyes. Des d'aquesta postura de força, pels volts del Concili de Trento (mitjan segle XVI) i amb l'or amerindi venint a mans plenes via Castella, negocien amb el Papat l'assimilació de totes les nacions hispàniques sota la bota castellana: el Vaticà no té altra eixida que acceptar totes les pretensions d'expansió territorial castellana: la corona Catalano-Aragonesa (vella enemiga del Vaticà), Portugal, Navarra (Euskalherria), etc...

Així, als pocs anys, Portugal hi és incorporada (al 1640, però se'n deslliurà seixanta anys més tard, amb l'oposició de l'alta Església), i els governants imperials provoquen tota mena d'incidentes de la soldadesca a fi de provocar "algun tumulto" —com deia el Comte-Duc d'Olivares— i suspendre els Furs amb una mena d'Estat d'excepció castellanista.

Tot i l'interès de molts sectors peninsulars per la Reforma (Teresa de Jesús tingué contacte amb luterans), cremaren protestants a Valladolid, i Sevilla, n'hi hagué brots al País Valencià (Cresques, Morella, per ex.), i Felip II tancà diputats catalans tot acusant-los de luterans, els Àustries tancaren les fronteres amb pany i forrellat, amb sistemàtic escorcoll i crema de llibres i prohibició d'intercanvis amb Universitats estrangeres. Sovint els llibres eren fins i tot reescrits, sobretot els de temes "delicats" com el descobriment i genocidi contra Ameríndia tenien una censura absoluta, segons els testimonis de l'època.

La repressió antimorisca pos-

terior a les Germanies serví per introduir al País Valencià un clergat castellà de caràcter militaresc i colonial, ja que el clergat autòcton es negà a col·laborar en els batejos forçats i d'altres salvatjades contra els moriscs.

Des de l'època de Trento fins al s. XVIII la pràctica totalitat dels bisbes als Països Catalans provenen de Castella.

Això, unit a una Inquisició totpoderosa i monolíngüe en castellà i a la constant pressió dels imperials contra els Furs i la repressió post-Germanies, fa que el poble nostre comenci a patir la síndrome d'Estocolm, via acolloniment agut.

Així, a València ciutat, en ple s.XVI molts sermons són ja en foraster. Els arquebisbes forasters —alguns a més amb poders civils— introdueixen tota una quinta columna d'integristes i jesuïtes que fan el clima de València irrespirable al llarg de tot el Barroc. A la ciutat de Castelló els sermons en castellà són corrents ja al segle XVII i els funerals de patriotes princepatins de la Guerra de Successió són, de vegades, en castellà!

En l'època del Casal de Barcelona, Tarragona era l'arquebisbat que incloïa totes les terres de parla catalana. Amb la prosperitat del sud (s. XV) és creat l'Arquebisbat de València, si bé el nord del Regne Valencià depèn de la diòcesi de Tortosa fins el 1960, que és quan hi ha reforma de diòcesis. Sens dubte gràcies a pactes antre Franco (defensor amb una nova "cruzada" de l'integrisme papista front a l'atac anticlerical) i el Vaticà, que li havia de pagar els "servicios prestados", afigen terres de la Manxa a València i emplasques per l'estil. Seccionen la major part de les terres valencianes que encara depenien de Tortosa, per a crear, amb dues comarques "aragoneses" de la "província de Castelló (Alt Millar i alt Palància, esgallades d'Alcanyís) el Bisbat de "Segorbe-Castellón": un nou Bisbat quasi provincial, quasi jacobí.

Els dos primers bisbes d'aquest nou Bisbat són princepatins i, fins i tot, promouen sincerament una difícil normalització lingüística entre una massa rutinària i indiferent sovint manipulada per intoxicacions de maliciosos integristes. Però, ara, el bisbe és ja valencià, un integrista espanyol, si bé de cognoms ben catalans, de la Vall d'Albaida, que s'ha dedicat a desnormalitzar en tot allò que ha pogut, la tasca desplegada pels dos bisbes del Principat. Ara ja no cal importar bisbes integristes castellans: després de quatre segles de terror, el país Valencià ja en produeix.

Tanmateix, per càrrecs més rellevants, potser per lluentor, encara n'importen: l'Arquebisbe de València, Gasco, és del mateix Toledo "de rancia estirpe", a fi que

no els oblidem. Abans hi havia un mallorquí ben anticatalanista i espanyolista, mort en accident. L'actual bisbe toledà provoca desconfiança fins i tot entre els blavers. Té una secció fixa al diari ultra i racista "Las Provincias" i sovint dina amb alts càrrecs del P.P., com Zaplana. Les seves relacions amb en Zaplana i na Barberà semblen molt estretes, una conxorxa econòmic-políticomediatàtica, pràcticament, segons la més coneguda tradició catòlicoromana. El bisbe de Castelló, molt pietós escrivint, també té secció fixa al diari "Mediterraneo", un èmul a mitges de "Las Provincias" i, a més, del "Grupo Z" (Sport, Entrevista, P de C...).

Diners i conxorxes entre tarquim de les altes fiances, alta política i alts interessos d'Estat (L'Espanyol i el Vaticà), diplomàcia dins la pastoral, apartheid silenciats, i modernització de la Inquisició castellana de sempre. "Ellos" sí tenen sentit d'Estat i s'aben organitzar-se per acabar amb el nostre desorganitzat, ignorant i materialista poble.

El Vaticà fa política, sempre n'ha feta

Deixa'm demanar-te: tu et tens per catòlic-romà? Trob que aquest és un tema clau, fins i tot a nivell polític. D'una banda cal acceptar la diversitat i contradiccions existents dins l'Església Romana, cal diferenciar la Cúria Vaticana (càrrecs polítics disfressats de religiosos per a sotmetre cristians a interessos creats de les institucions catòlico-romanes) del baix clergat. El Vaticà és un estret aliat

de Madrid, però gran part del clergat català és catalanista. El Vaticà usa l'Opus Dei com a braç per a les finances i la diplomàcia, i els quicos (neocatumenals) per a contrarestar l'expansió de les sectes evangèliques: amb llurs mateixes armes: Així, el Papa és el rei, la Cúria la noblesa, l'Opus la burgesia, quicos i altres el poble. Cadascú té una funció en l'organigrama papal, al qual se sotmeten, car la submissió (correlativa a la negació de la pròpia consciència) és consubstancial a les religions cesàries i polítiques: Islam, per ex., vol dir submissió. Submissió: vet ací l'eix central del Vaticà i de Madrid. L'Església romana tolera, fins i tot, corralets que el Papa detesta: La Teologia de l'Alliberament (jesuïtes, etc...) per a atreure's les masses de miserables d'Amèrica llatina, ve a ser l'esquerra catòlica europea, els nacionalistes indesitjables però inevitables que no han pogut pas exterminar malgrat tanta croada: catalans, bascs, etc..., els quals són indesitjables per mandat de l'aliat madrileny, car altres (polonesos, lituans, irlandesos...) són fills predilectes a oposar a la competència ortodoxo-oriental o protestant. Tot depèn de l'interès creat: ben cínics i barruts.

El Vaticà és un monstre político-religiós: és un Estat i, alhora, una multinacional. Vet ací un perillós, cruel i implacable enemic de Catalunya.

Geoestràtegicament, la llibertat de Catalunya passa per aliarnos al protestantisme i millor si fos amb el més potent, el nord-ame-

ricà: com per plantar cara al depredador idioma castellà ens cal tirar mà de l'anglès com a idioma aliat.

Jugar de papistes o d'hispanos és jugar en terreny molt enemic. Ser catòlic-romà i catalanista és haver d'anar sempre contracorrent, assetjat; car el poder rau en mans d'un enemic altíssim i sens escrúpols: la secular aliança Madrid-París-Vaticà. Cal denunciar-los i explicar als nostres compatriotes quina és la situació real, que no ens enganyin més amb tanta intoxicació i punyetes.

Sense una radical reorientació en aquests temes, Catalunya romandrà mediatitzada i desvertebrada per organismes confusos o hostils a la nostra llibertat, com és l'Església vaticana institucional. L'actitud de l'Església majoritària, a més, i per a més desastre, ha generat agnosticisme, descristianització, materialisme, anomia i desintegració social i nacional (comparem, si no, el basquisme, tan cristià, al catalanisme, tan secular) així mateix, des de l'Almirall a ERC, un catalanisme més o menys anticlerical i agnòstic, que no és gens estable, front a un altre més diluït (ara, CiU) que representa el clergat catalanista assetjat per mil punyetes vaticano-madrilenyes.

Una suggerència: feu amistat amb protestants, interessau-vos per la Bíblia com a Constitució front a l'autocràcia cèsareo-papista, interesseu-vos per la cultura i llengües anglo-germàniques, mesureu amb justícia i realisme el que fan o poden fer els Estats Units front al que fa o pot fer Europa i en especial l'Europa catòlica. Ω

VERSIÓ MODERNA DE L'"ACABEMOS CON LOS DIALECTOS/PATOIS/INDIOS"

LECTURA DE L'ACUDIT SEGONS EL TEBEO DEL PSOE (O SIA, "EL PAÍS"): ELS INDÍGENES NO TENEN DRET A SEGUIR PARLANT LA SEVA LENGUA EN LA SEVA TERRA, "PORQUE SEPARAN" (O SIA, "SEPARAN" DELS COLONS QUE VÉVEN I NO ELS DÓNA LA GANAD'APRENDRE RES NI IDENTIFICAR-SE AMB ELS INDÍGENES PERQUÈ TENEN DARREREL'ESTAT, L'EXÈRCIT, LA BANCA I LA "BRUNETE MEDIÁTICA ESPAÑOLÍSSIMA" I, COM QUE PODEN DONAR ORDRES, NO ELS CAL SOMRIURE).

I L'ESPERANTO "ES FEO" Y "NO ME GUSTA HABLARLO"... "ASÍ PUES, HABLEMOS TODOS LA LENGUA DEL IMPERIO, QUE "NO SEPARA A NADIE" PERQUÈ "LOS SEPARADOS" EN QÜESTIÓ NO TENEN CAP DRET I, SI EL RECLAMEN, GARROTADA DEL PPO DEL PSOE (PERRIGORÓS TORN).

NATURALMENT, DAMUNT, EL CULPABLE ÉS LA VÍCTIMA QUE HA PATIT PERSECUCIÓ SOTA EL FEIXISME I EN CONCRET EL CATALÀ:

CARABASSA DE LES GROSSES A LA BARRETINA (QUÈ HAURIA PASSAT SI EN COMPTES DE LA BARRETINA HI HAGUÉS APAREGUT UN "SOMBRERO CORDOBÉS" EN LA PREMSA CATALANA?. JA HO PODEM IMAGINAR: TEMA D'EDITORIAL PER A LA "BRUNETE" QUE ARA ENS ESTOSSINA "DEMOCRÁTICAMENTE". Ω

EL PAÍS, miércoles 3 de mayo de 2000

3 DE MAYO DE 2000, MIÉRCOLES

"ACUDIT" RACISTA MALEVOLAMENT JACOBI I ANTI-CATALÀ

Sobre una fama antiga dels valencians*

LA CIUTAT

<<IN tutta Catalogna non è più lasciva ed amorosa città>>, escriu Matteo Bandello: ho havia sentit dir a molts <<mercadants genovesi>> que havien conegut la València rica i vitalíssima de finals del XV i principis del XVI. I no era el frare novel·lista l'únic escriptor italià que va deixar-nos constància d'una extrema reputació de galanteria, indiscutiblement ben guanyada pels valencians, en el món europeu del Renaixement. Benedetto Croce i Arturo Farinelli han publicat un bon nombre de testimoniatges literaris que reflecteixen, si més no, la picant satisfacció dels nostres veïns d'ultramar --subjectes, aleshores, a la mateixa fama-- en trobar a València l'espectacle d'un altre llibertinatge col·lectiu. Potser arribarien a creure que els italians exageraven: atribuint-nos uns costums relaxats, no solament es trobarien consolats de llur propi relaxament, sinó que encara es venjarien per la calúmia de la nostra presència dominant en llur país. Però això serien explicacions massa inconsistentes. Car les insinuacions i les denúncies provinents d'Itàlia es completen amb d'altres que podríem espigolar en les novel·les i els llibres de viatges, en els drames i els poemes, d'autors de les més diverses parts d'Europa: portuguesos, flamencs, castellans, tudescos i francesos, als quals no sempre cabria adjudicar un ressentiment previ envers els catalans, ni una situació moral --o immoral, si voleu-- semblant a la nostra.

Os jardins de Valença de Aragão
em que o amor vive e reina,
onde floresce,
por onde tantas rebuçadas
vão...

diu Saa de Miranda. <<L'admirable bourdeau>> de València, que Antonie de Laign, senyor de Montigny, descriu en 1501, era cèlebre per tot arreu: Menéndez Pelayo senyala com és al·ludit, indefectiblement, en la majoria, en la totalitat de les Celestinas que seguien la del batxiller Rojas. <<Más ganaba yo>>, afirma un personatge de La lozana andaluza, <<que puta que fuese en aquel tiempo, que por excelencia me llevaron al publique de Valencia...>>. Els documents conservats confirmen, en efecte, que tot això que els forasters descobrien a la nostra ciutat, i que havia esdevingut un tòpic turístic i literari a l'Europa renaixentista, era cert: tot això i moltes coses més. Fóra oportú recordar, com a exemple, l'abundància de disposicions municipals en matèria sumptuària, limitant el luxe en el vestir i en les festes familiars dels valencians del

XV. Fins i tot podríem referir-nos a l'extensió per convents i monestirs --d'<<espluga e niu de vicis e pecats>>, en qualifiquen un els Jurats, l'any 1414-- d'aquella exultant disbauxa. No cal dir que un judici purità estaria, ací, fora de lloc. Ni significa que, contemporàniament, no hi haguessin valencians tocats de puritanisme. Però sempre haurem de reconèixer que el to general d'aquell moment de la vida valenciana --un segle llarg, almenys-- ve donat per la desenfrenada alegria sensual. Era l'època del màxim esplendor material i intel·lectual del País Valencià, i València, gran ciutat com mai més no tornaria a ésser-ho, podia i volia abocar-se a fruit-lo, i s'hi lliurava sense límits ni prevencions. Si els valencians d'aquell temps haguessen conegut les opinions i les censures que corrien, sobre llur conducta i llur ciutat, pels llibres europeus, no haurien sabut desmentir-les: és més, crec que se n'haurien enorgullit i s'hi haurien complagut. Ignore si algú ha explorat la literatura escrita a València entre el XV i el XVI per esbrinar, exactament, quina consciència tenien els valencians de llur prestigi eròtic. L'atzar de la lectura em permet d'aportar ací alguns textos curiosos, que fan un bon subratllat, corroborador, dels textos aliens. De tota manera, una bona part de la literatura originària de València, pertanyent al període esmentat, participa del clima lliure, descarat i escandalós en què es movia la nostra societat. Des del Tirant fins al que Miquel i Planas titula Cançoner satíric valencià, les obres a citar serien de les més interessants de les lletres catalanes medievals. I encara algunes, com el Llibre de les dones, que naixen d'una pruija moralitzadora, coincideixen, de retop, a confirmar allò que les altres delaten.

ELS VALENCIANS

Una de les conseqüències de l'ambient llicenciós d'aquella valenciana <<tardor de l'Edat mitjana>>, és l'aparició de l'home valencià convertit, si val l'expressió, en heroi eròtic. Res no podia ésser tan propici perquè es perfilàs, fins i tot amb una derivació caricaturesca, la figura d'un <<hom de fembres>> particularment espontani i quasi com exigít per les circumstàncies. Ja ben entrat el XVI, Venturino da Fabriano descrivia els cavallers valencians vestits <<con ogni sorta di lindezza e ornamento, ben spesso piuttosto muliebre che virile>>. Aquesta afectació en l'abillament no era nova --més aviat devia acompanyar l'opulència econòmica i cortesana de la ciutat, al llarg del XV--, i venia a afegir-se al gust pels perfums i els afaits. Una cançó carnavalesca del temps

de Lorenzo el Magnífic comença esmentant els valencians:

Siam galanti di Valenza
qui per paggi capitati,
d'amor già presi e legati
delle dame di Fiorenza...
Secondo i nostri costumi
useremo ancor con voi;
usseletti, olii e profumi,
donne belle, abbiám con noi...

i deixa explícit el port exterior d'aquell tipus d'expert amorós. El seu capteniment era proverbial: l'Ariosto, en Orlando Furioso, diu d'un dels seus personatges que

tutto ne' gesti era amoroso, come fosse in Valenza a servir donne avvezzo,

i l'Aretino fa una referència burlesca a tot això en dos noms que, per ells mateixos, resulten admirablement reveladors: Don Cirimonia di Moncada i el Signor Lindezza de Valenza. És clar, i en el pitjor dels casos, també la ironia ve a ésser un homenatge à rebours a les qualitats atractives dels valencians. No hi ha dubte que aquells avantpassats nostres eren refinats en llur tàctica: cal suposar, a més, que sabien doblar llur apetit amb la millor de les fantasies. La propensió amorosa, si hem de creure encara els italians, era universal entre els hòmens de la València daurada: vull dir que l'edat no els eximia, per avançada que fos, de la destresa amatòria. <<Plerique Valentini cives>>, afirma l'humanista Pontano, <<tum senes tum iuvenes, amoribus dediti ac delitiis>>. I m'incline a calcular que, si eren irresistibles, era principalment per gosadia: les dones se sentirien atretes, tant com per l'elegància o per la seducció de les maneres, per l'embranchida incontinent. Jaume Roig, en el Llibre de les dones, ens conta una graciosa historieta, en la qual trobem especificada la idea que els valencians tenien d'ells mateixos com a tals herois eròtics. Una monja tempta impudicament el seu metge --una escena pareguda, però amb una altra mena de protagonistes, hi ha als Ragionamenti de l'Aretino--, i com que el bon home resistia a la provocació, ella expressa el seu menyspreu dient:

Vós Josef sou,
l'egipcià;
valencià
fósseu cuidava.

Oposar l'home valencià al cast Josep de la Bíblia resulta tan significatiu, que no necessita comentaris. Un altre fragment literari que convé aportar és de l'austeríssim --a estones-- cavaller Ausiàs March:

Doncs, ¿què farà qui Amor no
l'acull

de son hostel, per ésser grosser vell?
Valencià de tal cas no s'apell.

Ja queda mencionada l'observació de Giovanni Pontano, feta a propòsit d'un tal Carrascio de València que, a vuitanta anys, passejava Nàpols tocant la trompa i cantant els seus amors. La senectut, segons sembla, no dispensava els valencians de l'exercici amorós: o si no, <<valencià de tal cas no s'apell>>. Sens dubte, el destí final d'aquest heroi galant és --com hauria dit el meu paísà Bernat i Baldoví-- <<l'agüelo Pollastre>>: el vell verd.

Però, fos com fos, els poetes del País Valencià, en el pas del XV al XVI, es van prendre molt seriosament el problema de les perspectives amoroses dels vells.

LES VALENCIANES

<<Au regard des dames>>, anotava el flamenc Laign, <<elles sont les plus belles et plus gorgiases et mignones que on sçace>>. <<Le donne de Valenza>>, afegeix Fabriano, <<sono più belle dall'altre sinora viste in Spagna, e più invernisate o lisciate e liberissime nella vita loro>>.

Toda jardín de placeres
y deleites abastada,
de damas lindas, hermosas,
en el mundo muy loada...

Llegim en un romanç d'Alonso de Proaza, al Cancionero General. Si la bellesa de les valencianes queda sempre proclamada en primer lloc, també ho és, de seguida, la lleugeresa que les caracteritza. Era natural. El crèdit galant de què gaudien la ciutat i l'home valencians, a València i fora de València, només es podia explicar a expenses del bon nom i de la bona fama --per dir-ho en termes consuetudinaris-- de la dona valenciana. És massa evident que la llicència dels costums no pot anar a càrrec dels barons exclusivament. Àdhuc comptem amb fabulós al·legat contra les dones en general, i contra les valencianes, si bé es mira, en particular --l'acció del llibre passa, en bons trossos, a València--: l'Espill, de Jaume Roig, en el qual es tracta de transferir totes les culpes del desori moral a les dones. Ja sé que el poema del metge valencià respon a una constant de misogínia,

comuna a tota Europa durant un temps. Però ni això, ni la irritació moralitzant del poeta que l'indueix a la visió pessimista, no lleva significació a l'obra. La història, la petita història local, ens confirma la veritat de la narració de mestre Jaume, si no en els detalls, en la tònica. Potser només se li podria reprotxar allò que amaga: més que misogin --i ho és tant!--, Roig se'n apareix andròfil. Exagera, però no quan malparla de les dones, sinó quan calla dels hòmens, els quals pinta dotats d'una virtut o d'un candor difícils de creure. És Matteo Bandello qui precisa l'expertesa amorosa de les dones valencianes, valent-se sempre de les notícies d'aquells <<mercadants genovesi>>. Són, diu, <<bellissime e vaghe>> i saben jovialment <<invescar gli uomini>>. Si per casualitat cau en llurs mans <<qualque giovine non troppo esperto>>, elles l'espavilen de tal manera <<che le siciliane non sono di loro migliori ne più scaltrite barbiere>>. I a propòsit d'això, Benedetto Croce --de qui obtinc la informació italiana-- recorda que la Fiacumetta de l'Orlando, que enganyava tan gentilmente Giocondo i el rei Astolfo, era, precisament, filla d'un hostaler <<che tenea albergo al porto di Valenza>>. Però, sense arribar a l'extrem una mica dur del Bandello --cal suposar que els mercaders genovesos freqüentarien una mena bastant concreta de dones, en llurs estades a València--, trobem en el Tirant una versió <<respectable>> de les mateixes virtuts. És l'únic passatge de la nostra gran novel·la quatrecentista que parla de la pàtria dels seus autors. Passatge, per cert, ben pintoresc i carregat d'un eufòric entusiasme local, quant a la ponderació de la terra, i paradoxalment de mal auguri respecte del futur de la ciutat. Però venint al cas: <<la gent qui és d'allí natural>>, escriu Joanot Martorell, <<molt bona e pacífica e de bona condició>>; i agrega que les valencianes, en concret, <<són molt femenils, no molt belles, mas de molt bona gràcia e més atractives que totes les restants del món>>. I sí, Martorell confirma que sabien <<invescar gli uomini>>: <<ab llur agraciast gest e ab la bella eloquència encativen los hòmens>>. Efectivament, el cavaller novel·lista pensa en unes dames distintes a les dels mercaders de Gènova. Tanmateix, el sentit últim és bastant afí. I en aquell escenari violat, de la València que encetava el Renaixement, les dones es mouen potser <<plenes de seny>>, però també endutes per la joia de viure, amigues del plaer i de la vanitat. Europa, a la seua manera, les admirava. Ω

* Tret de Textos d'exili, pàg. 126-130.

Matriculació de vehicles i respecte als pobles Intervenció nacionalista al darrer ple de l'Ajuntament de Ciutat de Mallorca

Senyor batle, senyores i senyors regidors;

Que hi ha una guerra per part del govern de n'Aznar contra tot allò que no sia uniforme, contra tot allò que s'aparti d'una ortodòxia que ell marca i que secunden els seus subordinats al que han posat la marca d'espanyolitzar, quan en realitat sota aquesta marca, s'amaguen els més vils i innobles fins que pot perseguir qual-sevol nacionalisme ultra i fanatitzat, no hi ha cap dubte.

Els s'afanyen cada dia per poder aconseguir els seus objectius que són: "Un sol Déu, una sola Pàtria i una sola bandera. És clar que aquests sol Déu, aquesta sola Pàtria i aquesta sola bandera ha de ser la seva. A això cal afegir-hi el seu objectiu que només hi hagi una sola llengua: La seva per suposat.

Dins aquest context, el govern de Madrid decideix la supressió dels distintius autonòmics de les matrícules, la qual cosa és lògic i coherent amb la seva idea d'espanyolitzar-ho tot.

Els governs dels ajuntaments tenen l'obligació de defensar els interessos de la seva ciutat, fins i tot d'enfrontar-se amb el govern de l'Estat, quan aquest amb les seves decisions ataca la sensibilitat o els seus interessos. (...) Els ajuntaments tenen el deure de defensar els interessos dels seus ciutadans, en aquest cas, de defensar aquest signe d'identitat que és el desig que te tota col·lectivitat de voler ser allò que és sense acceptar les mesures uniformadores que ens volen imposar els ultra nacionalistes espanyols.

Per això, la Associació de Veïns de santa Catalina de la qual som por-

taveu sol·licita que demaneu al Govern Balear que reclami del govern espanyol el canvi en el disseny de les matrícules, a fi que mantinguin de qual-que manera els distintius autonòmics.

També demanam als partits nacionalistes, PSM i UM, que ens sembla insuficient que presentin mocions de

protesta. Convindria que demanassin als seus afiliats i votants que posassin als seus vehicles l'adhesiu amb el distintiu IB. Aquest seria una passa en la lluita contra la política centralitzadora. Ω

Pere Felip i Buades

Més de mil cent firmes en contra de la macrodepuradora de sant Jordi i s'Aranjassa

La PLATAFORMA EN DEFENSA DES PRAT vol agrair als ciutadans de Sant Jordi i de s'Aranjassa i de Mallorca en general, la seva participació activa en la campanya que contra la instal·lació d'una macrodepuradora aferrada als nuclis urbans d'aquestes localitats del municipi de Palma duim a terme.

Els actes de protesta contra el projecte de macrodepuradora del Ministeri de Medio Ambiente i EMAYA, pel seu impacte medi ambiental i les conseqüències nefastes que poden derivar-se per a la població de la gent des Prat, tan castigada ja per altres motius com poden ser la contaminació acústica provocada per la segona pista de l'aeroport, han estat molt nombrosos i amb una gran participació popular.

Aquests dies, la PLATAFORMA inicia una segona fase de recollida de signatures dels ciutadans perquè manifestin el seu rebuig a un pro-

jecte que, endemés de nociu per a les persones, ha estat plantejat d'una manera de legalitat dubtosa per part dels responsables que, en tot moment, han amagat la informació als ciutadans i, no satisfets amb això, han intentat confondre l'opinió pública amb actuacions confuses com, per exemple, intentar fer veure que la PLATAFORMA s'oposa a tot tipus de depuració de les aigües; quan la nostra iniciativa només demana que no es faci en un lloc tan proper de les zones habitades i que els processos de depuració siguin els adients. Aquestes exigències són només les condicions que l'ordenament jurídic estableix per a aquests tipus d'instal·lacions. La PLATAFORMA només demana a les autoritats que siguin respectuoses amb les lleis i coherents amb la seva obligació de defensar els ciutadans.

També, han volgut fer veure, des de determinades instàncies polítiques,

que la PLATAFORMA anava contra els interessos dels pagesos i de la ciutadania en general. Els fets però, contradiuen aquestes manipulacions interessades, a les quals ha contribuït algun suposat representant de Sant Jordi mateix:

Els fets són més de mil cent firmes recollides en la primera fase i una adhesió formal de suport a la proposta de la PLATAFORMA per part dels regants del Prat.

La PLATAFORMA vol instar les autoritats que cerquin solucions integrals i ecològiques tant al problema greu de la depuració d'aigües, com a les conseqüències que una depuració incompleta, inadequada i insuficient ha provocat durant anys i s'ofereix per col·laborar en la recerca de solucions idònies. Ω

Magdalena Ribas Jaume.
Tel. 971728037 Portaveu de la
Plataforma

Una Història sociolingüística europea

Les Terres Altes escoceses, les **Highlands**, i les velles muntanyes gal·leses, amb les seves valls, han servit sovint de marc idealitzat per al cel·luloide. En l'època de màxim apogeu de les *majors* de Hollywood, les boiroses i ombrívols Highlands foren objecte de revisitacions bucòliques en paisatges idíl·lics. **Brigadoon**, el film de Vincent Minnelli, protagonitzat i coreografiat per un vitalista Gene Kelly, basada en l'obra musical d'Allan Jay Lerner, n'és el paradigma. Ens presenta un món absolutament net, lliure de les pressions exteriors i de les insistents sol·licituds externes despersonalitzadores. Un indret de rel cèltica on, miraculosament, la cultura, la llengua i els costums cèltics s'haurien conservat intactes al llarg del temps. El miracle, és clar, tan sols podia ser estrictament cinematogràfic. Una bella il·lusió, una joiosa mentida, un somni d'altri -potser per això mateix el poble només es feia visible una vegada cada cent anys-. Quelcom de semblant representà, en el cas gal·lès, la pel·lícula de John Ford **Què n'era de verda la meua vall!**.

Aquesta mena d'idealitzacions compensatòries -més o menys conscients- del Hollywood clàssic són, tanmateix, la vessant simpàtica i condescendent d'una llarga història de substitució cultural i lingüística. En aquest sentit, és ben significatiu que l'anomenat racionalisme oligàrquic de la Il·lustració sentia una mena de fascinació inevitable pel món cèltic, però alhora el satanitzava per tot allò que podia representar de superstició, de medieval o de subvertidor de l'ordre jeràrquic establert.

Estam parlant d'una trama complexa de domini colonial interior dels vencedors anglosaxons sobre els celtes en llurs darrers refugis. En efecte: des del segle Vè. Les invasions germàniques (sobretot dels saxons) havien anat arraconant la població indígena cèltica en indrets recòndits de la gran illa britànica (Gal·les, les Altes Terres escoceses i la península de Cornualla). Precisament fou en les terres gal·leses on el cabdill celta **Artús** vencé l'enemic anglosaxó i guanyà la llibertat per el seu poble (d'aquí prové el mític reu Artús, els cavallers de la Taula Rodona i la seva llegendària capital, **Camelot**, que han constituït el marc de referència per a les versions cinematogràfiques d'àmplia difusió realitzades pel cinema de Hollywood sobre el tema, com **Knights of the Round Table** de R. Thorpe, o **Camelot** de J. Logan).

Les llegendes artúriques, con-

venientment manipulades i tergiversades pels literats anglesos (i anglosaxona ens general) que, (moltes d'elles portades al cinema, com **Bob Roy**), han vist reforçat darrerament el seu pensament mític popular amb un film tan emblemàtic com **Braveheart** de M. Gibson, que mostra les lluites dels patriotes escocesos, dirigits per William Wallace, per preservar la independència del país davant els invasors anglesos a finals del segle XIII i principis del XIV. Aquesta independència és mantindria fins el 1707, en que el Parlament d'Edinburg signà l'Acte d'Unió amb Anglaterra. Els notables escocesos, amb interessos econòmics en el sud anglès, consumaren així la definitiva traïció al poble i a les llibertats d'Escòcia. La desfeta escocesa en la batalla de Culloden (1745), fi de la revolta jacobita, desbaratà l'última possibilitat per a recuperar les llibertats perdudes (fet evocat parcialment el **El senyor de Ballantree**, producció de l'època daurada de Hollywood, basada en un relat de W. Scott).

Aquells esdeveniments suposaren la ruïna de la societat gaèlica dels Highlands -i, altrament, l'arrancada decisiva dels Lowlands (Terres Baixes) anglicitzats. És a partir d'aleshores quan el dit racionalisme oligàrquic basteix tota una literatura celtòfoba, tot fent llenya en l'arbre caigut. Expressions com "no mereixen (els celtes) les nostres recerques més que els porcs i els ases que han habitat amb ells" (Voltaire); "incapaços de tot progrés en la societat, com els hotentots" (John Pinkerton) i "les fades i els elfs seran el record d'una raça aborígen conquerida i eliminada" (John F. Cambell) són una demostració clara d'incoherència, de racisme declarat i d'irracionalitat totals. I això té molt a veure amb l'imperialisme colonial. De fe, els colonialisme interior lliga clarament amb el colonialisme exterior d'ultramar. Tot plegat constitueix un episodi sociolingüístic absolutament lamentable de la història europea (britànica en particular). De l'anorreament d'un poble i d'un genocidi cultural (d'un etnocidi).

En Fi: a Europa hi ha tan poc respecte per les minories com a la resta del món. I, com diu **Carme Junyent** en el seu assaig **Vida i mort de les llengües**, "tanta pèrdua irreparable, tants parlants maltractats es donen davant la impotència d'uns quants, la indiferència de molts, la satisfacció d'uns altres i la ceguetat dels que amaguen el cap sota l'ala". Ω

Andreu Salom i Mir

Objectius i mètodes: legitimitat i il·legitimitat

He llegit i sentit en diverses ocasions —l'última de boca del sr. Múgica Herzog, defensor del poble a l'Estat espanyol— que a fi de comptes els nacionalistes bascos anomenats "democràtics" i els que donen suport al terrorisme defensen en el fons els mateixos objectius. Per tant, se suposa que es desprèn directament d'aquesta afirmació en to acusatori, els objectius queden automàticament desautoritzats. Com que uns determinats individus persegueixen un objectiu concret —en aquest cas, la independència del País Basc a través d'uns mètodes que cap persona civilitzada no hauria de considerar com a legítims (l'ús de les armes, l'extorsió i fins i tot l'assassinat), tots els que defensen la independència del País Basc són equiparables a aquests subjectes. Queda deslegitimada, per tant, la defensa de la independència del País Basc, i, podem suposar també, per extensió, qualsevol pretensió independentista a qualsevol altre lloc que no sigui estrictament el Sàhara occidental.

Així, perquè un cap buit un dia pega un tret a una persona que va pel carrer o que treballa al seu despatx, els objectius que pugui defensar l'esmentat individu no poden ser assumits ni defensats per ningú

més. El raonament, portat a un raonament de lògica absurda, podria dur-nos a pensar que els que mantenen l'activitat armada per a la independència d'Euskadi en realitat estan pagats —o moguts— d'alguna manera per aquells que volen mantenir Euskadi dins l'estructura d'Espanya. Si amb la seua acció no es deslegitima allò que fan sinó les idees independentistes, ja els va bé a tots els que no ho són que continuïn actuant així, mentre no els afecti físicament.

És terrible que es jugui agrament amb aquestes coses, d'una manera tan mesquina i miserable. El dret a la vida constitueix un dret fonamental, el primer dels drets. Tothom té dret a viure, i atemptar contra aquest dret constitueix un rebaixament moral per a la persona que hi cau. L'ús de la violència com a arma política no es pot defensar des de cap punt de vista, i pot arribar a uns graus de mesquinesa i viltat extraordinaris. Ara bé, carregar-se idees nobles —com la voluntat d'exercir el dret d'autodeterminació, o la voluntat de construir un país lliure, amb unes estructures pròpies d'Estat— perquè hi ha individus que les defensen amb les armes a la mà es carrega també els fonaments del sistema democràtic. En democràcia, es poden defen-

sar obertament idees que no estiguin d'acord amb l'ordre establert imperant. I aquestes idees han de poder ser promogudes i defensades sense entrebancs. Després serà el poble, la gent, a través del vot, qui dirà el grau de legitimitat política que han de tenir.

O hauríem de suposar que el 60% dels vots dels bascos són il·legítims —o de menys qualitat democràtica— només perquè han anat a parar a partits que defensen el dret d'autodeterminació o la sobirania política per a Euskadi?

S'ha de ser més seriós i no jugar amb aquestes coses, més i més quan la violència hi és per enmig i es juga amb sentiments i fets. En democràcia, és exactament igual de legítim defensar el dret a la independència d'Euskadi o dels Països Catalans, com defensar la Constitució espanyola i els estatuts d'autonomia. Ambdós objectius són igual de legítims, i l'únic que pot avalar-los o no és el vot de la gent. Ara bé, l'únic mètode legítim per dur-los a terme parteix de la convivència civilitzada, de l'exposició de les pròpies idees i l'acceptació del joc democràtic. Ω

BERNAT JOAN I MARÍ
President d'Esquerra
Republicana-Balears i Pitiüses

Polèmica sobre Miquel Servet

Una lletra a "La Vanguardia" es referia a l'execució de Miguel Servet a Ginebra el 1533 tot indicant que "els calvinistes que encara governen a Ginebra demanin també perdó per aquest fet". Molta gent, dit sigui de pas, a causa de la deliberada ocultació de l'Església papal, creuen que el famós metge aragonès era catòlicoromà, cosa tan falsa com tants altres ectoplasmes segregats per les manipulacions del vaticanisme, perquè era un **antitrinitari** (semblant als Testimonis de Jehovà, per a entendre'ns). Aquesta carta ha meregut una encertada i contundent rèplica de Nathalie Reverdin, de l'Església protestant de Rubí, on contesta que els calvinistes fa molt que no governen a Ginebra i hi fa esment de l'existència d'un monument expiatori que s'erigí el 1953 en un dels barris més elegants de la ciutat i que, a més, un dels seus carrers porta el nom de Miguel Servet. Novament cal plànyer la ignorància i la superficialitat de la tradició hispanopapista en tractar de temes protestants. Cal dir que, a part d'altres casos menors, la Inquisició espanyola reprimí alguns focus protestants a ca nostra, com el de Morella i que Felip II empresonà diputats catalans tot acusant-los de luterans (cosa probablement falsa, pura excusa política), a part de cremar a la foguera els nuclis protestants de Sevilla i Valladolid, fets sistemàticament silenciats pel cínic papismoespanyolisme, oficial i obscurantista, que enca-

ra ens empalaga (i ara, amb l'Aznar, molt més). També cal dir que la Inquisició protestant fou molt més limitada que no pas la hispanopapista, es limità a uns pocs anys molt concrets a Anglaterra i Alemanya quant a perseguir catòlics i, en general, més aviat anà adreçada, de manera estable, contra la bruixeria, però molt lluny dels omnímodos poders que va tenir la Inquisició papal als Habsburgs. Igualment, a comparació dels crims de la Inquisició cèsaropapista, la dels països protestants fou molt més desorganitzada i casual i les seves víctimes més aviat escasses. Els dissidents religiosos de països protestants solien optar per emigrar a Amèrica.

També callen (podeu llegir-ho a la Gran Enciclopèdia Catalana) que en Servet hagué de fugir repetidament, acaçat per la molt "catòlica" Inquisició dels Habsburgs.

Posats a comparar fos ben necessari que Espanya edificàs un **gran monument** expiatori, proporcional al seu gran nombre de víctimes, pels morts de la Inquisició espanyola (jueus, xuetes, protestants, musulmans, "infidels" indis o guanxes, orats, pseudo-bruixes, etc.), i també pels seus nombrosos genocidis (sobretot el **gran Genocidi americà**, molt major que l'Holocaust nazi i del qual encara no ha demanat perdó) i per haver estat el darrer estat occidental a abolir l'esclavatge de negres.

Mentre no rectifiqui aquestes coses bàsiques, per fosques aliances diplomàtiques (vendre's al poder políticomilitar a canvi d'avantatges materials), no ens podem creure els cops al pit de l'actual Papa ultraconservador. Perquè, mentre calla i atorga en el **genocidi cultural-psíquico-lingüístic espanyol contra les nacions que té presoneres dins les seves fronteres mediaticomilitars**, demana perdó als jueus (no té més remei: ja se n'han desempallegat!... a bones hores!) que finalment han hagut de bastir un Estat propi per a no patir més progrms com els que nosaltres estem patint de Madrid.

"Señor, Señor, pequé... i demà a qui fotré?". O com "el Roto" retratava la Cúria vaticana i els seus ferotges integristes espanyols (COPE, Ansoñ, ABC...) en un acudit: "Fué un error permitir que el sol dejase de girar alrededor de la Tierra". "Ellos" son realment així. Lamentablement. Ω

Els bolets van creixent

Amb les pluges de tardor encara salvarem l'any. L'afecció als rovellons i d'altres menes de bolets és molt gran.

Arreu de la geografia dels Països Catalans, joves i grans, van a 'vigilar', 'collir' o 'arreglar' tot el que poden del gènere micològic.

Ara és el moment de recordar que els boscos són una riquesa necessària a respectar. I, també, és el moment de posar límits a la invasió de cotxes per pistes i camins forestals. El boletaire és un caminaire de primera. No sols caminar per allunyar-se de les zones més trepitjades, sinó per l'emoció d'entrar en les profunditats del bosc, i destriar-ne els seus més ocults tresors.

Els bolets, de totes maneres, arriben de la manera més inesperada. Clavar un bolet,

també s'entén com rebre un clatellot. I amb la tardor els clatellots els estem rebent d'aquí i d'allà. Potser, d'aquí l'afecció boletaire de tants catalans.

Amb la tardor s'ha esdevingut un clima de crispació social per les polítiques del PP. Els darrers decrets liberalitzadors i, en especial, les pujades de preus, accentuen les suspicacions de molts sectors econòmics i socials.

Les contradiccions del govern espanyol són difícils de justificar. El ministre Piqué ara s'entén amb el mandatari palestí Arafat. Yaser Arafat ha estat i és un home d'acció: un militar. Guerriller per les llibertats del poble palestí, amb mètodes titllats, en altre temps, de 'terroristes'. Mentrestant, Piqué i Aznar s'han valgut, paradoxalment, de totes les

eines governamentals per expulsar el PNB de la Internacional Democrata-cristiana, com a càstig per el Pacte de Lizarrar.

El PP usa dues maneres de tractar la gent. De fet, això és fer política, i no ens hauria d'estranyar. No obstant, a seva política és la de la guerra, cercant la confrontació dins el cos social, tot generant un clima de confusió.

Entén la realitat social, en termes de bo i dolent. I gràcies això s'està apropiant del poder, emprant la majoria absoluta i les flaqueses del sistema democràtic.

El PSOE també va fer-ho. El que uneix el PP i el PSOE és la màxima de dominació sobre la perifèria territorial. Aquest règim no pot perpetuar-se sense decidir sobre la ques-

tió sobiranista. I, al fer-ho, el propi règim ha d'entrar en crisi. La Constitució de 1978 no serveix per una refundació dels conceptes hispànics, en contra del que durant vint anys intenten el PSOE i el PP.

La tardor recorda el pas del temps. És el rebedor d'un nou i llarg hivern, en el que es succeiran tot tipus de calamitats. De moment als territoris 'ocupats' de Palestina han mort més de 100 persones, víctimes de les bales d'un exèrcit valerós. En els territoris peninsulars una guerra de silenci i assassinats a sang freda esta preparant el terreny per el pitjor. Perquè no hi ha negociació política, si la política està per això? Ω

Llorenç Prats-Sagarra
lloprats@teleline.es
11 d'octubre de 2000

La pau dels botxins

Dels romans s'explica que sempre cercaven la pau a mesura que eixamplaven el seus confins. Roma deia fer mans i mànigues per evitar entrar en combat amb els cabdills dels nous països annexionats. Res aturava, però, els seus legionaris a l'hora d'ocupar sense miraments els punts claus de les seves conquestes. I un cop controlada militarment la situació no tenien cap inconvenient a llençar compressives proposades de pacificació entre els representants d'aquests pobles incorporats a sang i fetge. La proposta romana era plantejada com qui té una deferència amb una colla d'amics per no violentar la sort de la nova província imperial.

Aquesta mena de cinisme, en forma de favor, no és exclusiu de la pax romana. Els imperis, tant a Europa com a arreu, han usat aquests mètodes a tort i a dret: "Arriben i envaeixen la nostra terra, i si ens hi resistim, ens empresonen i maten", denunciava Daiak, un ancià de Malàisia, arran dels embats brutals que han sofert al llarg de la història. En una cançó dedicada al comandant Che Guevara, en Raimon diu que de vegades la pau no és més que por: "És com un desert sense veus ni arbres / com un buit immens on moren els homes". Si la història diuen que l'escriuen els vencedors, la pau també la fixa qui talla el bacallà.

L'investigador Heinz Dieterich Steffan assenyala que l'any 1573 Felip II modifica, en les ordenances referents a les possessions espanyoles a Amèrica, el terme conquesta pels de penetració pacífica i poblament: "El newspack del colonitzador, com qualsevol altre discurs de dominació, utilitza la majoria d'aquestes tècniques psicolingüístiques per afiançar el nou ordre i convertir el fet cojuntural -possiblement transitori- de la conquesta en un fet consumat. La mateixa Corona espanyola adequa oportunament la seva ideologia legitimadora a les canviants necessitats d'indoctrinació colonial".

Les expressions que no convé exterioritzar són reconvertides en eufemismes. I així, si mai han de niar en el nostre subconscient, que prèviament hagin estat ben empolainades. L'any 1959 el franquisme no va dubtar a celebrar a so de bombo i platerets els seus "25 años de paz", tot i que les noces d'argent de la dictadura espanyola havien vingut precedides d'un estat d'excepció el 1957 i altres mesures repressives de caràcter molt dur (serveixi d'exemple l'afusellament de Grimau). Paral·lelament, de la progressiva pèrdua de les colònies africanes (El Rif 1956, Guinea Equatorial 1968, Ifni 1969, Sàhara 1975), el govern feixista de Madrid en va dir "cessió". Franco era pintat com un personatge entranyable i carregat de detalls amables.

Qui posseeix la paraula, sota l'aparença del sentit comú, es fa amb el domini social d'un àmbit que vol controlar.

Pilar Rahola explica del ministre espanyol Mayor Oreja que és un home de mirada afable, de parlar reposat, de maneres pacífiques: "Fins i tot té una certa tendència a la pedagogia, però el que diu, embolcallat de suavitat, és d'una rudesia i d'una virulència terribles". Ha estat molt trist veure l'immobilisme de l'executiu d'Aznar en el País Basc o els constants advertiments de fractura social arran de la llei del català l'any 1997. Al costat d'això, els conservadors espanyols parlen una i altra vegada d'una convivència, d'una pau que tant per a bascos com per a catalans només és subjugació a l'Espanya voraç.

El sociolingüista Bernat Joan constata el poder de la paraula quan la pràctica de tota una sèrie de canvis semàntics contribueix a buidar de significat uns determinats mots i a modificar el significat d'altres: "Així, s'impedeix que la tradició pugui influir com a element d'afirmament significatiu o de comparació semàntica posterior". És per això que temps enrere l'historiador Josep Benet va trobar ridícul l'intent del PP de declarar-se hereu de Francesc Cambó: "Si el PP vol heretar Cambó, que se separi de Madrid i fundi un partit català, com la Lliga".

Els altaveus dels grups de poder són els que es prenen la llibertat de posar noms a les coses i a les idees. El seu és un vocabulari creador de realitats fetes a mida. Com la de "la puesta de largo de la Constitución", d'una constitució suposadament democràtica que no garanteix la parietat de les nacions peninsulars. Ω

Quim Gibert, psicòleg

Autoodi, culpa i agnosticisme

L'autoodi contra uns trets neutres (la pròpia llengua, per exemple) és fals i autodestructiu, però la culpa pot ser ben autoconstructiva o redreçadora.

Vejam, és que tot ho fem bé?. I si no ho fem bé, no ens caldrà autorevisar-nos per a millorar?.

Ara bé, si no tenim cap sentiment de culpa (com proposen sovint les noves tècniques doasyouwant, orientalismes, etc.), això és neoliberalisme pur, o sia, postmodernisme. Crearem o fomentarem la psicopatia social, la **irresponsabilitat** (com passa cal nacionalisme català, tan agnòstic i "modern", a diferència de l'irlandès, el basc, el polonès, el palestinià, etc.). Record haver vist una historieta dels Simpson, tan divertida com sempre, amb aquest tema: les sessions d'un curs d'autoestima com a excusa front a la culpabilitat i la irresponsabilitat consegüent. Aquesta historieta no tenia pèrdua, feia una sàtira sagnant sobre aquests curssets d'autoestima-doasyouwant.

Sense autocrítica és impossible millorar. Altrament, entre l'agnosticisme sol haver-hi una idea força errada del que és el sentiment de culpa evangèlic, a causa bàsicament de la deformació nacionalcatòlica. En el grec en què està escrit el Nou Testament originari repeniment (mot llatí tan desgastat que, com molts termes religiosos, s'han momificat i desviat en llur significació originària) es diu "**metanoia**", que té un sentit ben positiu de reequilibri vital i força vibrant, tan diferent de la apatia, feblesa i desequilibri que constantment són palesos entre prou nacionalistes i catalans. O sia, no res a veure amb els tòpics copets al pit. Els termes originaris bíblics són extraordinàriament vitals i no tenen res de religiosos, i vet ací la gran confusió, l'obra del satanàs clericalista i cesarista: fer d'allò vital i alliberador una cosa castrant, religiosa i morta a fi de dominar consciències, explotar-les psíquicament i anímicament. Dissortadament, això sempre ho han entès molt bé els nostres enemics, mentre que nosaltres ben poc. I, doncs, ens han enganyat com han volgut. I segueixen fent-ho a pler.

LA "CULPA" DE LES DONES VIOLADES

Els homes tendim més al cartesianisme, les dones han tendit més a ser intuïtives (trobat que per haver estat molt discriminades i per tenir menys força física, han desplegat més intensament aspectes psíquics i anímics, per a bé i per a mal).

Les dones violades tenen un sentiment de culpabilitat que té prou relació amb l'autoodi. Però elles són més intuïtives i, en el fons, tant en l'autoodi com en les violacions, s'ensumen que quelcom hi fa figa, que podrien haver actuat altrament, etc. En fi, quan ens passa quelcom de greu sempre pensem que podríem haver-ho fet millor, i tenim raó. O no?. Però havíem de procurar preveure més les coses, per suposat.

El mateix autoodi lingüístic és pensar també que quelcom fa figa en la llengua discriminada i "de segona", però **no voler identificar la raó i la justícia en l'afer, no voler-hi ser honest.** Ω

RICARD COLOM

De caràcters i d'intencions oneroses

El caràcter és una d'aquestes característiques o qualitat humanes la definició de la qual pot resultar imprecisa, minsa o mancada de consistència, per bé que l'aproximació a la seva comprensió pot ésser força profitosa. D'una manera asèptica el podríem definir com *el tret distintiu o la qualitat pròpia que distingeix una persona, un organisme, d'altres*. Des d'un punt de vista psicològic el podem presentar com *el conjunt de trets individuals adquirits sota la influència de les pressions ambientals i educacionals, i expressats en formes peculiars de conducta* (G.E.C.).

Orson Welles, en una de les pel·lícules que filmà a Espanya, *Mister Arkadin*, conta la sucosa anècdota de l'escorpi i la granota, que fa referència, precisament, al caràcter:

Un escorpi volia travessar el riu, i la va demanar a una granota que el portàs.

-No -va dir la granota-, no. Si deix que pugis damunt meu podries picar-me, i la picada d'un escorpi és mortal.

-On és la lògica d'això? -requerí l'escorpi. Si te picàs moriries, i jo me negaria.

La granota va quedar convençuda i va permetre que l'escorpi pujàs damunt d'ella. Però al mig del riu la granota va sentir una terrible punxada, i se n'adonà que l'escorpi, malgrat tot, l'havia picada.

-Això no té lògica! -cridà la granota mentre s'enfonsava, tot veient que l'escorpi també s'enfonia.

-Ja ho sé -digué l'escorpi- però... és el meu caràcter.

La psicologia col·lectiva castellano-espanyola te molt a veure amb l'escorpi wellesià. El mateix **Montesquiu** s'hi referí en aquests termes: "*Per tal de conservar Amèrica féu (Espanya) el que el mateix despotisme no fa. En destruí els habitants*". Com sabem, l'actuació històrica-histèrica de l'entitat política esmentada sempre ha anat acompanyada d'una paranoia obsessiva en l'anorreament de centres polítics alternatius, independents i democràtics. Les intencions genocides de l'imperialisme castís espanyol, que s'empara en la seva abassegadora pressió demogràfica (així, considera que la millor manera d'acabar amb el *problema català* és omplir els Països Catalans de castellans, extremenyos i andalusos) demostren abastament les clares connexions entre el colonialisme exterior i l'interior.

Per tal d'assolir els seus propòsits, el nacionalisme imperialista espanyol no dubta en practicar un monopoli descarat i barroer del llenguatge, mitjançant un control total dels mitjans de comunicació) és el que podem anomenar **encerclament informatiu desorientatiu**. En aquesta faicó, els nacionalistes mesetaris retreuen constantment als altres nacionalistes tot allò que ells són i practiquen tostemps -insolidaris, exacerbats, excloents, medievals, retrògrads, reaccionaris, patològics, desgraciats, i fins i tot nazis, són alguns dels epítets més habituals que fan servir. Potser no s'adonen, però, que en realitat es descriuen a ells mateixos car, com va assenyalar l'escriptor alemany **Juan Paul Richter**, "*l'home revela molt millor el seu propi caràcter quan descriu el caràcter d'un altre*". O, com v dir el filòsof estoic **Epictet**: "*és un acte propi d'un individu sense educació el fet d'acusar els altres d'aquelles coses que ell mateix fa malament*".

El nacionalisme exacerbant que té per centre Madri(z) projecta, doncs, els propis dimonis sobre els altres, en una mena d'exorcisme col·lectiu, i s'emboïlla en l'asseveració *machadiana* del menyspreu d'allò que ignora, sense intentar fer mai cap esforç d'autocrítica o d'anàlisi mínimament racional. I això respon, segurament, al valor més ancestrals i antropològics de la "*Espanya i Castilla de miserables*" de que parlava **Machado**, i encara el tarannà d'un poble orgullós del seu tancament secular, que feu dir, irònicament, al poeta i articulista **Mariano José de Larra**: "*seria lástima que se acabara el modo de hacer mal las cosas*". Ω

Andreu Salom i Mir

Endavant pagesos!

Les darreres notícies són contundents. Un important grup de persones han pres la iniciativa. Són els pagesos, els homes i dones del camp, que veuen com els problemes queden sense solució. La seva situació ha esdevingut crítica. I, la majoria dels ciutadans, organitzats o individualment, estem amb ells. No així, els polítics i molt menys, la policia estatal -CNP-.

Policia i polítics, amb el pas del temps, es demostren lleials aliats. El poder i la coerció són dues coses que van juntes. El poder per-

tany ara al PP. Aquest partit no ha amagat mai les seves simpaties policials. En ells deposita tot el seu contingut polític. Els pagesos catalans ja ho han constatat en les seves carns.

El comportament de la Gendarmeria francesa queda molt lluny del comportament del CNP (policia estatal). Si l'estat esta negociant, la coerció no es admissible. Si el poble s'expressa la policia no te feina. Si els ciutadans malden per la justícia social l'estrall de les porres no cal.

El PP prové d'un contingut ide-

ològic de naturalesa repressiva. Com en les èpoques del führer, Francisco Franco, les vagues s'han de fer sense molestar. O, només fent memòria, també el mateix dictador exclamava que hi havia democràcia en els anys 50-60-70, com igualment, no es cansa de proclamar José Maria Aznar.

Les paraules, i encara menys, les proclames, no il·lustren res sinó van seguides de voluntat política i de fets reals. El PP, Aznar, Vidal-Quadras, Piqué o Virulés, volen passar per demòcrates, però de fet, segons el meu criteri, no ho són. Troben estrany que la gent es queixi. Es sorprenen de tants símptomes de crisi quan ells senten

una profunda satisfacció personal pel que estan fent.

La societat catalana, arreu del Països Catalans, en canvi, s'està enfortint. Els pagesos no pararan, sabedors de la seva força. Les columnes del Correlengua, des de Calaceit fins a Torres de Segre religian unes comarques cada vegada més unides per un destí comú. Les ciutats litorals, Alacant, Barcelona, Ciutat de Mallorca o València, no s'allunyen d'una visió política compartida dins la mateixa línia d'universitats i de ports pesquers.

L'aliança entre els pescadors, els transportistes i els pagesos, ha trobat el seu colofó perfecte, amb

l'adhesió dels estudiants de la Universitat de Girona. La veritat, es que després d'això, ens podem sentir afortunats. Hi ha una malla de moviments socials inflexibles a l'hora de lluitar per la seva llibertat. Avui, la llibertat passa per qüestions d'ordre econòmic. Demà haurà d'ésser per reclamar justícia, per tant greuges i arbitrarietats sobre el territori dels Països Catalans. Demà passat, l'opció més lliure, amb l'exercici del dret a l'autodeterminació. Fins llavors, endavant pagesos! Bon cop de falç, segadors! Ω

Llorenç Prats-Sagarra
4 d'octubre de 2000

El romanticisme tràgic de Heinrich Von Kleist

MARINA FERRÀ HAMELYNCK

Heinrich Von Kleist està considerat a l'actualitat un dels principals autors del moviment romàntic alemany. Von Kleist nasqué a Frankfurt de l'Oder el 1777. Son pare morí abans del seu naixement. A la seva joventut i seguint els passos del seu progenitor s'allistà a l'exercit. El 1799 s'instal·là a Berlín on estudià filosofia i matemàtiques. Aviat deixarà els estudis i la carrera militar. Viurà una vida bohèmia. Viatjarà a França el 1801 i després a Suïssa. D'aquesta època daten les seves primeres obres. L'autor serà un autor fidel de l'obra de Kant "Crítica de la Raó Pura". La influència kantiana dins l'aventura vital de Heinrich Von Kleist el duqué a un pessimisme existencial al davant de la consciència de ser incapaç d'assimilar veritats absolutes. El 1805 tornarà

a Alemanya i ingressarà a l'administració pública. Durant la invasió napoleònica és detingut per les autoritats franceses. Després de recuperar la llibertat freqüentà ambients romàntics i s'instal·là a Dresde. Entre les seves obres es poden destacar "La marquesa de O" (1806), la comèdia "La gerra trencada" (1808), les tragèdies "Pentesilea" (1808), i "Catalina d'Heilbronn" (1808-1810), i els drames patriòtics "La batalla d'Hermann" (1808) i "El príncep d'Homberg" (1810). També publicarà relats breus a diverses revistes com la "Berliner Abenbläter" o la "Morgenblatt für gebildete Stände". Entre altres contes breus destacaran "Geroni i Josepa. Una escena del terratrèmol de Xile de l'any 1647" (1807) o "Santa Cecília o el poder de la música" (1810). Els

amors impossibles o difícils, els sentiments apassionats, els ambients històrics amb preferència per l'E-dat Mitjana, la forta presència de la religiositat lligada a tot allò que és sobrenatural, etc. seran una constant pels autors del segle XIX en les seves primeres dècades. Von Kleist no seria una excepció. Ja que segueix la mateixa línia que altres autors europeus com Bécquer, Espronceda, Larra, Byron, Schiller, els germans Schlegel, Goethe, Herder, Klinger, etc. Així per exemple, al relat breu "Geroni i Josepa". Una escena del terratrèmol de Xile del 1647", l'autor ens conta la història d'un amor impossible: "A Santiago, l'any 1647 hi ha un gran terratrèmol on moren milers de persones. A la presó hi ha un jove espanyol que nom Jerónimo Rugera, que en el moment que comença el sisme es vol penjar. Feia un any que encara feia feina com

a mestre a ca'n Enric Asterón, un dels homes més rics de la ciutat. Abans de que el senyor Enric el despatxàs, donya Josepa, la filla del senyor Asterón i ell s'enamoren. El pare de Josepa se n'adona de la relació entre la seva filla i el preceptor, i prohibeix a Josepa tenir qualsevol contacte amb en Geroni, però ella intenta fer-li arribar un missatge al seu estimat. El germà d'ella ho descobreix i ho conta a son pare que s'enfada molt i la tanca dins un convent de Carmelites. Els dos enamorats es veuen d'amagat al pati del convent on viuran els moments més feliços de la seva vida. Però l'al·lota queda embarassada i es descobreix tot quan ella es desmaia davant la Seu, nou mesos més tard. L'arquebisbe vol obrir un procés contra ella i sense tenir en compte el seu estat la tanca a la presó i té el menut entre reixes. Poques set-

manes després comença el judici contra ella. Tota la ciutat parla sobre l'escàndol i els ciutadans critiquen fortament el monestir. De res serveixen els precs de la família Asteron. L'abadessa del convent demana indulgència i parla amb el Virrei però només aconsegueix la commutació de la pena de mort a la foguera, per la mort per degollament. La qual cosa indigna les madones i al·lotes joves de la ciutat..." El final de la rondalla, seguirà les pautes dels amors intensos, impossibles i tràgics de l'època romàntica. La història tendria elements de connexió amb "Romeu i Julieta" de Shakespeare (amb un parell de segles de diferència) o amb "Don Juan Tenorio" de Zorrilla. L'autor, duit per la melangia i l'angoixa més absoluta s'acabarà suïcidant a Wannsee, Postdam, molt a prop de Berlín el 1811. Ω

Dites relacionades amb el vi

Per l'agost, most; pel setembre, vi per vendre.
Per l'agost, ni vi ni most.
Per la gent de marina, sopes amb vi és medecina.
Per les figues, aigua; per les peres, vi.
Per Nadal, ametlles torrades i algun porronet de vi; això és el que m'agrada a mi, però ve poques vegades.
Per pa es pot fiar, que per vi ni un maravedí.
Per Sant Andreu vi ja tindreu.
Per Sant Andreu, el vi millor és el que feu.
Per Sant Bartomeu sense pell, préssecs madurs i vi novell.
Per Sant Crispí el most ja és vi.
Per Sant Julià, guarda el vi i guarda el pa.
Per Sant Martí destapa el vi, i per Nadal comença a tasta'l.
Per Sant Martí mata ton porc, posa les olives al topí, destapa la bóta, beu ton vi i convida el teu veí.
Per Sant Martí tasta el teu vi, i per Cap d'Any ja et farà dany.
Per Sant Martí, beu del bon vi i deixa l'aigua pel molí.
Per Sant Martí, castanyes i novell vi.
Per Sant Martí, destapa, tasta i tapa el vi.
Per Sant Martí, enceta la bóta del vi.
Per Sant Martí, l'aigua al molí i tasta el vi.
Per Sant Martí, l'oliva al topí, barra el teu vi i convida ton veí.
Per Sant Martí, la bona vella tasta el vi.
Per Sant Martí, mata el porc i enceta el vi.
Per Sant Martí, tapa la bóta del bon vi.
Per Sant Martí, tapa la bóta i tasta el vi.
Per Sant Martí, tasta la figa i tapa ton vi.
Per Sant Martí, tot most és bon vi.
Per Sant Mateu sembra el teu vi, i si no en tens, vés a Manlleu.
Per Sant Pau i Sant Vicenç Sever, el vi al celler. Ω

Refranys

De tot una mica

Hi ha refranys, de sentits molt variats, que no tenen cabuda en cap capítol específic i per això els hem posat tots plegats en el present.

1. A allò que està fet, pit i amunt.
2. A allò que no ha de durar, no t'hi has d'acostumar.
3. A bon capellà, millor sagristà.
4. A bon començament, bon acabament.
5. A bona campana, bon batall.
6. A cabells blancs honrats no hi ha panys tancats.
7. A cada bugada es perd un llençol.
8. A cada porta, la seva clau.
9. A cada sant li arriba el seu dia.
10. A cada sant, el seu ciri.
11. A cap coix se li obliden les crosses.
12. A casa del mort cadascú plora el seu dol.
13. A cent anys, coteta verda.
14. A cosa donada no li cerquis taps.
15. A cul escaldat, bragues d'espert.

NOTA: Aquest capítol consta de 552 refranys. La resta els podreu trobar en el llibre de propera aparició "5.000 REFRANYS DE NOSTRA TERRA" d'Arola Editors, del qual en soc l'autor. Arola Editors - Polígon Francolí, parcel·la 3, 43006 Tarragona - Telèfon 977.54.76.11 E-mail: arola@tinet.fut.es. Ω

A C U D I T S

- Doctor canvi'm d'habitació, si us plau, el meu veí em fa por. Em matarà.

- Però si es pensa que és un gatet blanc.

- Per això em fa por. No veu que jo sóc una rateta?

Dos bojos es discutien per l'hora:

- És migdia!

- No, és mitjanit!

- És migdia!

- No, és mitjanit!

- És migdia!

- No, és mitjanit!

- És migdia!

- No, és mitjanit!

- És migdia!

- No, és mitjanit!

Ho pregunten al director del manicomi i els respon...

- No ho sé, no tinc calendari.

El cambrer a un client assidu:

- Bon dia, què prendrà?

- Posi'm dues ampolles de vi.

- Són per a vostè?

- Sí, necessito beure ara mateix per oblidar.

- Doncs si beu per oblidar, haurà de pagar-me abans de començar.

Arriba el marit a casa, a les dotze de la nit, totalment embriac. Va fent esses i amb prou feines s'aguanta dret. El rep la seva dona a punt de posar-se histèrica i li recrimina:

- Pep, tu a mi m'enterraràs!

- Sí, home,estic jo ara per posar-me a fer forats.

Un boig és a la vora d'un precipici, fent gestos i assenyalant nerviosament cap a baix. Un conductor que passa per allí el veu i atura el cotxe.

- Què passa? - pregunta el conductor -.

- Com ha quedat el 127! Com ha quedat el 127! - es dol, sense deixar de mirar cap a l'abisme -.

- Oh! Quin greu! - diu l'home - On és? No el veig...

- Allí - respon el boig, assenyalant amb el dit -. Quina nata, el 127!

- Doncs no el veig - comenta l'altre, apropant-se a la vora -.

En aquest moment, el boig l'empeny, s'ho mira bé i pocs segons després crida :

- Com ha quedat el 128! quina castanya el 128!

El metge està explicant al nou vigilant del manicomi les diverses variants dels interns.

- Aquest es pensa que és Napoleó, que per cert no recordo si es deia Napoleó Bonaparte o Napoleó Malaparte, però ara no bé al cas. Aquell que és una pilota de futbol, el que porta un raspall de dents lligat amb un cordill es pensa que passeja el gos, aquell altre...

El vigilant els vol anar coneixent, i parla una estona amb cada un. En arribar al del gos, li pregunta:

- De quina raça és?

- El què? - pregunta el boig, enfadat -. Per què tothom em pregunta el mateix? No veu que això és un raspall de dents lligat a un cordill?

- Perdoni jo... Sí, és clar, quina bajanada - es disculpa l'astorat vigilant, allunyant-se sense saber què dir. I quan el perd de vista...

- Anem, Tigre, ja n'hem enganyat un altre. Ω

Històries de nins i nines terribles

- Escolta mare, per què el tiet té tan poc cabell?

- És que el tiet és molt intel·ligent i pensa molt.

- I aleshores tu, per què en tens tants?

- Au, nen, calla i menja la sopa.

L'àvia materna ha vingut a passar uns dies amb la seva néta.

- Ara el pare podrà fer el seu número! - crida la nena, molt satisfeta -.

- Quin número? - fa l'avia encuriosida -.

- Saps? - sospira la nena -. El pare va dir que si et quedaves una setmana es pujaria per les parets. Jo tinc moltes ganes de veure-ho!

En Miquelet va anar al zoològic amb la seva mare.

- Per què no em compres un animal, mare? - li pregà el nen -.

- No sabríem com alimentar-lo.

- Aleshores, compra-me'n un d'aquests que estan ficats en unes gàbies amb un rètol que diu: "prohibit donar menjar als animals"

- Quant de temps van estar Adam i Eva al Paradís? - li pregunta un nen a la seva germana gran -.

- Fins al 15 de setembre - contesta ella -.

- I per què precisament fins al 15 de setembre? - va voler saber el nen -.

- Perquè les pomes no maduren mai abans.

Quan mirava d'explicar a la seva filla què és un miracle, la mare li digué:

- Imagina't que caus des de un avió sense paracaigudes i no et fas mal. Què seria això?

- Això seria tenir bona sort, mare.

- Imagina que tornes a caure i tampoc no et fas res.

Encara seria bona sort?

- Aleshores seria molt bona sort.

- Però, i si caiguessis una tercera vegada sense fer-te mal?

- Després ja seria una qüestió de pràctica.

- El nebot d'un banquer: El meu oncle s'asseu en una cadira, no fa res i guanya 5.000 pts. cada hora.

- El nebot d'un advocat: El meu oncle es limita a parlar amb gent i guanya 10.000 pts. cada hora.

- El nebot d'un capellà: El meu oncle parla vint minuts a la setmana i quatre persones l'han d'ajudar a recollir els diners.

- Pare, m'he empassat l'agulla del toca-discos i no m'ha passat res, i no m'ha passat res, i no m'ha passat res, i no m'ha passat res, i no m'ha passat res... Ω

Acudits de professors i alumnes

Examen d'història en una escola d'adults.

- A veure! Aquell del costat de la porta, en quin any es produí la batalla de Trafalgar?

- No ho sé.

- Però sabrà qui va perdre a Waterloo...

- Waterloo? Ni idea.

- A veure, qui va incendiar Roma?

- No sé res de tot això.

- Aleshores, què va fer ahir en comptes d'estudiar?

- Vaig jugar a cartes.

- Molt bé, home! No sé pas què ve a fer, vostè aquí.

- Vinc a canviar unes bombetes. Sóc l'electricista de l'escola.

En un examen, el professor diu a un alumne que no ha sabut respondre cap pregunta:

- Li faré una darrera pregunta: si la sap contestar l'aprovaré. Quants pèls hi ha a la cua d'un cavall?

- Trenta mil cinc-cents vuitanta-tres.

- I com ho sap?

- Perdoni, professor, però això ja és una altre pregunta.

Un mestre de primer curs havia demanat als seus alumnes que fessin un dibuix d'un ànec amb para-sol. Se suposava que els nens havien de pintar l'ànec de color groc i el para-sol de color verd. En Pepet, el més trapella, va pintar l'ànec vermell.

Mestre: Pepet, quants ànecs vermells has vist tu?

Pepet: N'he vist tants com ànecs grocs amb para-sols verds.

Un alumne pregunta a un professor:

- Quant pesa la terra?

El professor, que no sabia la resposta va evitar de respondre:

- La teva pregunta és molt interessant - li va dir -. A veure qui de vosaltres la pot contestar demà.

Aquella nit va buscar en tots els llibres fins que va obtenir la dada. L'endemà va preguntar si algú sabia la resposta. Com que ningú no va respondre, va donar la xifra exacta. Aleshores el mateix alumne va saltar:

- Amb gent o sense gent?

Un nen fa els deures i li pregunta al seu pare:

- Pare on és l'Amazones?

- Pregunta-li a la teva mare, noi, que té la santa mania d'endreçar-ho tot, i segur que l'ha ficat en algun calaix.

- Mama, avui no vull anar al col·legi.

- Què et passa, fill meu?

- Doncs mira, primer perquè tinc son, segon perquè m'avorreixo i tercer perquè els nens se'n riu de mi.

- Saps què penso? Que hi has d'anar. Primer, perquè és la teva obligació; segon, perquè ja tens 35 anys, I TERCER, PERQUÈ ETS EL DIRECTOR. Ω

A tomb del Bisbe integrista de Castellò-Sogorb, perseguidor de la Llengua Catalana

"En una ciutat hi havia un bisbe qui era molt contrari al seu ofici, i per la malícia i deshonestat del bisbe, i pel mal exemple que donava al seu capítol i a les gents d'aquella ciutat, se seguia molt de mal, i es perdia molt de bé que fóra si el bisbe fos qui esser devia, segons la doctrina que Jesucrist en donà als apòstols i seguidors. Un dia el bisbe va fer una gran injúria, i tot seguit anà a cantar la missa. En tan gran abominació tingué un canonge el falliment que el bisbe feia, que se n'eixí d'aquella ciutat, i anà a participar amb els pastors en els boscatges i digué que millor era estar amb els pastors qui guarden les ovelles dels llops que amb pastor que les seues ovelles mata i dóna als llops." Ω

Ramon Llull

Activitats culturals de la Casa Catalana i de l'Òmnium Cultural

L'escriptora Rosa Maria Colom presenta

La Ciutat del Sol

Divendres dia 27 d'octubre de 2000, a la CASA CATALANA de Ciutat (Avda. Comte de Sallent, 16), ha tingut lloc la presentació de la darrera novel·la de Miquel López Crespí La Ciutat del Sol. Parlarà del llibre la multipremiada escriptora sollerica Rosa Maria Colom.

Miquel López Crespí ha vist publicades enguany nombroses obres de poesia, teatre, novel·la, assaig, memòries i narrativa juvenil. Podem destacar els poemaris Revolta, Record de Praga, Llibre de pregàries, Un violí en el crepuscle... En teatre la UIB edità Acté Únic (Premi de Teatre Consell Insular de Mallorca-Teatre Principal; Edicions de 1984 (Barcelona) s'encarregà de l'edició de l'assaig Cultura i antifranquisme; Pagès Editors edità la darrera novel·la d'una trilogia d'obres de la guerra civil, Núria i la glòria dels vençuts. Abans Miquel López Crespí havia escrit Estiu de foc (Columna Edicions) i L'Amagatall, novel·la que obtingué el Premi de Narrativa "Miquel Àngel Riera 1998". Amb anterioritat s'havia editat el premi "Baltasar Porcel" de novel·la curta, Corfú i ara, l'Òmnium Cultural s'ha encarregat de l'edició de La Ciutat del Sol, darrera aportació a les lletres catalanes de l'autor de sa Pobla. (Joan Sala, Editor) Ω

Rosa Maria Colom

El dia que vaig donar la mà a Violeta Friedman, al Cel Sia

PER MARINA FERRÀ A-HAMELYNCK

Violeta Friedman, fallida fa uns dies, poc abans de començar a parlar en aquella conferència que feu a Palma un dia de primavera d'ara fa sis anys titulada "Les tràgiques conseqüències del racisme" es trobava angoixada d'haver de recordar tot allò.

Donar-li la mà va significar l'emoció més grossa de la meua vida i la seva mirada la recordaré sempre. La tristesa d'aquell esguard profund reflex de moltíssimes experiències traumàtiques és el que més hem va arribar d'haver anat a aquella conferència. Record que una de les primeres referències que va fer és a la seva germana de devuit anys que l'agafava de la mà quan entraven al Camp, i que intentava tranquil·litzar la seva germana petita com podia. Violeta hem va fer la impressió d'una persona d'aspecte fràgil però amb una força interior immensa, baixa, malaltissa però valenta, molt valenta per treure tots aquells records desagradables i esgarrifosos. En aquests temps és necessari més que mai deixar testimoni d'aquell passat, no ja perquè no es torni a repetir, desgraciadament no n'aprenem. Si no per combatre els que tergiversen la història o la minoritzen sense cap tipus de vergonya. El govern actual d'Àustria en seria un exemple de manca d'escrúpols en aquest sentit que més que negar o minoritzar la Shoà, cosa impossible donades les nombroses proves que hi ha, converteixen els criminals de guerra en herois nacionals. La padrina Violeta, que esperem que descansi en la pau de Déu i que estigui inscrita en el Llibre de la Vida, a l'igual que els seus pares, és una pèrdua irreparable. Però ens restaran les seves memòries, com a testimoni de primera mà del que va passar a l'Europa dels anys 30 i 40 del ja passat segle XX.

Això ens fa recordar una altra víctima dels nazis, avui santa de l'Església Catòlica, el mateix Papa Joan Pau II deia al seu discurs davant el Consell Central dels Jueus a Colònia amb motiu de la seva beatificació l'any 1987:

"L'Església venera avui a una filla d'Israel que durant la persecució nacionalsocialista va restar fidel i amorosament unida al Senyor Jesucrist crucificat, en la seva condició de catòlica, i al seu poble, en la seva condició de jueva. Juntament amb milions de germans i germanes suportà humiliacions i sofriments fins el final, fins l'aniquilació humana, la Shoah.

Volem recollir-nos (...) envoltats d'un silenci reverent per tal de reflexionar en el nostre interior sobre les

terribles conseqüències que poden produir la negació de Déu i el racisme col·lectiu."

Edith Stein sempre es va sentir identificada amb la religió dels seus pares, que no veren amb bons ulls la seva decisió de convertir-se al cristianisme. Però ella es mantingué fidel en les seves idees, conscient i plenament identificada amb el messianisme judaic, en la figura de Jesús, Rabí de Natzaireth. Fou catedràtica de l'acadèmia catòlica de Münster. El 1933, amb l'arribada del nacionalsocialisme al poder, hagué d'abandonar la seva feina i refugiar-se a ca la seva família. Volgué ser carmelita, la qual cosa fou un altre cop per a la seva família. Però Edith, es sentia plenament jueva conscient de seguir al Messies i Salvador del Món, que la cridava a seguir un camí encara més compromès, va esdevenir carmelita perquè el Carmel situat a "Eretz Israel", a Haifa, és una muntanya de profundes arrels bíbliques i hebrees. Per evitar problemes a les seves germanes religioses es traslladà al convent d'Echt a Holanda, amb una germana seva. Les tropes del Tercer Reich aviat arribarien i sense respectar el convent deportarien a Edith i a la seva germana, les deportaren al camp d'extermini d'Auschwitz on moriren a la cambra de gas el 9 d'agost de 1942. Les seves darreres paraules van ser "Anem a morir pel nostre poble."

Però Edith Stein només és una més dels dotze milions de persones, jueves i no jueves que sofriren martiri en aquestes "fàbriques de mort", fidels en tot moment a les seves conviccions religioses i/o polítiques. El pare Kolbe, Tito Brandsma, Bernhard Lichtenberg, Karl Leisner, el pare Rupert Mayer, etc. són només alguns noms dels màrtirs beatificats per l'Església catòlica i víctimes del nazisme.

Així doncs, el Papa Joan Pau II, a la seva homilia al camp de concentració d'Auschwitz, Polònia el 7 de juny de 1979: "Venc, doncs a agenollar-me en aquest Gòlgota del món contemporani, sobre aquestes tombes, en gran part anònimes... M'agenoll davant de totes les lloses interminables, en les quals s'ha gravat la commemoració de les víctimes d'Auschwitz en les següents llengües: polonès, anglès, búlgar, zíngar, txec, danès, francès, grec, hebreu, jidish, espanyol, flamenc, serbocroata, alemany, norueg, rus, romanès, hongarès, italià.

En particular m'atur davant la llosa amb la inscripció en llengua hebrea. Aquesta inscripció suscita el record del poble, els fills i filles del qual estaven destinats a l'extermi-

ni total. Aquest poble té el seu origen a Abraham, que és el pare de la nostra fe (Rm 4,12) com digué Pau de Tars. Precisament aquest poble, que ha rebut de Déu el manament de "No Matar", ha experimentat sobre si mateix, en particular, el que significa matar. A ningú és lícit passar al davant d'aquesta llosa amb indiferència... Finalment, la darrera llosa: la que està en llengua polonesa. Són sis milions de polonesos els que perderen la vida durant la Segona Guerra Mundial: la quinta part de la nació.

No basta amb visitar aquest lloc. En aquesta ocasió s'ha de pensar amb por on són les fronteres de l'odi, les fronteres de la destrucció de l'home per obra de l'home, les fronteres de la crueltat.

Auschwitz és un testimoni de guerra."

El mateix Joan Pau II a l'encíclica "Veritatis splendor" de 6 d'agost de 1993 ens parla del martiri:

"En el martiri, com a confirmació de la inviolabilitat de l'ordre moral, resplendeix la santedat de la Llei de Déu i, al mateix temps, la intangibilitat de la dignitat personal de l'home, creat a imatge i semblança de Déu... Els cristians no estan tots sols en el donar testimoni del sentit moral absolut. Troben una confirmació en el sentit moral dels pobles i en les grans tradicions religioses i sapiencials de l'Occident i de l'Orient, que posen de relleu l'acció interior i misteriosa de l'Esperit de Déu, ..La veu de la consciència ha recordat sempre sense cap tipus d'ambigüitat que hi ha veritats i valors morals pels quals s'ha d'estar disposat a donar la vida."

Emperò, la certesa de que molta de gent que morí a l'Holocaust esdevindrien màrtirs de la seva fe (jueva, cristiana, etc.), de la seva ideologia política, de la seva nació, etc., no ens ha de ennuvoliar la realitat que tots aquells fets dramàtics eren producte d'una ideologia absurda i cruel. Així doncs, el Papa polonès, testimoni de primera mà, de tots els esdeveniments de la Segona guerra mundial, ens ressalta al discurs en el camp de concentració de Mauthausen, Àustria, el 24 de juny de 1989: "En aquest lloc, aquí a Mauthausen, hi hagué homes, que en nom d'una ideologia demencial, posaren en moviment tot un sistema de menyspreu i d'odi a altres homes. Els torturaven, els hi rompien les cames, maltractaven els seus cossos i les seves ànimes de la forma més atroz.

Aquí s'apostava per la mort, per l'aniquilació de qualsevol que es consideràs enemic.

I no només això... sinó per l'única raó de ser 'distint'..." Ω

La cultura a Mallorca De les Germanies a Andreu Nin (i II)

PER MATEU MORRO, HISTORIADOR I CONSELLER
D'AGRICULTURA DEL GOVERN BALEAR

La història, el passat, forma part indestruïble amb el present i amb allò que s'ha d'esdevenir. I a la història s'hi pot poalejar amb una intenció d'erudició o amb una intenció crítica i de rearmament cap al futur. L'autor pren partit, i roman fidel a tot allò que sempre ha defensat: "cap a l'any seixanta-vuit pensàvem -pensam!- que el món estava per ser bastit de nou damunt unes bases de justícia social i d'igualtat".

Temps de neoliberalisme, temps de globalització, temps de desfeta d'idees que sovint, sota un abrís alliberador, amagaven la defensa d'un ordre dictatorial i violent, però no temps de desfeta dels vells ideals revolucionaris i democràtics. Des dels mots de "llibertat, igualtat i fraternitat" de la revolució francesa a la gram herència històrica del socia-

corts, una forta llavor renovadora i ens conta com va contribuir a la seva difusió. I sap que els llibres, aquells llibres de l'editorial "Daedalus" que va escampar per tot arreu serviren per obrir perspectives i ampliar horitzons a tota una generació.

Una de les coses que més m'han admirat sempre d'en Miquel és la seva ingent capacitat d'interessar-se per les coses. La negativa al simplisme va aparellada amb una recerca constant. Ell ens parla de "aquell afany d'insaciada curiositat que ens dominava". I és cert, aquell afany que el duia a devorar tot quan llibre trobava, a recercar als quioscs de llibres de vell del ram, a viatjar per Irlanda, per Itàlia i per tot el món. D'aquí que podem dir que la cultura antifranquista que ens surt descrita admirablement en aquest volum

de cartró pedra del feixisme o del socialisme real. I, en contra de tant versions estantisses d'esquerres que entenen la defensa de l'estat centralitzat com la defensa dels interessos del proletariat, i que reclouen la lluita popular a la lluita per pujar els sous, i altres sindicalismes o corporativismes, surt en aquest llibre el compromís de la cultura i dels intel·lectuals amb el propi poble, potejat i amagat per la bota franquista. "Són ben totxos els que només tenen l'Espanya imperial dins el cap!" exclama en Miquel. I, certament, s'ha d'haver participat en aquells estèrils debats amb els portadors de la nova escolàstica d'un marxisme de manual per saber el que és transformar un cos de pensament profundament ric i apte per a entendre la realitat amb un simple recull de dogmes.

Estam a punt d'acabar el segle XX. Qui sap que serà allò que el nou temps ens depararà? Deixam enrera un segle de profundes transformacions i ple de sang i presons. Volem un món, com diu en Miquel, pensat per a la justícia i la llibertat. Per això no podem ignorar els milers i milers de treballadors i treballadores que han bastit amb esperança

Josep Melià.

Andreu Nin.

lisme i el moviment obrer.

En Miquel López Crespí fa una defensa apassionada de la lluita alliberadora dels intel·lectuals. Front als que reneguen de tot compromís amb el poble, front als que ofereixen els seus serveis als grups dominants, en Miquel defensa el gran concepte gramscian. La cultura és imprescindible per a tot poble que vulgui viure en llibertat i vulgui construir el seu propi futur. Cultura en lletres grosses que és una cosa molt diferent de la cultura de partit o la cultura partidista, de la cultura tancada i reduïda a conrear banalitats sense cap presència humana, de la cultura esmorteïdora i acrítica. Sobta com Miquel López Crespí es nega a acceptar el simplisme de les sectes i les esglésies, i fa una defensa de la cultura com a arma d'alliberament i com a arma pluralista. Sap veure en l'obra de Josep Melià *Els Mallorquins*, tot i les acusacions de fer el joc a un pretès col·laborador amb el franquisme per la seva presentació a unes eleccions a procurador a

[Cultura i antifranquisme, Edicions de 1984, Barcelona 2000] és una cultura mallorquina, però també és una cultura cosmopolita i universal. Gabriel Alomar, Rosselló-Pòrcel, Garcia Lorca, Brecht, Nazim Hihmet, Piscator, Virginia Wolf, Nizan, Pere Calders, Pere Capellà, formen part del paisatge habitual d'en Miquel López Crespí.

Hi ha una altra idea, al costat d'aquesta visió universalista, que perdura de dalt a baix de totes les pàgines d'aquest llibre: la defensa d'una cultura popular. Potser quan ens descriu episodis com el Congrés de Cultura Catalana, o la lluita per bastir un teatre popular i d'avantguarda, és quan més descobrim aquesta voluntat, imprescindible per a una cultura transformadora, de negar totes les formes elitistes i reaccionàries. La bellesa i l'art no són un concepte eixorc, al servei dels botxins i dels mercaders de persones, són un concepte lligat a la vida del poble.

I en parlar de poble ens surt el poble concret que no és el d'un mural

els moviments obrers, les resistències contra el feixisme, les guerrilles anticolonials. De les Germanies a Andreu Nin, de Rosa Luxemburg als estudiants i obrers que defensaren la llibertat en temps de foscor, en Miquel López Crespí defensa una tradició crítica. Una tradició cosmopolita com ja he dit, i defensa una tradició heterodoxa. Des de Mallorca. I això té més mèrit. Defensa una nova cultura d'esquerres per al segle XXI.

Amb una paraula, teniu un llibre d'assaig per recuperar la memòria, fet amb la voluntat de parlar del que no es parla, dels que no són sants de cap capelleta ni patrons de cap església, de la gent del poble, dels pagesos, de les dones, dels que varen ser capaços de lluitar, dels que com en Miquel creuen que potser no arribarem a la llunyana illa de la terra promesa però que, almenys, impedirem arribar al *Món feliç* d'Huxley, al *Nosaltres* de Zamiatin o al *1984* d'Orwell. Ω

El patiment

Segons el filòsof francès Bertrand Vèrgely

PER J.LLUÍS PAÛL.

El filòsof francès d'origen grec, Bertrand Vèrgely, va publicar fa un temps un llibre on, amb el títol de "La souffrance" (Folio, col·lecció Essais), s'interroga sobre la vida i la mort, i tracta el problema del sofriment des de l'òptica cristiana.

La televisió francesa li dedicà dos programes, on Vèrgely exposà les seves teories. Segons ell, la solució al problema del sofriment o de la mort rau a superar la nostra ignorància, ja que -ens diu- vivim en un món on impera la impersonalitat i la banalitat, i on no estem prou capacitats per a suportar el sofriment.

Ens posa un exemple: pensem en el sofriment quan la casa s'incendia, i llavors ja no hi ha gairebé res a fer. D'aquí provenen les solucions catastròfiques o desesperades i el llançar-se a la violència o a una fugida endavant, que és l'hedonisme. Què ens cal fer? La solució és pensar en el sofriment "abans no es calí foc a la casa." Per a Vèrgely el sofriment és un problema espiritual i ens cal reflexionar sobre aquest problema. El sofriment, de fet, no seria el problema; hi ha alguna cosa més forta que el patiment, com se'ns demostra sovint, per exemple, en el cas de moltes persones que sofreixen i, tanmateix, viuen amb joia i esperança.

La solució passa per "suportar la vida" i parlar de la vida més que no pas del sofriment, ja que "en la vida hi ha paraules de Vida, i aquesta Vida és el contrari d'una visió banal de la vida."

No obstant, afegeix, sofrim. Per què patim? La resposta fos "perquè som ignorants i hem banalitzat la vida o, pel que és el mateix, perquè pensem malament el sofriment i el pensem en desesperació" i de la desesperació s'arriba al trauma.

Com cal, doncs, pensar el patiment? Vèrgely ens dirà que cal pensar-lo en relació amb la Vida, i afegirà: "L'Evangeli és la revelació de l'altra cara de la vida." El problema del sofriment és un problema espiritual, lligat al tema de la caiguda de l'home. Però, ens diu, l'origen de l'home no és el pecat, sinó que és l'home qui "crea" el pecat i qui hi roman. El mal, de fet, no és altra cosa que una anomalia, i, a més, el pecat no és irreparable.

Vèrgely ens diu que "abans del pecat hi havia l'home innocent, i nosaltres, si bé és veritat que heretem la mort, també és veritat que tenim la Pasqua."

El missatge cristià és sempre un missatge de Llibertat, i a nosaltres ens pertoca parlar del pecat i de la mort de cara a l'alliberament pasqual. "El mal no és mai un problema cristià, sinó que és una pedagogia per a pensar en la Vida."

D'aquí ve que ens caldrà exercitar el que Vèrgely anomena la "memòria de la vida." No venim del no-res ni anem al no-res; el nostre destí no és el de les roques. Cal tenir "paciència" amb la vida i tenir fe en continuar vivint, car "Hi ha més vida en nosaltres de la que ens imaginem."

La raó de tanta desesperació en la nostra societat occidental rau en el fet que els homes es consideren orfes; els cristians, però, coneixem la nostra paternitat i sabem que "la vida ve de la Vida, i aquest és l'heretatge que se'ns dóna: la Vida". I continua dient-nos: "als cristians només se'ns demana una cosa: viure. Només això és menester: viure i donar als altres la força de viure, que és la fe."

El Crist ens ensenya la Vida. No sabem on acaba la Vida, "Hi ha una cara oculta de la vida que no coneixem i, per això, vivim, a vegades, entre la revolta i la resignació." Hi ha, però, qui descobreix l'altra cara de la vida, perquè té "memòria de la vida" i descobreix que la vida és personal -no impersonal i banal-, i per això aquestes persones poden viure cara al sofriment o la mort i descobrir la Vida més enllà de la mort, tot posant de manifest la dignitat de la vida, ja que el cristianisme és Vida, "perquè morir no és el problema, ja que la veritable mort és l'estat on hom es trobava abans de descobrir la memòria de la vida." Si volem parlar de sofriment hem de parlar de vida, i reaprendre a parlar-ne, ja que el gran patiment és la ignorància. Avui, i sempre, se'ns diu que hi ha hagut una ignorància de la paraula de Vida que hi ha en la vida.

I continua el filòsof amb aquestes paraules d'esperança: "Nosaltres no sabem on acaba la vida. La vida no ha dit l'última paraula. Cal deixar aparèixer aquesta cara amagada de la vida, cal deixar venir aquesta Vida i ens cal serenitat per a comprendre que en nosaltres hi ha una reserva de Vida. Ens cal viure i donar-nos els uns als altres la força de viure, aquesta força de viure que anomenem Fe."

Boniques paraules d'encoratjament, en aquest món de tanta ignorància. Ω

Apologetes de la tortura a la ràdio pública

original@catadrio.com La degradació dels mitjans de comunicació no té aturador i de mica en mica afecta també els mitjans públics. La darrera mostra del que diem l'hem tingut al programa Versió Original que emet Catalunya Ràdio de 4 a 7 de la tarda. Dijous 19 d'octubre, després d'entrevistar breument un membre d'Amnistia Internacional sobre la persistència de la pràctica de la tortura en 150 països (l'Estat espanyol inclòs), el conductor del programa, Toni Clapés, va tenir la brillant idea de plantejar una pregunta perquè els oients opinessin: Està d'acord que s'apliqui la tortura als membres d'ETA? No cal dir que una pregunta com aquesta pot servir per als debats de Crònica Mar-

cianas i per fer espectacle de les passions més baixes de l'ésser humà, però des dels nostre punt de vista, el de persones torturades per l'Estat espanyol, constitueix un insult a la nostra dignitat i ens dol profundament. No n'hi ha prou que hem de suportar que el tema de la pràctica continuada de la tortura a l'Estat espanyol sigui absent de l'agenda dels mitjans, tot i que aquest estat apareix citat constantment en els informes d'Amnistia Internacional i Comitè Europeu per la Prevenció de la Tortura del Consell Europeu, sinó que el senyor Clapés encara es permet frivoltzar-hi. Per exemple, quantes víctimes de la tortura han aparegut als mitjans de comunicació perquè puguem empatitzar el seu dolor? El senyor

Clapés és conscient que la tortura es practica al seu estat? Quants torturats ha entrevistat en la seva periodística vida? Per aquest camí el senyor Clapés aviat ens obsequiarà amb preguntes tan estimulants com ara: Estaria d'acord que un torturat torturés el seu botxí? Estaria d'acord a castrar els violadors? Estaria d'acord a aplicar la llei de fugues? Etc. Com a ciutadans d'aquest país, que paguem els mitjans públics, exigim que les institucions prenguin mesures per evitar aquesta degradació dels valors democràtics en la ràdio pública. 20 d'octubre del 2000 Ω

Coordinadora
d'independentistes torturats
el 1992

Edicions El Jon publica "Homenatge a Lluís Companys, President de Catalunya" d'Agustí Barrera i Robert Surroca

Ens plau presentar-vos la darrera novetat editorial d'Edicions El Jonc. Es tracta del llibre *Homenatge a Lluís Companys, President de Catalunya*, escrit per Agustí Barrera i Robert Surroca.

Aquest llibre recull els homenatges que s'han fet al llarg de la història en honor al president màrtir Lluís Companys, arribant fins a l'homenatge realitzat a Irun en motiu del 60è aniversari del seu lliurament a les autoritats policials espanyoles.

Els autors apunten a més la necessitat de combatre la impunitat del feixisme espanyol i sol·liciten que Serrano Súñer, un dels màxims responsa-

bles de l'assassinat de Companys, sigui processat com a responsable del crim.

El llibre, que es publica coincidint amb el 60è aniversari de l'afusellament de Lluís Companys, vol ser l'homenatge de l'independentisme d'esquerra contemporani a la figura del president màrtir; un homenatge que recull bona part dels homenatges que se li han tributat al nostre president des que fou afusellat el 15 d'octubre de 1940.

El llibre ha sortit a la venda a les millors llibreries el passat dijous 28 d'octubre. Per qualsevol informació podeu posar-vos en contacte amb nosaltres al telèfon 973 26 80 54 Ω

L'informe dels Drets Humans EUA: Un recull d'opinions

M'ha sobtat i molt, quan vaig llegir al diari AVUI l'informe sobre drets humans del departament d'Estat dels Estats Units de 1999 que realitzen uns senyors mentre estan menjant una hamburguesa d'aquelles tant olioses amb molt de tot. I és que aquest senyors qüestionen la llei de Política Lingüística, argumentant que "moltes entitats castellanoparlants de Catalunya critiquen la llei del català perquè discrimina els ciutadans de parla castellana i perquè imposa l'hegemonia lingüística en una població diversa", és curiós com sempre aquestes opinions no són mai contrastades i sempre, sempre l'hegemonia lingüística vingui del mateix cantó. I tenen raó, ja que el català és hegemònic en la premsa escrita, tothom sap

que és impossible trobar una revista d'informàtica en castellà, totes estan en català, quina injustícia!, hom sap que totes les pel·lícules es fan en català i que el famós i polèmic decret de la Generalitat, sobre el cinema, vol introduir el castellà a la nostra cartellera per a fomentar la diversitat lingüística, però és sabut que hi ha problemes amb les "majors" en aquest sentit ja que és neguen a doblar al castellà i a més a més volen una subvenció per al doblatge de les pel·lícules.

Veritablement els castellanoparlants també tenen moltes dificultats alhora d'anar als judicis ja que aquests és fan íntegra i exclusivament en català i no poden fer ús de ser jutjats ja que no entenen el català. Per aquestes

raons i moltes més els hauria de donar la raó a aquests senyors dels Estats Units que diuen que a Catalunya el castellà està discriminat. Doncs si, avui per avui és impossible viure a Catalunya només sabent el castellà, no és pot llegir (tot està en català), no és pot veure la televisió (totes emeten en català), no et poden fer un judici en la teua llengua (tots els judicis es realitzen en català) i és que fins i tot els castellanoparlants tenen veritables problemes per a comprar productes alimentaris ja que aquests figuren exclusivament en català i no són capaços de distingir els macarrons dels pèsols. Que hi farem. Ω

Joan Josep Caballé i Ponça

La lletra de L'estaca al País Valencià

L'avi Siset em parlava de bon matí al portal Zaplana, on coi tens l'espasa per matar el toro al corral.

Si ells l'estiren fort per aquí si tu l'estires fort per allà si tots l'estiren per aquí i per allà ai, ai, ai, que es trencarà.

L'avi Siset ja no diu res mal vent que se l'emportà ell qui sap a quin indret i Zaplana a la plaça, atacà.

Siset, que no veus l'estaca on estem tots ben lligats? Si Zaplana no afluixa, mai no podrem caminar!

Si estirem tots, Zaplana caurà i molt de temps no pot durar segur que tomba, tomba, tomba, ben corcada deu ser ja.Ω

Elogi dels diners

ANSELM TURMEDA

(CIUTAT DE MALLORCA, 1352? - TUNIS, C.1425/30)

Diners de tort fan veritat, e de jutge fan advocat; savi fan tornar l'hom orat, puix que d'ells haja.

Diners fan bé, diners fan mal, diners fan l'home infernal e fan-lo sant celestial, segons que els usa.

Diners fan bregues e remors, e vituperis e honors, e fan cantar preicadors: *Beati quorum.*

Diners alegren los infants e fan cantar los capellans e los frares carmelitans a les grans festes.

Diners, magres fan tornar gords, e tornen lledesmes los bords. Si diràs "jas" a hòmens sords, tantost se giren,

Diners tornen los malalts sans; moros, jueus e crestians, lleixant a Déu e tots los sants, diners adoren.

Diners fan vui al món lo joc, e fan honor a molt badoc; a qui diu "no" fan-li dir "hoc". Vejats miracle!

Diners, doncs, vulles aplegar. Si els pots haver no els lleixis anar; si molts n'hauràs poràs tornar papa de Roma.

Si vols haver bé e no dan per advocat té sent "jo ha'n". Totes coses per ell se fan, en esta vida.Ω

Poemes anònims, traduïts del jidix, dels calls polonesos (1939-1945)

Marxa cap a la mort (Tzien sich machnes fartribene)

Marxa solemne dels bandejats
llançats al dolor del llarg camí,
petits, vells, de totes les edats.
Cada pas els arrenca de casa,
i brutalment se'ls endú el destí
per camps d'estupor, tot fang o pols.
Caminen en rengles sense fi,
un trist exèrcit. Són molts.

Un invisible pastor mena el ramat
atiant els gossos d'esgla! i basarda
des d'una brillant taula de despatx.

I ells, defallint i traient força,
encara un xic, de l'extrem cansament,
s'allarguen com un riu cap a llevant.
És l'ombra d'un poble que ja no viu,
un poble sencer de Morts en vida.

Amb abrigalls bruts de terra i fang,
el feble recolza al braç del fort,
i avancen feixugament pel fang.

La mare estreny la criatura.
Vincen el cap sota la dissort
Ningú no pregunta cap on van;
tots saben que van al camp de mort,
I tanmateix, endavant.

La mare no tornarà (Dain mame kimt nit zurik)

Al seu niu, l'ocell
tanca el finestró.
Dormí menut, com ell.
Dorm i reposa.
No entenguessis, no,
la meva cançó.

Que tens la sort
de no saber
què t'ha fet la mort.
No hi és la mare
ni el pare.
Cap dels dos no tornarà.

Al seu niu, l'ocell
tanca el finestró.
Dorm, menut, com ell.
Dorm i reposa.
No t'ha pas de fer por
la meva cançó.

Ara dorm l'ocell
dins el seu recés.
Dorm, menut, com ell.
Dorm i reposa.
Els teus amics primers,
no els veuràs mai més,
mai més.

Nit, pluja i vent (Geien sei in shvarze raïen)

Vent i pluja, vent i pluja.
Com un gos apallissat,
pels camins del fang que puja,
un parrac del poble fuig.
Per la plana, nit i dia.
Pluja i vent, pluja i vent.
¿On van, em dius, aquesta gent
com ombres grises a ponent?
Això, fill meu, ho sap el vent que els cansa,
això ho sap la nit que a poc a poc avança.
Però tu, dorm, fill meu; tu, dorm.
Tu, oblida pluja i vent.

Sento com el vent gemega;
és la nit un llarg lament,
i la pluja no anega
crits, sospirs i plor punyent.
és un poble que camina.
Pluja i vent, pluja i vent.
Un poble malparat i ranc
acorruntant-se dins el fang.
Els seus rengles foscos i sense nombre
un a un s'enfonsen al buit profund de l'ombra.
Però tu, dorm, fill meu; tu, dorm.
Tanca la nit ben lluny de tu.

Jo no puc deixar de veure'ls
caminant amb pluja i vent.

La guerra s'ha acabat (Und der krig iz geendigt)

Som a la fi de la guerra
silenci en els camps plens de mort.
No podem, però, mirar la terra
amb justa pau dins el cor.
Dispersat, el poble no retroba,
dins l'esclat del trompoteig de festa,
el braó i l'orgull.
Perquè oblidi la tempesta
haurem de fer, dins la pau nova,
un llarg camí,
un llarg camí!

Guardo, del foc que s'apaga,
la flama tenaç del record.
Els millors dels nostres, els vam perdre
a la timba de la mort.
La raó de viure que ells tenien,
n'hem de fer, nosaltres, alegria;
l'hem de dur món enllà.
Perquè sigui llum del dia,
abans de l'alba encara ens resta
un llarg camí,
un llarg camí.

Som a la fi de la guerra:
oblit en els camps de la mort.
Ara cal tenir l'esma de viure,
que bati ben fort el cor. Ω

Cant dels guerrillers (Letzen weig)

No diguis mai que s'acaba el teu camí.
No creguis pas ser al teu darrer revolt.
El rífol cel d'avui no pot pas enfosquir
el demà que tindrem, d'aire net i de sol.
El temps vindrà i el dia, l'hora i el minut
sentiràs coro la nit retruny del nostre pas.
Ja som aquí! S'ha fos amb l'enemic vençut
aquest passat on has cuidat morir.
El nostre cant, que s'estengui com un foc.
El nostre cant, que s'allargui com el vent.
Que com pluja d'abril amari a poc a poc
les glevs de dolor dins el cor de la gent.
No diguis mai que s'acaba el teu camí,
no creguis pas ser al teu darrer revolt.
Ja som aquí. Portem, amagat el sarró,
un sol llevant, el dur triomf de la claror.
No diguis mai que petges el darrer revolt.
Ja som aquí, milers, i tots portem el sol.

Tanca els ulls (Mach she daine eigalech tzu)

Tancaran totes les portes:
les cases semblaran mortes
quan tu passaràs.
El carrer serà desert.
Amistats que avui creus fortes,
no ho seran pas.
Quin desconcert.

Sentiràs lladrucs de gossos;
els ullals el prendran mossos
de la carn del cos.
Fugiràs per viaranys
coneguts només pels óssos,
amb la pell i l'os, entre paranyes.

Tanca els ulls i que el plor ragi,
i Raquel, dins el naufragi,
sentirà el teu plany.
Plorarà dins el cel blau
el gran Just del vell presagi.
Ell venç tot engany: Ja no ets esclau.

A l'hivern, la neu (A idish kind fun Poilen)

A l'estiu la pluja.
A l'hivern, la neu.
Corren per la plana
els gossos blancs del fred.
Per la porta oberta
entra el cel feixuc,
i l'hivern ens mira
del fons del món estant.

L'ullal blanc de gebre
clavat a la carn,
tots els nostres homes,
l'hivern se'ls ha enduts.
I mai cap no torna.
Que hi pensi tothom.
¿Quina primavera
pot néixer del crim?

Filletes meves (Kinderlech)

Bonic tresor,
menudes,
valeu tot l'or
d'aquest món.
Deixeu que sigui aquí,
ben al vostre costat,
i jo us faré adormir
amb un somni dolç i daurat.

Dos angelets
tenia,
dos reietons
rebufons.
Ben eixerits i bonics,
com vosaltres, iguals.
Fa poc que van morir,
i mai no m'ho acabaré.

Seré la vostra mare
des d'ara, si voleu.
Com feia la que heu perdut,
de tot us guardaré.
Us cantaré cançons.
A casa, juntes, farem jocs,
pastissos dels millors.
I al vespre us acotxaré.

L'infant cremat (Dos ingele ligt farbrent)

Sota els carreus fumats de la muralla,
darrera l'enderroc que fou ciutat,
que fou presó, hostel, lloc de batalla,
l'antic germà, despert, ha somiat,
i ha tornat l'anyell al jaç de palla
cremat amb ell a l'estable cremat.

L'antic germà somia, i per la cendra
el xai encara ve, blanc i rullat,
i al llom del lleopard posa el cap tendre
com si mal, com si res no hagués passat.
A tu, dona, ningú no et pot prendre
el dolor que et reté al mur cremat.

A l'enderroc negrós de la muralla
que fou presó, castell, lloc de combat,
el foc ja s'ha estroncat, i la nit calla
amb silenci feixuc d'eternitat.
La nit s'ha fet pacífica mortalla
del teu fillet que va morir cremat.

Rilkale

Rilkale, dins l'aldarull que fan els telers,
muda quan cal les llançadores,
fa un nus a l'ordit.
Mentrestant pensa en el ghetto
on regna la basarda
ja fa setmanes,
un mes potser.

Rilkale, mentre treballa dintre del brogit,
pensa en Herschel, el seu home,
amb el cor encongit.
On l'han dut, com den patir-hi,
com deu pensar en Rilkale,
en el seu menut
que ell no coneix.

Rilkale canta perquè s'adormi el seu fill:
"Aviat coneixeràs el pare;
portarà llet i pa,
sucre, farina i mantega, un munt de coses bones".
Rilkale no sap
que el seu home és mort.

Moide ani

Moide ani.
Moide ani.
Moide ani davant teu, Senyor.
Sóc aquí
davant teu.
Veus, Senyor Déu,
com soc ara?
Què queda encara d'allò que era?
Malmenat per tanta gent
he perdut l'ensenyament
dels nostres vells llibres sagrats.
Moide ani...
Dret aquí,
davant teu,
sóc, Senyor Déu,
jove encara.
Qualsevol, ara,
em perdria.
D'on treuré l'enteniment
per viure en un món dolent
sense el suport de l'oració?
Moide ani...

Foc (S'brent, bridelech, de Mordehai Gebirtig, mort al call de Cracòvia el 1942)

Foc, per arreu foc.
El nostre poble és tot ell, foc.
El vent cobreix amb torterols
de flama i fum el caseriu,
l'horta que baixa cap al riu,
els arbres sols, tot sols.
Amb els ulls ben secs ploro, germans,
a la roja llum.
Torça el dolor les meves mans,
com foc.

Foc, per arreu foc.
El nostre poble és, tot ell, foc.
Llengües de foc, braços de foc,
horrible és l'abraçada.
El cel s'ha omplert, ben a poc a poc,
d'ales de foc, de foc.
A sota plou cendra i fosca,
dol i desolació.
Em torça les mans aquest dolor,
de foc.

Foc, per arreu foc.
El nostre poble és, tot ell, foc.
Només de tu pot rebre ajut
contra la mort, el nostre poble.
I si tu vols, i et queda sang,
res no és perdut, perdut.
Càvec, pic, galleda, destrat,
tot et pot servir.
Si et resta la sang, res no has perdut
al foc.

Pere March (1338?-1413)

"Al punt que hom naix comença de morir..."

Al punt que hom naix comença de morir,
e, morint, creix, e, creixent, mor tot dia,
que un pauc moment no cessa de far via,
ne per menjar ne jaser ne dormir,
tro per edat mor e descreix a massa,
tant que així vai al terme ordenat
ab dol, ab gauig, ab mal, ab sanitat,
mas pus avant del terme null hom passa.

Trop és cert fait que no podem gaudir
a la greu mort, e que no hi val metgia,
força ne geny, rictat ne senyoria,
e trop incert lo jorn que deu venir,
com, quan ne on, que tot arnés traspassa,
e no hi té prou castell, mur ne fossat,
e tan lleu pren lo neci co'l senat,
car tots som uns e forjats d'una massa.

Bé sabem tots que hic havem a-z eixir
o tard o breu, que no hi val mesestria.
Breu és tot cert qui pensar ho saubria,
mas lo foll hom no se'n dóna cosir,
que, remirant sa carn bella e grassa,
e el front polit e lo cos ben tallat,
ha tot lo cor e lo sen aplicat
als faits del món, que per null temps no es llassa.

Si bé volem un petit sovenir
com som tots faits d'ávol marxanteria,
e el sùtzeu lloc on la maire ens tenia,
e la viltat de què ens hac a noirir,
e, naixent nós, roman la maire llassa,
e nós, plorant de fort anxiat,
entram al món ple de gran falsedat,
que adés alciu e-z adés nos abraça.
Oh, vell poirit, ¿e qué poràs tu dir,
qui et veus nafrat tot jorn de malaltia?
Missatge cert és que la mort t'envia,
e tu no el vols entendre ne-z ausir,
mas, com a porc qui jats en la gran bassa
de fang pudent, tu et bolques en pecat,
disent, tractant, fasent molt mal barat
ab lo cor fals e la mà trop escassa.

De cor preion deuríets advertir
en l'estat d'hom qui tots jorns se canvia,
que el ric és baix e el baix pren manentia,
e el fort és flac e el flac sap enfortir,
e el jove sa dolor breument l'acaça,
e mor tan lleu co'l vell despoderat,
e el vell mesquí fai lleió de son gat,
e pensa pauc en la mort qui el menaça.

Dieus sap per què lleixa mal hom regir,
o foll, o pec, e los bons calumnia,
que tal és bo, com no té gran bailia,
que és fér e mal, si ho pot aconseguir;
e tal humil, quan és monge de Graça,
que és ergullós, quan ha gran dignitat;
e tal regeix una granda ciutat,
fóra millor a porquer de Terrassa.

Qui bé volgués a Dieu en grat servir
e-z en est món passar ab alegria,
tot son voler a Dieu lleixar deuria,
e no pas Dieu a son vol convertir;
car Dieus sap mills a qui es tany colp de maça
per acabar o qui tenir plagat
per esprovar o fer sa volentat
d'açò del sieu, e que es raisó que es faça.

Del Paire Sant hai ausit, quan traspassa
d'aicest exil al Juí destinat,
que dits: "¡Er fos ieu un bover estat,
que honor d'est món a pecats embarassa!"

En, Peires March, preguí Dieu que a lui plaça
donar-me cor e voler esforçat,
que-z ab plaser prenda l'adversitat
e sens orgull lo bé qui breument passa. Ω

“Deserts d'amics, de béns e de senyor...”

(del cavaller valencià Jordi de St. Jordi,
principis s.XV, a la presó de Nàpols)

Deserts d'amics, de béns e de senyor,
en estrany lloc i en estranya contrada,
lluny de tot bé, fart d'enuig e tristor,
ma voluntat e pensa captivada,
me trob del tot en mal poder sotmès,
no vei algú que de mi haja cura,
e sui guardats, enclòs, ferrats e pres,
de què en fou grat a ma trista ventura.

No haig vist temps que no em plasia res;
ara em content de ço qui em fai tristura,
e los grillons lleugers ara preu més
que en lo passat la bella brodadura
Fortuna vei que ha mostrat son voler
sus mi, volent que en tal punt vengut sia;
però no em cur, puis hai fait mon dever
ab tots los bons que em trob en companyia.

Car prenc conhort de com sui presoner
per mon senyor, servint tant com podia,
d'armes sobrat e per major poder,
no per default gens de cavalleria.
E prenc conhort quan no puc conquerir
haver en res sens que treball no senta,
mas d'altra part cuid de tristor morir
con vei que el món del revers se contenta.

Tots aquests mals no em són res de sofrir
en esguard d'u qui el cor me destenta
e em fai tot jorn d'esperança partir:
com no vei res que ens avanç d'una espenta
en acurçar nostre deslliurament,
e més que vei ço que ens demanda Sforça
que no sofir algun raonament,
de què llanguex ma virtut e ma força.

Perquè no sai ni vei res al present
que em puixa dar en valor d'una escorça,
mas Déu tot sol, de qui prenc fundament
e de qui fiu, i ab qui mon cor s'esforça;
e d'altra Part del bon rei liberal,
qui em socorrec per gentilesa granda,
lo qui ens ha més del tot en aquest mal,
que ell me'n traurá, car so jus sa comanda.

Reis virtuós, mon senyor natural,
tots al Present no us fem altra demanda,
mas que us record que vostra sang reial
mai defallí al qui fos de sa banda. Ω

Si... (Fragment)

Si pots guardar la calma quan tothom al
teu volt
perd el cap i t'acusa de ser tu qui s'esvera;
si et pots fiar de tu quan tothom parla i
para
dubtant-ne, però trobes lògic que et dei-
xen sol;
si ets capaç d'esperar, i no et cansa
l'espera;
o no et vals de mentides, i sents dir-ne de
tu,
o sabent-te odiat, no dones pas a l'odi,
i això, sense fer massa d'home honrat i
segur,
ni massa l'oracle ni el codi.

Si saps pensar --i no creure que has de ser
pensador,
somnia --i no posar-te cap somni per sen-
yor,
si encares per igual els triomfs i els desas-
tres
i els tractes pel que són: impostura i no
res;
si pots sofrir, paraules que has dit de bona
fe,
que els bordets les capgiren per enredar
sapastres;
o mirar-te les coses del teu mes pur deler
per terra trossejades,
i ajupir-te i refer-les amb eines ja esmus-
sades.

Si ets capaç de fer un munt de tots els
guanys arreu
i jugar-te'ls a cara o creu,
i perdre, i un altre cop partir de l'espe-
rança
i de res més, i sense un sospir de recança;
si ets capaç de forçà el teu cor
i els teus nervis i cada fibra
a serví el teu moment, ni que et sembli
que han mort
fa temps, i persistir, quan res en tu no
vibra
sinó la Voluntat que els diu: "Aguanta
fort!".

Si pots parlar a la gentalla i mantenir-te
noble.
anar amb reis --i no perdre l'aire senzill
del poble;
si tan poc t'ofendria L'adversari groller
com un amic que et vulga bé;
si ets algú amb qui es compta, i ningú hi
compta massa
si pots omplir l'implacable, fugaç minut
amb seixanta segons d'espai recorregut
passa darrere passa,
teua és la terra, i tot el que ella inclou és
teu,
i el que val més que això: ets un home,
fill meu!.

J. RUDYARD KIPLING
(1865-1936, escriptor anglo-indi.) Ω

Cançó de Na Ruixa Mantells

Fragments

Passant gemegosa com fa la gavina, qui volta
riberes i torna a voltar
anava la boixa del camp de Marina, vorera de
mar.

Descalça i coberta de roba esquinçada
corria salvatge, botant pels esculls
i encara era bella, sa testa colrada, la flor de sos
ulls.

Color de mar fonda, tenia les nines
corona se feia de lliris de mar
arreu enfilava cornets i petxines, per fer-se'n
collars.

Així tota sola ran ran de les ones
ja en temps de bonança, ja en temps de maror
anava la trista cantant per estones l'estranya
cançó.

“La mar jo avorria, mes ja l'estim ara
des que hi té l'estatge l'amor qui em fugí
No tenc en la terra, ni pare ni mare. Mes ell és
aquí.

La mar el volia jamai associada
de vides, fortunes, tresors i vaixells
i d'ell va fer presa dins forta ventada Na Ruixa
Mantells”

Així tota sola ran ran de les ones
ja en temps de bonança, ja en temps de maror
anava la trista cantant per estones l'estranya
cançó

Un vespre d'oratge finí son desvari
son cos a una cala sortí l'endemà
i en platja arenosa, redós solitari, qualcú
l'enterrà.

No té ja sa tomba la creu d'oliver
a mes lliris de platja bé en té cada estiu
i sols ja hi senyala sa petja lleugera, l'aucell
fugitiu. Ω

Text: Miquel Costa i Llobera.
Música: M.* del Mar Bonet.

Arpes cèltiques: Atan Stivel
Guitarra i laud.- Javier Mas.

Bouzouqui.s, xarango, guitarra espanyola:
Lautaro Rosas.

Arranjament: Lautaro Rosas.
Veu: M., del Mar Bonet.

Ses religions del món

PER CLIMENT GARAU DE LLUCMAJOR - TEL. 971 665 336

Quins beneficis han dat,
Ses religions del món,
los deman a on ells són,
Aquells tan bons resultats.
Molts misteris han creats,
Tots ells són una mentida,
Cada un de ells s'inclina,
Tenir tothom retgirats.

Un temps tenien fermats,
Ses gents de ses poblacions,
Amb uns alarmants sermons,
Que duien estudiats.
Estaven ben preparats,
Per a sa gent fer-los por,
"si no feis lo que dic jo,
a l'infern tots ben cremats".

Ningú no sabia lletra,
Ni escriure ni llegir,
S'havien de consumir,
Cavant amb una xapeta.
Fent neta sa vorereta,
D'aquell tan gran sementer,
I cuidant es garrover,
Dinaven de pa amb fonteta.

Als reis i als governants,
Los deviem submissió,
Teniem l'obligació,
A ells besar-los ses mans.
Els poders eren tan grans,
Que tot ho dirigirien,
De tot ordre es cuidarien,

Eren els grans capitans.

En aquell temps va s'usar,
A sa gent de casa rica,
s'hereu el major seria,
el segon fou capellà.
Així se va combinar,
Sa religió cristiana,
A tothom se controlava,
Pobre d'aquell qui es queixà.

Tenint tota autoritat,
Lo que volien tenien,
Dins els pobles ells ferien,
esglésies amb dignitat,
amb uns sants vells adornat,
de volta per resistir,
quan sa missa se va dir,
sa tassa d'or se va omplí,
de vi d'aquell escarxat.

Ningú podia fugir,
De ses regles senyalades
Ses gents totes controlades,
Seguint es mateix camí.
Aquell que s'hi atreví,
A fer qualque creació,
A n'és torn el van dur-lo,
Engrunat fins a morir.

El món no tenia preu,
Per que, per tot comandaven
A un savi condemnaren,
Era de nom Galileu.

Li posaren molt poc preu,
A s'invent que ell va fer,
Sa distancia escursà be,
Se pot dir de soca arrel.

Amb sa ullera fixat,
Va perdre sa posició,
Va treure sa conclusió,
S'objectiu havia voltat.
Això fou anunciat,
A sa gent que comandava,
A ell fort se castigava,
Per haver dit sa veritat.

Així s'ordre caminava,
Sense cap passa avançar,
Menjar poc i treballar,
Sa vida sa gent passava.
A ningú lloc se donava,
Fer màquina per no patir,
A la terra el qui sofrí,
En morir el Cel pujava.

Després de passats mils d'anys,
Aquesta gent retardada,
Duen sa banya ficada,
De crear molts d'ignorants,
Els seus poders són tant grans
Per tot tenen son tresor,
El governants tenen por,
De tallar el seu carrerany.
Gràcies a sa llibertat,
Que el nostre poble han tengut,
Ses facultat mos ha duit,

Demostrar els nostres afanys.
De canviar els vells tamanyes.
Amb ses noves creacions,
Creant cotxes i avions,
Medicines pels malalts.

El món ha tornat petit,
Amb ses màquines que han creades,
ses distàncies han acursades,
han descobert l'infinit.
Un món de molt de profit,
El viu molt de ser humà,
Ningú mai s'ho va pensar,
Que això hagués succeït.

I encara hi ha badocs,
Que defensen lo passat,
Hipòcrites n'hi ha bastants,
Que defensen el miot.
Els van jugant el seu joc,
Per passar-se bona vida,
S'hipocresia los crida,
Perquè nasqueren bubots.

Tenguem fe en lo que veiem
En lo que puguem tocar,
Que ho puguem examinar,
Tant si és negre com vermell.
Això és un bon consell,
Per tenir vida tranquil'la,
Si és que ella mos perilla,
cerquem noltros és remei. Ω

Poesies d'Amor i Guerra

PER MARINA FERRÀ HAMELYNCK

L'amor enmig de la tragèdia que suposa un conflicte bèl·lic sempre té el seu càntic més formós en les veus dels poetes que han participat dins el drama de la guerra. Els soldats en la seva desesperada lluita per la supervivència es poden sentir inspirats a escriure vertaderes obres d'art. Molts d'ells han restat com a clàssics intemporals. L'amant espòs que recorda la seva dona, la seva estimada, sempre duts per l'enyorament, reciten versos cantats des del seu cor.

Un exemple és l'Espòs-Soldat de alacantí Miquel Hernández:

"He poblat el teu ventre d'amor i sembraments,
he perllongat l'uc de sang al que responc
i esper sobre el solc com a l'arada espera:
he arribat fins el fons.
Bruna d'altres torres, alta llum i ulls altius,
esposa de la meua pell, gran got de la meua vida,
els teus pits folls creixen fins a jo donant salts
de cèrvola concebuda...
És precis matar per seguir visquent.
un dia aniré a l'ombra del teu cabell llunyà.
I dormiré a la flassada de midó i estridor
cosida per la teva mà...
Pel fill serà la pau que estic forjant.
I a la fi a un oceà d'irremeiables ossos,
el teu cor i el meu naufragaran, restant
una dona i un home gastats per les besades."

L'esposa li podria respondre:

Estimat meu:
Anhel del meu cor,
no puc més que pensar
en la teva tornada...
T'estimo, et desitjo
cada nit, cada vespre,
com un tassó de bon vi,

les teves besades.
Tu, les teves cartes,
el teu fill pegant potades,
i jo esperant la teva tornada...
Plorant quan no tenc notícies,
tota sola a la reraguarda,
esperant del Colom la tornada...
Nous aires de pau i l'olivera...
Però si llavors no tornes...
On restaran les nostres esperances?
El carter toca la porta...
Serà una carta blanca i viva,
o un trist i fred telegrama?
Jo esperant ta tornada...
El meu consol, amor meu,
les teves arrels, el teu A.D.N.,
el meu, junts en una vida.
Tots dos esperant ta tornada...

Les teves carícies,
el teu somriure,
el sol de ta mirada...
Dius que lluites per jo,
pel fill que duc a les entranyes.
Això m'afalaga, t'estimo...
Esperaré ta tornada...
Dins la lluita aferrissada,
amb el perill de la mort,

amb la por al cos...
Sé que penses en noltros.
Jo resaré per tu, ànima meua,
esperant ta tornada...
Enterraments militars,
a un camp ple de lloses blanques...
La pau als cementiris,
religiosos pregant per les ànimes...
Damunt les restes físiques,
la senyera de la Pàtria...
Les vídues, les mares, les al'lotes...
Esperaven les tornades...
Només resta el record,
una angoixa vital
i una mar de llàgrimes...
En les meves tribulacions,
en l'amor i en l'esperança.
Una Rosa de tall espinós,
dins un cor que no sap
el que passa...
Mentrestant, Amor,
Cel Meu, a Déu
pregaré per la teva tornada...
Fins a la vista, t'estimo.
Déu et guardi!
La teva estimada Ω

Vida i glòria

Sempre tinc el Senyor ben present;
amb ell a la dreta, no cauré mai.
El meu cor està alegre i faig festa tot jo,
també el meu cos descansa confiat.
No m'abandoneu entre els morts,
no deixeu caure a la fossa el qui vos ama.
M'ensenyareu el camí que porta a la vida:
alegria i xala a mans planes davant Vostra Presència;
al costat vostre, delícies per sempre.
(Psalm 16:8-11).

Déu de Justícia, Jahvè,
Déu de Justícia, mostra't resplendent!
Alça't, jutge de la Terra,
dóna als orgullosos la paga que es mereixen
(Psalm 94:1-2)

Igual que un pare s'apiada dels fills,
Jahvè s'apiada dels fidels,
perquè sap de quin fang ens va formar,
se'n recorda, que som pols.
(Psalm 103:13-14)

El Senyor avorreix els pensaments de la gentola,
però les paraules dels purs son tingudes en estima.
(Proverbis 15:26)

L'herba s'aseca la flor es marceix,
però la paraula del nostre Déu dura eternament.
(Isaïes 42:8).

Va Jesús i li diu: "Jo sóc la Resurrecció; qui creu en mi, encara que muira, viurà; i tot aquell qui viu i creu en mi no morirà. ¿Ho creus, això?". Ella li respon: "Sí, Senyor, jo crec que Vós sou el Messies, el Fill de Déu que havia de venir al món".

(Sant Joan 11: 25-27).

Perquè, si confesses per la boca que Jesús és Senyor i creus de cor que Déu l'ha ressuscitat d'entre els morts, et salvaràs.

(Romans 10:9).

Si es predica que Jesucrist ha ressuscitat d'entre els morts, ¿com es que alguns de vosaltres dieu que no hi haurà resurrecció de morts?... Però qualcú dirà: "I com ressuscitaran, els morts?. I amb quin cos retornen?". Tararot!. Si sembres una llavor, no arribarà a brollar si primer no mor. Sembrat en corrupció ressuscitarà incorruptible.

(1ª Corintis 15:12, 35-42)

Alguns d'aquells filòsofs sabuts... discutien amb Pau. Uns d'ells deien: "Què deu voler dir aquest bocafluixa?". I uns altres: "Sembla un predicador de divinitats estrangeres", perquè predicava Jesús i la resurrecció.

(Fets 17:18).

(Va dir Sant Pau) te confés que segons el Camí que ells anomenen heretgia servesc el Déu dels pares, creient segons la Llei i els Profetes, i tinc en Déu l'esperança que ells mateixos també tenen que hi haurà resurrecció de justos i d'injustos.

(Fets 24:14-15)

Perquè els qui viuen segons la carn i els sentits, s'interessen per les coses de la carn i els qui viuen segons l'esperit per les de l'esperit. El desig de la carn duu a la mort mentre que el desig de l'esperit porta a la vida i a la pau. Perquè el desig dels sentits ocasiona l'enemistat amb Déu, perquè no se sotmet a la Llei de Déu -ni pot tampoc; i els que van rodant dins el toll de la sensualitat no poden plaure a Déu.
(Romans 8:5-8)

(Senyor) ens has fet fondre per les nostres culpes...nosaltres som l'argila i Tu el nostre terrisser; tots som l'obra de les Teves mans.

No t'irritis massa, Senyor,
ni penses indefinidament en la maldat;
hi has, mira ací, poble Teu som tots nosaltres.

(Isaïes 64:7-9).Ω

Nantes

(Una cançó de na
Guillermina Motta)

*Plou sobre Nantes,
doneu-me la mà...
El cel de Nantes
sempre em fa plorar*

Avui recordo aquell matí,
fa un any tot just, quan vaig venir:
l'aire era fred, plovisqueja
quan a l'estació jo arribava
No coneixia la ciutat,
jo a Nantes mai no havia estat
calgué que rebés el missatge
per fer-me emprendre aquell viatge
"Veniu, senyora, és important
al vint-i-cinc del carrer Gran
No us atureu, veniu aviat
us vol veure, ho ha demanat".

A l'hora de la darrera hora,
-feia tant temps que m'oblidava
vaig sentir clar, molt a la vora,
el crit que el silenci trencava
Quan ell fugí, amb els seus afans,
vaig esperar anys i més anys...
l'home inquiet, el rodamón,
ara ha tornat, no sé pas d'on.
Recordo la cita expectant
al vint-i-cinc del carrer Gran,
encara veig amb precisió
la cambra al fons del corredor.

Al voltant de la llar de foc
quatre homes fan el mateix joc:
s'aixequen, l'esquena tibada,
la vestimenta endiumenjada.
No va gosar preguntar res
doncs tot quedava sobreentès;
per la foscor del seu esguard
vaig comprendre que ja era tard.
Però jo era allí, el cor bategant,
al vint-i-cinc del carrer Gran,
i ell no em va reveure més,
no em va donar cap altre bes

Ja coneixeu tota la història
que avui em burxa la memòria
la història del darrer missatge,
la història del darrer viatge.
Ell volia, abans de morir,
sentir-se prop, molt prop de mi,
i morí abans de sortir el sol
sense un adéu, sense un consol...
Cara a la mar i a l'infinit,
sota les pedres adormit,
jo vull que guanyi el gran descans
cobert de roses flamejants.

El meu pare, el meu pare.

*Plou sobre Nantes,
me'n vull recordar...
El cel de Nantes
sempre em fa plorar. Ω*

La Constitució esdevé norma Que admet esmenes o reforma

Fruit de la passada transició,
Ara tenim concreta Constitució,
que esdevé obstinada, obsessió,
pel qui vol nostra espanyolització.

Alguns polítics ben intencionats
Crearen la Norma Constitucional,
Prescindint del Fet Diferencial
Característic de, Nacionalitats.

Els digueren, era transitòria
Atès un futur perfeccionament,
Sense preveure, l'entestament,
De certa autoritat, decisòria
Sotmesa a una absurda cabòria
No vol, nostra Nació Independent.

La Constitució, és millorable,
D'això, no en tenim cap dubte,
I no és considerada, reducte
D'inflexibilitat, insalvable.

Esdevé castellana, pretensió,
Fer espanyols als catalans,
Fotent imposicions constants,
Amb l'excusa de la Constitució.

Barrar el pas al Nacionalisme
Argumentant que hi ha Constitució,
Es fotut exponent d'oposició,
Fins i tot a cert federalisme
I continuen fent, colonialisme,
ja desterrat de, nostra Nació.

REFLEXIÓ

*Si una Constitució es presenta,
Per consolidar una transició,
Gaudeix de bon cervell de meló,
Qui a no millorar-la argumenta. Ω*

JAUME ALFONSO I BARCELÓ

El jardí

A l'avinguda d'Indústria
un jardí hi podeu trobar,
curull d'éssers fantàstics
de bellesa com no hi ha.
Així que avança La Nit
S'hi comencen a passejar,
de carn i os unes crisàlides
que agafades de les mans,
es fonen en tendres besades
tot fent petar la xerrada,
de forma ben amical.

Just l'Instant en que algú
del lllindar empeny la porta,
i hi compareix una dama
de bellesa Oriental,
oferint els seus productes
flors, travessers, i joguines,
que agraden a tothom.
A l'avinguda d'Indústria

un cop creuat el lllindar,
dins un jardí es troben
unes flors ben singulars;
tendres com el vellut
i dolces com a el cacau,
cada persona és un món
i cada món una història :
son les noies N.P.I.
tan sa val sia el seu nom,
el seu rostre o son llenguatge
model de sensibilitat
i de cor, força humanes. Ω

(ELECTRA A LA XARXA) .

*Crisàlide: del Grec Khrysalis-idos,
fd , der de Krhryós ' or ''
a causa del color daurat, de molts
Lepidòpters . d' Entre elles
La Papallona.*

L A N O S T R A C U I N A

Ous al plat amb sobrassada

Ingredients:

Ous, sobrassada (també es poden fer amb botifarró, botifarra negra, pernil o cansalada fresca, salada o fumada), oli i sal.

Preparació:

Es busca una plateta de terrissa per a cada ou, amb unes gotes d'oli que s'escampen amb el dit. Es posa un bon tall de sobrassada sense la pell, el botifarró, un tros de botifarra negra o bé una xulla de cansalada o pernil a cada plateta i un ou, procurant que no es rebenti el rovell. S'enfornen a mitja alçada del forn, a 210°C. Quan la clara ha quallat, es desenfornen de seguida, abans no es cogui massa el rovell, s'hi tira un pessic de sal al damunt i es serveix.

Ous amb ginesta

Ingredients:

Ous, gambes, tomàquet madur, llorer, aigua i sal.

Preparació:

Es bullen les gambes, amb una fulla de llorer i un pessic de sal. Es bullen els ous, fins que siguin durs. Un cop refredats, es pelen, es parteixen pel mig i es separen els rovells de les clares. Es trien les cues de les gambes i es posen a la picadora, amb una mica de tomàquet pelat i trossetat, uns quants rovells cuits i un pessic de sal. Es pica fins que faci una pasta fina, amb la qual s'omplen les mitges clares. Es posa la resta dels rovells cuits en un colador de forats rodons. Situant el colador per sobre de les clares farcides, amb la mà de morter es fa passar els rovells pels forats; els ous quedaran coberts de miques grogues. Es posen en una plata i es tenen una estona a la nevera, abans de servir.

Ous farcits

Ingredients:

Ous, botifarra crua, ceba, tomàquet, formatge ratllat, mantega, clavell, nou moscada, beixamel, aigua, oli i sal.

Preparació:

Es bullen els ous, es deixen refredar, es pelen i es parteixen pel mig. Se'ls treuen els rovells.

Per al farciment, en una paella amb un raig d'oli i un pessic de sal, es fregeix un bon tros de botifarra crua, sense la pell, remenant-la per a què s'engruni. Quan comença a enrossir, s'hi tira una mica de ceba, picada ben fina. Quan tot té color, s'hi tira una mica de tomàquet ratllat, uns quants rovells d'ou dur, esclafats amb una forquilla, una mica de clavell, xafat al morter i una mica de nou moscada. Es remena bé fins que faci una pasta espessa i s'apaga el foc. Es posen les mitges clares, amb el clotet a sobre, en una plata per anar al forn.

S'omplen de farciment i s'hi aboca la beixamel pel damunt, que els tapi. S'hi escampa el formatge ratllat i unes miques de mantega al damunt. Es gratina, fins que el formatge agafi color. Llavors es posa al mig de forn a 120°C. i s'escafa tot, abans de servir.

Truita amb seques i botifarra negra esparracada

Ingredients:

Mongetes seques cuites, botifarra negra, ous, oli i sal.

Preparació:

Es baten els ous, amb un pessic de sal. Després, es treu la pell de la botifarra negra i es posa a la paella amb un raig d'oli, junt amb les mongetes. Se li dona uns volts, fins que les seques comencin a tenir la pell fregida i la botifarra s'hagi desfet, però suaument, per a què les mongetes no. Llavors s'hi tiren els ous batuts i es remena. Quan calgui, es tomba. Es serveix calenta.

Ous remenats amb tomàquet i sobrassada

Ingredients:

Ous, tomàquet ratllat, sobrassada, oli, sucre i sal.

Preparació:

En una paella petita amb una mica d'oli i un pessic de sal, s'hi posa una bona rodanxa de sobrassada, sense pell, i es deixa esflorar. Després, es desfà amb la forquilla. Quan és fregida, s'hi tira tomàquet ratllat, un pessic de sucre i la sal, i es va remenant fins que hagi perdut l'aigua i sigui cuit. Llavors es trenquen els ous i s'hi tiren, remenant sense parar fins que estiguin esmicolats i quallats. Es serveix calent.

Ous remenats amb tomàquet i tonyina

Ingredients:

Ous, tomàquet i tonyina en conserva, orenga, oli, sucre, pebre negre i sal.

Preparació:

En una paella amb una mica d'oli, s'hi tira unes quantes cullerades per persona de tomàquet en conserva, una mica de tonyina i un raig de l'oli que porta, un pessic de sal, un d'orenga i una mica de sucre i de pebre negre mòlt. Es deixa coure fins que el tomàquet estigui completament desfet i sense la seva aigua, remenant-lo de tant en tant; llavors, s'hi tira un ou per persona, i es continua remenant fins que l'ou faci fils i sigui ben cuit. Es serveix calent, acabat de fer. També es pot fer sense tonyina, o amb menta o alfàbrega en comptes d'orenga.

SYPE CONSUM

LIMON

BEBIDA REFRESCANTE DE EXTRACTOS
 INGREDIENTES: Agua carbonatada, azúcares, zumo de limón, agentes aromáticos, acidulante (ácido cítrico), estabilizantes (E-414 y E-445), conservador (E-211), colorante (E-104).

LIMOIA

ATERAKINEZKO EDARI FRESKAGARRIA
 OSAGAIK: Ur karbonatatu, azukreak, limoi-zumoa, aroma-eragileak azidulatzaila (azido zitrikoa), egonkor-tzaileak (E-414 eta E-445), kontserba-tzaila (E-211), koloratzailea (E-104).

LLIMONA

BEGUDA REFRESCANT D'EXTRACTES
 INGREDIENTS: Aigua carbonatada, sucres, suc de limona, agents aromàtics, acidulant (àcid cítric), estabilitzants (E-414 i E-445), conservador (E-211), colorant (E-104).

LIMÓN

BEBIDA REFRESCANTE DE EXTRACTOS
 INGREDIENTES: Agua carbonatada, azúcares, zumo de limón, agentes aromáticos, acidulante (ácido cítrico), aroma de limón, estabilizantes (E-414 e E-445), conservador (E-211), colorante (E-104).

CONSUMER

UHT
 Leche semidesnatada
 Esne erdidesnatatua
 Llet semidescremada
 Leite semidesnatado

CONSUMER

Sal Marina Yoclada **Itsas Gatza Iododuna**
Sal Marina Iodada **Sal Mariño Iodado**

CONSUMER

SARDINAS SARDINES SARDIÑAS
 EN ACEITE VEGETAL PICANTES EN OLI VEGETAL PICANTS
SARDINAK SARDIÑAS
 LANDARE OLIOTAN MINAK EN ACEITE VEGETAL PICANTES

TRIGO CON CHOCOLATE
 GARI TXOKOLATEDUNA

BLAT AMB XOCOLATA

CEREALES RELLENOS DE CHOCOLATE
ZEREALAK TXOKOLATEZ BETETA
CEREALS FARCITS DE XOCOLATA
CEREAIS RECHEOS DE CHOCOLATE

CONSUMER

SARDINAK SARDINES SARDIÑAS
 LANDARE OLIOTAN MINAK EN OLI VEGETAL PICANTS EN ACEITE VEGETAL PICANTES
 OSAGAIK: Sardinak, landare-olioa, pipermina eta gatza. INGREDIENTS: Sardinas, oli vegetal, bitxo i sal. INGREDIENTES: sardinas, aceite vegetal, ch sal.

CONSUMER

Panecillos
Ogi-opilak
Panets
Bolinos de pan

CALENDARIO DE DENTICIÓN • HORTZALDIAREN EGUTEGI

CALENDARI DE DENTICIÓ

Los perros adultos tienen normalmente 42 dientes y el joven sólo 32.
 Txakur helduek normalean 42 hortz izaten dituzte, eta gazteek 32 bakarri.
 Els gossos adults tenen normalment 42 dents i els joves, només 32.
 Os cans adults teñen normalmente 42 dentes e os novos só 32.

Aparición de los dientes de leche: Esneko hortzak azaltzen dira: Aparició de les dents de llet: Aparición dos dentes de leite:	1	mes hilebetean
Nivelado de los dientes de leche: Esneko hortzak berdintzen dira: Anivellament de les dents de llet: Nivelado dos dentes de leite:	3	meses hilebetean mesos
Erupción de los dientes definitivos: Behin betiko hortzak ateratzen dira: Erupció de les dents definitives: Erupción dos dentes definitivos:	4	meses hilebetean mesos
Erupción de los últimos molares: Behin betiko haqinak ateratzen dira: Erupció de les últimes molars: Erupción dos últimos molares:	5	meses hilebetean mesos

Los dientes de leche se caen con facilidad y el cachorro suele tragárselos. No se inquiete por ello. A los 7 meses el cachorro tiene su dentadura definitiva completa.

Esneko hortzak erraz erortzen dira eta txakurkumeak irentsi egiten ditu. Ez ikaratu horregatik. 7 hilebeterekin txakurkumeak behin betiko hortz guzti izango ditu.

Les dents de llet cauen amb facilitat i el cadell acostuma a empassar-se-les. No us hi amoineu. Al cap de 7 mesos, el cadell té la seva dentadura definitiva completa.

Os dentes de leite caem con facilidade e o cachorro adoita tragalos. Non se inquiete por iso, ós 7 mesos o cachorro ten a súa dentadura definitiva completa.

L'ESTEL

BOLLETÍ DE SUBSCRIPCIÓ

Nom.....
 Adreça.....
C.P.....
 Població.....
 C.I.F.....Tel.....

M'interessa una subscripció

ANUAL 4.000 PTS (24,04 euróns)

Rebut domiciliat a un banc o caixa

Banc/Caixa.....
 Adreça.....
 Núm. entitat.....Núm. sucursal.....
 Compte núm.....

Firma

Ompliu aquesta tarja i enviau-la al
Apartat de Correus 124
07600 s'Arenal de Mallorca

Detergente LAVADORA
Detergentea IKUZMAKINENTZAT
Detergent RENTADORA
Deterxente LAVADORA

BOMBONES DE CHOCOLATE RELLENOS
 INGREDIENTES
 Azúcar, cacao, avellana, leche en polvo, manteca de cacao, grasa vegetal, mantequilla, alcohol, almendra, café, emulgente (lecitina) i aromas (vainilla i artificials).
 TXOKOLATEZKO BONDIOIAK BETETA
 OSAGAIK
 Azukrea, kakaoa, hurrak, esne-hautsa, kakao-manteqa, landare-koipea, gurina, alkohola, almendra, kafea, emulsiotatzaila (lecitina) eta aromak (bainillina eta artifizialak).
 BOMBONES DE XOCOLATA FARCITS
 INGREDIENTS
 sucre, cacau, avellanes, llet en pols, mantega de cacao, greix vegetal, mantega, alcohol, ametlla, cafe, emulgente (lecitina) i aromes (vainilla i artificials).
 BOMBONES DE CHOCOLATE RECHEOS
 INGREDIENTES
 Azúcar, cacao, avellanas, leche en polvo, mantega de cacao, grasa vegetal, mantega, alcohol, almendra, cafe, emulgente (lecitina) e aromas (vainilla e artificials).

Al cap i a la fi, és el consumidor qui decideix. I nosaltres, hem decidit anar a comprar a aquests establiments que etiqueten els seus productes en les llengües de les quatre nacions de la península Ibèrica.